

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W KATOWICACH

Nr ewid. 184/2004/P04144/LKA

Informacja o wynikach kontroli działalności sądów rejestrowych w zakresie prowadzenia Krajowego Rejestru Sądowego

Katowice grudzień 2004 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Dyrektor Delegatury:
Wojciech Matecki

Zatwierdzam:
Jacek Jezierski

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
dnia:

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0-xxxx-22-825 44 81
www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	4
2.	Podsumowanie wyników kontroli	6
2.1.	Ogólna ocena kontrolowanej działalności	6
2.2.	Synteza wyników kontroli	7
2.3.	Wnioski.....	11
3.	Ważniejsze wyniki kontroli	12
3.1.	Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowania ekonomiczne i organizacyjne.....	12
3.1.1.	Krajowy Rejestr Sądowy	12
3.1.2.	Organizacja sądów rejonowych.....	16
3.1.3.	Odpowiedzialność za niedopełnienie obowiązków dotyczących zgłaszania przez przedsiębiorców danych do rejestru	20
3.2.	Istotne ustalenia kontroli	21
3.2.1.	Sprawność postępowania w sprawach rejestrowych	21
3.2.2.	Stan zatrudnienia.....	29
3.2.3.	System informatyczny	33
3.2.4.	Realizacja zadań związanych z obowiązkiem ujawniania w KRS sprawozdań finansowych przez przedsiębiorców	38
3.2.5.	Udostępnianie akt	42
3.2.6.	Sprawowanie nadzoru nad działalnością administracyjną wydziałów KRS	44
3.2.7.	Załatwianie skarg dotyczących funkcjonowania KRS	46
3.2.8.	Pozostałe ustalenia kontroli	47
4.	Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli.....	52
4.1.	Przygotowanie kontroli.....	52
4.2.	Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli.....	55
5.	Załączniki.....	61

1. Wykaz skontrolowanych jednostek, osób zajmujących kierownicze stanowisk, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność.
2. Wpływ spraw o wpis do rejestru przedsiębiorców w latach 2001-2003
3. Wpływ spraw o zmiany w rejestrze przedsiębiorców w latach 2001-2003
4. Czas rejestracji przedsiębiorców (tabela, wykresy)
5. Sprawność postępowania od dnia wpływu wniosku do dnia zakończenia sprawy
6. Sprawność postępowania od dnia wpływu wniosku do dnia podjęcia I decyzji
7. Sprawność postępowania od dnia podjęcia I decyzji do dnia zakończenia sprawy
8. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród przedsiębiorców
9. Stan zatrudnienia w Wydziałach Gospodarczych Krajowego Rejestru Sądowego
10. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Wprowadzenie

- 1.1. Temat kontroli:** Działalność sądów rejestrowych w zakresie prowadzenia Krajowego Rejestru Sądowego.
- 1.2. Numer kontroli:** P/04/144
- 1.3. Rodzaj kontroli:** Kontrola planowa, koordynowana, podjęta z własnej inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli.
Podjęcie decyzji o przeprowadzeniu kontroli działalności sądów rejestrowych w zakresie prowadzenia rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego¹ uzasadniały następujące przesłanki:
- ◆ waga problemu rozwoju przedsiębiorczości, poprawy funkcjonowania obrotu gospodarczego w zależności od prawidłowego funkcjonowania systemu Krajowego Rejestru Sądowego (m.in. sprawnej rejestracji przedsiębiorców, ograniczenia szarej strefy w gospodarce, dostępu do danych zgromadzonych w rejestrze),
 - ◆ wyniki analiz publikacji prasowych na temat funkcjonowania KRS, w tym dot. niesprawności systemu informatycznego powodującej niewydolność rejestru przedsiębiorców, przewlekłość postępowania.
- 1.4. Cel kontroli:** Celem kontroli było dokonanie oceny:
- ◆ organizacji pracy i jej wpływu na sprawność sądów rejestrowych w zakresie rejestracji przedsiębiorców, ujawniania w Krajowym Rejestrze Sądowym sprawozdań finansowych i innych informacji niezbędnych dla bezpieczeństwa, jawności i uporządkowania obrotu gospodarczego,
 - ◆ sposobu funkcjonowania systemu informatycznego w poszczególnych sądach rejestrowych,
 - ◆ dostępu osób zainteresowanych do danych zgromadzonych w rejestrze przedsiębiorców i terminowości załatwiania skarg.
- 1.5. Główne zagadnienia objęte tematyką kontroli**
- ◆ Stan zatrudnienia, wyposażenie komputerowe i warunki lokalowe wydziałów KRS,
 - ◆ sprawność postępowania rejestrowego w zakresie rejestru przedsiębiorców,
 - ◆ realizacja zadań związanych z obowiązkiem ujawniania

¹ zwanego dalej „KRS”

- przez przedsiębiorców sprawozdań finansowych,
- ◆ udostępnianie danych zgromadzonych w KRS osobom zainteresowanym,
- ◆ sprawowanie nadzoru nad działalnością administracyjną wydziału KRS,
- ◆ rozpatrywanie skarg i wniosków.

1.6. Okres objęty badaniami kontrolnymi

Lata 2001-2003

1.7. Czas przeprowadzenia kontroli oraz kontrolowane jednostki

Kontrola została przeprowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli w okresie od 1 kwietnia 2004r. do 20 lipca 2004r. Objęto nią 10 sądów rejonowych. Wykaz skontrolowanych jednostek stanowi załącznik nr 1 do Informacji.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994r. o Najwyższej Izbie Kontroli², zwanej dalej „ustawą o NIK”, pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

² Tekst jednolity w Dz.U. z 2001r. Nr 85, poz. 937 ze zm.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniając wzrost sprawności sądów rejestrowych w zakresie rejestracji przedsiębiorców, zwraca uwagę, że czas uzyskania pierwszego wpisu do rejestru jest zbyt długi. W większości badanych spraw wynosił on bowiem od jednego do trzech miesięcy od daty złożenia wniosku.

Niewątpliwie na sprawność postępowań prowadzonych przez sądy zasadniczy wpływ miała organizacja pracy oraz poziom zatrudnienia, który w większości przypadków uznawany był przez prezesów sądów rejonowych za niewystarczający, zwłaszcza w odniesieniu do etatów urzędniczych. Ustalenia kontroli nie potwierdziły jednak bezpośredniej zależności pomiędzy stanem zatrudnienia, a szybkością i ilością załatwianych spraw.

Negatywnie z punktu widzenia rzetelności należy ocenić fakt konieczności wykorzystywania przez sądy wadliwego i niewiarygodnego systemu informatycznego, który pomimo tego, iż jest podstawowym narzędziem funkcjonowania rejestru, nie gwarantuje pewności zawartych w nim informacji np. w zakresie ilości załatwionych spraw. System ten nie zapewnia również możliwości uzyskania danych o przedsiębiorcach, co do których sądy winny podjąć działania w związku z niewywiązaniem się przez nich z ustawowego obowiązku złożenia rocznych sprawozdań finansowych i sprawozdań z działalności.

Dla wiarygodności rejestru przedsiębiorców i pewności obrotu gospodarczego konieczna jest realizacja przez sądy obowiązku egzekwowania od przedsiębiorców danych, które obligatoryjnie powinny znajdować się w rejestrze przedsiębiorców. Na krytyczną ocenę, zdaniem NIK, zasługuje brak wystarczającej aktywności sądów w tym zakresie.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli sądy w większości przypadków zapewniają osobom zainteresowanym dostęp do danych zgromadzonych w KRS, a w szczególności do akt rejestrowych przedsiębiorców, jednakże w celu większego zagwarantowania zasady jawności powinny zostać wyeliminowane – stwierdzone w toku kontroli - sytuacje wprowadzania ograniczeń czasowych dla obywateli w ramach godzin urzędowania sądów.

Pozytywna ocena odnosi się również do terminowego załatwiania skarg.

2.2. Synteza wyników kontroli

1. W zakresie sprawności postępowania rejestrowego wyniki kontroli wskazują, że w latach 2001-2003 zmniejszył się wpływ spraw o wpis do rejestru przedsiębiorców, natomiast corocznie wzrastał wpływ spraw o zmiany wpisów w rejestrze.

Większość badanych sądów (70%), w latach 2001-2003, załatwiała sprawy o wpis w okresie od 1 miesiąca do 3 miesięcy od wpływu wniosku. Natomiast okres załatwienia spraw o zmiany skrócił się z ponad miesięcznego (w 2001r. 50% sądów załatwiała te sprawy w okresie od 1 miesiąca do 3 miesięcy) do 14 dni (70% sądów w 2002r, 60% sądów w 2003r.).

(część szczegółowa str.21-26)

NIK pozytywnie ocenia tendencję skracania czasu postępowania w sprawie rejestracji przedsiębiorców w KRS przez niektóre sądy (w Białymstoku, Bydgoszczy, Rzeszowie, Warszawie), niemniej jednak okres uzyskania rejestracji wynoszący w większości skontrolowanych sądów (w 2001r.-100%, w 2002r.- 70%, w 2003r.-80%) od miesiąca do 3 miesięcy od złożenia wniosku jest zdaniem NIK, z punktu widzenia rozwoju przedsiębiorczości, nadal zbyt długi. Wyniki kontroli wskazują, że aktualny stan organizacyjny nie stwarza warunków dochowania przez wszystkie sądy wynikającego z art. 20a ustawy z dnia 20 sierpnia 1997r.o Krajowym Rejestrze Sądowym³, 14 dniowego terminu rozpoznania wniosków o wpis.

(część szczegółowa str.23-24)

³ j.t. Dz. U. z 2001r. Nr 17, poz.209 ze zm.

Rezultaty przeprowadzonej wśród przedsiębiorców ankiety w zakresie ich oceny sprawności postępowania sądów w sprawach rejestrowych wskazują, że około 37% ze 130 przedsiębiorców było niezadowolonych z czasu załatwienia spraw dot. wpisu do rejestru przedsiębiorców nowoutworzonego podmiotu gospodarczego, 28% wyraziło zadowolenie, a ok. 35% nie miało zdania na ten temat. Niezadowolenie z czasu trwania postępowania w zakresie przerejestrowania do nowego rejestru podmiotu gospodarczego wpisanego w dotychczasowych rejestrach wyraziło ok. 40% ankietowanych (na 134 odpowiedzi), natomiast ok. 33% ankietowanych wyraziło zadowolenie, a ok. 27% ankietowanych nie miało zdania na ten temat. Aż 41,61 % ankietowanych (ze 137 odpowiedzi) stwierdziło także, że formularze nie są jasne i przejrzyste, co utrudniało ich wypełnienie.

(część szczegółowa str. 21-29)

2. We wszystkich sądach rejonowych stwierdzono znaczące zróżnicowanie obciążenia pracą osób orzekających. Negatywnie należy ocenić pod względem rzetelności, iż w 9 na 10 skontrolowanych sądów, pomimo stwierdzeń przewodniczących wydziałów bądź prezesów sądów o niedoborach kadry urzędniczej, nie potrafili oni określić stopnia obciążenia pracą pracowników administracyjnych. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na znaczne zróżnicowanie w poszczególnych sądach liczby osób zatrudnionych na stanowiskach administracyjnych w stosunku do liczby osób orzekających (wskaźnik* wyniósł w 2001r. od 1,41 do 2,58, w 2002r. od 1,43 do 2,87, w 2003r. od 1,13 do 2,54).

(część szczegółowa str. 29-33)

3. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia pod względem rzetelności funkcjonalność systemu informatycznego (wykorzystywanego do prowadzenia Krajowego Rejestru Sądowego) wielokrotnie zmienianego, nie zawsze prawidłowo działającego, nie gwarantującego wiarygodnych danych oraz niedostosowanego do rzeczywistych potrzeb i zadań sądów rejestrowych.

(część szczegółowa str. 33-38, 41)

4. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia z punktu widzenia legalności i rzetelności fakt nie wywiązywania się przez kierowników sekretariatów Wydziałów Gospodarczych Krajowego Rejestru Sądowego (9 spośród 10 objętych kontrolą) z

* wskaźnik liczby pracowników administracyjnych przypadających na jedną osobę orzekającą

wynikającego z §209 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987r.- Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych⁴, obowiązku prowadzenia kontroli terminowości składania przez przedsiębiorców rocznych sprawozdań finansowych, sprawozdań z działalności jednostki i zawiadamiania sędziego o każdym zaniedbaniu w spełnieniu tego obowiązku. W konsekwencji w sądach tych nie prowadzono skutecznych działań w celu wyegzekwowania od przedsiębiorców złożenia sprawozdań.

Zasadniczą przyczyną powyższej nieprawidłowości jest brak odpowiedniego narzędzia informatycznego, ułatwiającego wykonanie pracochłonnego obowiązku.

Podkreślenia wymaga fakt, że niezłożenie w sądzie rejestrowym rocznego sprawozdania finansowego przez przedsiębiorcę, stanowi przestępstwo z art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości⁵. Krytycznie należy ocenić, z uwzględnieniem kryterium legalności, nie reagowanie przez sądy w sposób, do którego obliguje art.304 §2 k.p.k., tj. nie powiadamianie organów ścigania o popełnieniu przestępstwa. Jedynie dwa spośród 10 skontrolowanych sądów złożyły zawiadomienia o popełnieniu przestępstw i to tylko w stosunku do kilku (5) przedsiębiorców.

(część szczegółowa str. 38-42)

5. Z ustaleń kontroli wynika, że Wydziały Krajowego Rejestru Sądowego, udostępniały osobom zainteresowanym akta rejestrowe przedsiębiorców. Jednakże w 6 z 10 wydziałów KRS naruszano postanowienia §55 ust.1 Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych poprzez skracanie czasu dostępu do akt w stosunku do godzin urzędowania sądów, co jednocześnie stanowi ograniczenie wynikającej z art. 10 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym zasady jawności.

Powyższa nieprawidłowość zasługuje na krytyczną ocenę pod względem legalności i rzetelności.

Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród przedsiębiorców w zakresie zapewnienia w sadach warunków do przeglądania akt rejestrowych przedsiębiorców wskazują, iż około 31% ankietowanych (ze 138) stwierdziło, że istnieje możliwość przeglądania

⁴ Dz.U. Nr 38, poz.218 ze zm.

⁵ j.t. Dz.U. z 2002r. Nr 76, poz. 694 ze zm.

akt na bieżąco tj. w dniu zgłoszenia się do sądu, bez konieczności zapisów na określony termin, ok. 15% ankietowanych wypowiedziało się w tej kwestii negatywnie, a 54% nie miało zdania. Odnośnie ustalenia godzin funkcjonowania czytelnicy ok.31% ankietowanych (spośród 134) stwierdziło, że odpowiadają one potrzebom zainteresowanych, ok. 19% że nie odpowiadają one ich potrzebom, a 51% ankietowanych nie miało zdania.

(część szczegółowa str. 42-44)

6. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia pod względem rzetelności objęcie wszystkich skontrolowanych Wydziałów KRS nadzorem nad ich działalnością administracyjną, wykonanym w formie wizytacji i lustracji⁶, przeprowadzonych przez sędziów wizytatorów Sądów Okręgowych w ramach planów zadań nadzorczych, jak również w niektórych przypadkach przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Z ustaleń kontroli wynika także, że jedynie w dwóch sądach przeprowadzono lustracje, których przedmiotem było przestrzeganie zasad biurowości sądowej.

(część szczegółowa str. 44-45)

7. W latach 2001-2003 w związku z zadaniami realizowanymi przez Wydziały KRS do przewodniczących wydziałów, prezesów 10 skontrolowanych sądów rejonowych, prezesów sądów okręgowych, a w kilku przypadkach do Ministerstwa Sprawiedliwości wpłynęło ogółem 140 skarg (na 240.335 spraw, co stanowiło 0,06%) dotyczących m.in. przewlekłości postępowań, niewłaściwej i niekompetentnej obsługi interesantów przez pracowników administracyjnych. Większość rozpatrzonych skarg została uznana za niezasadne. We wszystkich sądach rejonowych skarżącym udzielano odpowiedzi w terminie do miesiąca od złożenia skargi. W toku kontroli stwierdzono jeden przypadek (zasługujący na krytyczną ocenę NIK pod względem legalności i rzetelności) przekroczenia przez Prezesa Sądu Okręgowego miesięcznego terminu załatwienia skargi, co stanowiło naruszenie art. 237 §1 k.p.a.

(część szczegółowa str. 46)

⁶ wizytacja - obejmuje pełny zakres działalności administracyjnej sądu

lustracja - obejmuje określoną problematykę

2.3. Wnioski

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli poprawa funkcjonowania Krajowego Rejestru Sądowego wymaga podjęcia przez:

- Ministra Sprawiedliwości
 - 1) analizy rzeczywistych potrzeb sądów w zakresie wykorzystania technik informatycznych w celu dostosowania istniejącego systemu informatycznego do zadań sądów,
 - 2) zmiany rozporządzenia z dnia 21 grudnia 2000r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach (Dz. U. Nr 117, poz.1237 ze zm.) w celu uwzględnienia prawa przedsiębiorców do swobodnego określania ich firm tj. zapobieżenia dokonywania przez sądy wpisów z użyciem liter nie odzwierciedlających firm wybranych przez przedsiębiorców,
(część szczegółowa str.33)
 - 3) działań zmierzających do zabezpieczenia odpowiedniego stanu zatrudnienia w wydziałach KRS sądów rejonowych, uwzględniającego ilość wpływających spraw do załatwienia,
- Prezesów Sądów Okręgowych
działań mających na celu zwiększenie nadzoru nad działalnością administracyjną sądów rejonowych poprzez przeprowadzanie lustracji w zakresie przestrzegania biurowości sądowej,
- Prezesów Sądów Rejonowych
 - 1) skutecznych działań w zakresie egzekwowania od przedsiębiorców obowiązku składania w sądach rejestrowych sprawozdań finansowych, sprawozdań z działalności, a w przypadku nie wywiązania się przez przedsiębiorców z tego obowiązku – powiadamianie organów ścigania o popełnieniu przestępstw,
 - 2) dalszych działań organizacyjnych w celu skrócenia okresu załatwiania spraw dla dochowania 14 dniowego terminu rozpoznawania wniosków,
 - 3) działań organizacyjnych zapewniających równomierne obciążenie pracowników sądów,
 - 4) działań organizacyjnych w celu zwiększenia dostępności osób zainteresowanych do akt rejestrowych przedsiębiorców.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowania ekonomiczne i organizacyjne

Krajowy Rejestr Sądowy funkcjonuje od 2001r. Jego powstanie miało przyczynić się do poprawy funkcjonowania obrotu gospodarczego oraz umożliwić sprawniejszą rejestrację przedsiębiorców, zlikwidowanie zaległości w sądach rejestrowych m.in. poprzez uproszczenie biurowości sądowej oraz - dzięki dostępności danych zgromadzonych w KRS, który ma charakter rejestru centralnego - ograniczenie szarej strefy w gospodarce.

Ewentualne przeszkody w uzyskaniu wpisu do KRS, który warunkuje nabycie osobowości prawnej przez niektórych przedsiębiorców, zaliczane są do podstawowych utrudnień w rozwoju przedsiębiorczości. Ponadto w trakcie prowadzonej już działalności skuteczność czynności prawnych uzależniona jest w wielu przypadkach od dokonania wpisu w rejestrze np. podwyższenie kapitału zakładowego staje się skuteczne nie z chwilą podjęcia uchwały przez zgromadzenie wspólników, lecz w momencie dokonania wpisu o podwyższeniu w rejestrze przedsiębiorców.

3.1.1. Krajowy Rejestr Sądowy

Krajowy Rejestr Sądowy został utworzony na mocy ustawy z dnia 20 sierpnia 1997r. o Krajowym Rejestrze Sądowym⁷, która weszła w życie 1 stycznia 2001r. Celem ustawy o KRS było wprowadzenie w miejsce wielu obowiązujących do tej pory systemów ewidencyjnych jednego rejestru prowadzonego w systemie informatycznym, w ramach którego funkcjonują trzy rejestry: rejestr przedsiębiorców; rejestr stowarzyszeń i innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej; rejestr dłużników niewypłacalnych.

Krajowy Rejestr Sądowy prowadzą sądy, które wydają orzeczenia o wpisie, wykonują je w centralnych urządzeniach rejestrowych Krajowego Rejestru Sądowego, wprowadzając wynikające z nich dane do działających w sądach systemów

⁷zwanej dalej „ustawą o KRS”

informatycznych oraz prowadzą i udostępniają akta rejestrowe (§4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach⁸).

Stosownie do postanowień art. 36 ustawy o KRS wpisowi do rejestru przedsiębiorców podlegają: spółki jawne, spółki partnerskie, spółki komandytowe, spółki komandytowo-akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjne, spółdzielnie, przedsiębiorstwa państwowe, jednostki badawczo-rozwojowe, przedsiębiorcy określani w przepisach o zasadach prowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, inne osoby prawne, jeżeli wykonują działalność gospodarczą i podlegają obowiązkowi wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2 (tj. rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej), oddziały przedsiębiorców zagranicznych działających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, główne oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń.

Z dniem 1 stycznia 2004r. skreślony został pkt 1 art. 36 ustawy o KRS, w związku z czym osoby fizyczne nadal nie podlegają wpisowi do rejestru przedsiębiorców.

Do czasu rejestracji, zgodnie z przepisami ustawy o KRS, zachowują moc dotychczasowe wpisy w rejestrach sądowych (art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym⁹). Każdego przedsiębiorcę wpisuje się w Krajowym Rejestrze Sądowym pod oddzielną pozycją rejestru oznaczoną numerem (zwanym „numerem KRS”), a dane dotyczące poszczególnych przedsiębiorców wpisanych do rejestru przedsiębiorców umieszcza się w sześciu działach tego rejestru. Zakres informacji zamieszczanych w rejestrze przedsiębiorców określony został w art. 38-41 i art.43-45 ustawy o KRS. Podmioty podlegające obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców są obowiązane zgłaszać informacje wymienione w ww. art. 38-40 i w art. 44 ustawy o KRS oraz ich zmiany, niezależnie od obowiązków wynikających z odrębnych przepisów, chyba że ustawa stanowi inaczej.

⁸ Dz.U. z 2000r. Nr 117, poz. 1237 ze zm.

⁹ Dz.U. z 1997r. Nr 121, poz. 770 ze zm.

Ustawą z dnia 14 listopada 2003r. o zmianie ustawy - Prawo działalności gospodarczej oraz niektórych innych ustaw¹⁰ w ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym dodany został art. 20a, zgodnie z którym od 1 stycznia 2004r. wniosek o wpis sąd rejestrowy rozpoznaje nie później niż w terminie 14 dni od daty jego złożenia. Jeżeli rozpoznanie wniosku wymaga wezwania do usunięcia przeszkody do dokonania wpisu, wniosek powinien być rozpoznany w ciągu 7 dni od usunięcia przeszkody przez wnioskodawcę, co nie uchybia terminom określonym w przepisach szczególnych. Jeżeli rozpoznanie wniosku wymaga wysłuchania uczestników postępowania albo przeprowadzenia rozprawy, należy rozpoznać go nie później niż w ciągu miesiąca.

Szczegółowy sposób prowadzenia rejestru przedsiębiorców oraz szczegółową treść wpisów w tym rejestrze reguluje cyt. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego, a zawartość rejestru przedsiębiorców określona została w rozdziale 4 tego rozporządzenia.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o KRS dane wpisane do rejestru objęte są domniemaniem prawdziwości. To domniemanie stanowi podstawę wiarygodności rejestru.

W literaturze przyjmuje się, że przez wprowadzenie tego domniemania „państwo przejmuje na siebie ryzyko takiego zorganizowania Rejestru, by rzeczywiście zawierał on treści prawdziwe, a w każdym razie zapewniał, by były one jak najbardziej zgodne z prawdą. Domniemanie prawdziwości wpisów w powiązaniu z zasadami rządzącymi całym postępowaniem rejestrowym, na które składa się w szczególności: badanie sądowe zgłoszeń do rejestru, nadzór nad dokonywaniem wpisów oraz możliwość wymuszania zgłoszeń wobec osób do tego zobowiązanych – gwarantuje, że rejestr może być uznany za miarodajne źródło informacji o podmiotach wpisanych do niego”¹¹.

Oprócz kwestii prawdziwości danych zawartych w rejestrze, fundamentalne znaczenie ma jawność formalna rejestru, wyrażona w art. 8 ustawy o KRS. Stosownie

¹⁰ Dz.U. z 2003r. Nr 217, poz.2125

¹¹ E.Norek „Krajowy Rejestr Sądowy i postępowanie rejestrowe”, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 2001r.

do postanowień tego artykułu ustawy o KRS, każdy ma prawo dostępu do danych zawartych w rejestrze za pośrednictwem Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego i każdy ma prawo do otrzymania poświadczonych odpisów, wyciągów i zaświadczeń o danych zawartych w rejestrze.

Wyrazem jawności rejestru jest również art. 10 ust. 1 ustawy o KRS, w myśl którego każdy ma prawo przeglądania akt rejestrowych podmiotów wpisanych do rejestru przedsiębiorców (prowadzonych dla każdego podmiotu wpisanego do rejestru).

Przepisy te oznaczają swobodny dostęp do danych zawartych w rejestrze przedsiębiorców dla każdej osoby zainteresowanej bez konieczności wykazywania interesu faktycznego czy prawnego. W art. 11 ustawy o KRS wyszczególnione zostało prawo do zapoznania się z wzorami podpisów osób upoważnionych do reprezentowania podmiotu wpisanego do rejestru, zamieszczonych w aktach rejestrowych.

Zgodnie z delegacją zawartą w art. 4 ustawy o KRS Minister Sprawiedliwości rozporządzeniem z dnia 21 grudnia 2000 r. określił ustrój i organizację Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego z oddziałami przy sądach rejestrowych¹². Centralna Informacja Krajowego Rejestru Sądowego jest komórką organizacyjną Ministerstwa Sprawiedliwości i składa się z centrali Centralnej Informacji oraz oddziałów.

Stosownie do postanowień art. 4 ust. 2-3 ustawy o KRS zadaniem Centralnej Informacji jest:

1. utworzenie i eksploatacja połączeń Rejestru w systemie informatycznym,
2. prowadzenie zbioru informacji Rejestru,
3. udzielanie informacji z Rejestru,
4. przekazywanie z urzędu organom samorządu gminnego, właściwym według miejsca zamieszkania (siedziby) przedsiębiorcy, danych z Rejestru o wpisaniu przedsiębiorcy i jego wykreśleniu wraz z adresem i przedmiotem jego działalności, w terminie 7 dni od dnia wprowadzenia tych danych do Rejestru,
5. wydawanie odpisów, wyciągów i zaświadczeń, które mają moc dokumentów wydawanych przez sąd.

¹² Dz.U. z 2000r. Nr 117, poz. 1238

Rozporządzeniem z dnia 21 grudnia 2000r. zmieniającym z dniem 1 stycznia 2001r. rozporządzenie - Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych Minister Sprawiedliwości¹³ wprowadził w § 194 - § 209⁴ przepisy dotyczące postępowania rejestrowego.

Szczegółowe zasady organizacji pracy i prowadzenia biurowości w wydziałach gospodarczych Krajowego Rejestru Sądowego ustalone zostały zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2000r. zmieniającym zarządzenie w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej¹⁴. W oddziale 1a zarządzenia w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej w § 171¹- § 171⁷ postanowiono w szczególności, że zadania sekretariatu, o których mowa w §6 cyt. zarządzenia (wszystkie czynności związane z prowadzeniem akt spraw sądowych oraz urzędzeń ewidencyjnych służących do ich rejestrowania, wykonywaniem wydanych w sprawach sądowych zarządzeń prezesa sądu, przewodniczącego wydziału, sędziów i in.), w wydziałach gospodarczych Krajowego Rejestru Sądowego wykonywane są w siedzibie sądu oraz, w szczególnych przypadkach, w Centrali Krajowego Rejestru Sądowego.

3.1.2. Organizacja sądów rejonowych

Z konstytucyjnych zasad niezależności sądów oraz niezawisłości sędziów wynika, że Sądy i Trybunały są władzą odrębną i niezależną od innych władz (art. 173 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), a sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji i ustawom (art. 178 Konstytucji). Niezawisłość sędziów została również zagwarantowana w ustawie z dnia 20 czerwca 1985r. Prawo o ustroju sądów powszechnych¹⁵ i ustawie z dnia 27 lipca 2001r. Prawo o ustroju sądów powszechnych¹⁶.

¹³ Dz.U. z 2000r. Nr 117, poz. 1246

¹⁴ Dz.Urz. MS z 2000r. Nr 4, poz. 19

¹⁵ Dz.U. z 1994r. Nr 7, poz. 25 ze zm.

¹⁶ Dz.U. z 2001r. Nr 98, poz. 1070 ze zm.

Zasada niezawisłości od stuleci traktowana była jako podstawowy element określający pozycję sędziego. Według Trybunału Konstytucyjnego „niezawisłość musi oznaczać niezależność sędziego zarówno od stron sporu, jak i od organów państwa. Korelatem zasady niezawisłości po stronie sędziego jest obowiązek bezstronności”¹⁷.

Warto zwrócić jednocześnie uwagę na stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa wyrażone u progu lat dziewięćdziesiątych: „Niezawisłość sędziowska nie może być pojmowana jako przywilej sędziów, ale przede wszystkim jako prawo obywateli państwa praworządnego do bezstronnego, niezawisłego i fachowego sądu”¹⁸.

Stosownie do postanowień cyt. ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (uchylonej z dniem 1.10.2001r. ww. ustawą z dnia 27 lipca 2001r. Prawo o ustroju sądów powszechnych) sądy rejonowe tworzył i znosił oraz ustalał ich siedziby i obszary właściwości Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa (art. 15).

Struktura organizacyjna sądów rejonowych określona została przez Ministra Sprawiedliwości w drodze cyt. rozporządzenia z dnia 19 listopada 1987r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych .

W myśl tego Regulaminu sąd rejonowy dzieli się na wydziały, wśród których znajduje się wydział gospodarczy - do spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego powierzonych sądom gospodarczym oraz do prowadzenia rejestrów powierzonych sądom rejonowym (§16 ust. 1 pkt 5). Całokształtem pracy w wydziale w zakresie spraw sądowych kieruje przewodniczący wydziału. Każdy wydział posiada oddzielny sekretariat (§21).

Organizacja i zakres działania sekretariatów sądowych zostały określone zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 lutego 1988r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej¹⁹.

¹⁷ orzeczenie K 11/93 z 9.11.1993r. oraz wyrok K 3/98 z 24.06.1998r.

¹⁸ www.krs.pl

¹⁹ Dz.Urz. Min. Spr. z 1988r. Nr 2, poz. 6 ze zm.

Pracą sekretariatu kieruje kierownik podległy bezpośrednio przewodniczącemu wydziału i odpowiedzialny przed nim za prawidłowe i terminowe wykonywanie czynności należących do zakresu działania podległego mu sekretariatu. Do zakresu zadań sekretariatu wydziału należą: wszystkie czynności związane z prowadzeniem akt spraw sądowych oraz urządzeń ewidencyjnych służących do ich rejestrowania, wykonywaniem wydanych w sprawach sądowych zarządzeń prezesa sądu, przewodniczącego wydziału i sędziów, protokołowaniem na rozprawach i posiedzeniach sądu, a także spełnianie innych czynności przewidzianych w Regulaminie wewnętrznego urzędowania sądów i w przepisach ogólnych (§ 6 zarządzenia). Zgodnie z § 55 ust. 1 ww. Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych, sekretariaty sądowe przyjmują interesantów przez czas urzędowania, a raz w tygodniu dodatkowo po południu, z uwzględnieniem lokalnych potrzeb i zwyczajów.

Przewodniczący wydziału sprawuje stały nadzór nad całokształtem pracy sekretariatu, a w zakresie spraw ściśle związanych z organizacją pracy oraz z zapewnieniem odpowiednich warunków jej wykonywania - także kierownik oddziału administracyjnego, który przedstawia prezesowi sądu informacje o dokonanych ustaleniach (§ 11 ust. 1 zarządzenia). Natomiast inspektorzy do spraw biurowości sądowej oraz sędziowie wizytatorzy, w ramach wykonywania czynności nadzorczych powierzonych im przez prezesa sądu okręgowego, przeprowadzają okresowe kontrole organizacji i techniki pracy sekretariatu (§ 11 ust. 2 zarządzenia).

Organem sądu rejonowego jest prezes sądu, a w zakresie finansowym i gospodarczym, w razie powołania, kierownik finansowy sądu (art. 21 § 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001r. Prawo o ustroju sądów powszechnych). Ustawa z dnia 20 czerwca 1985r. Prawo o ustroju sądów powszechnych w art. 28 pkt 3 stanowiła, że organem sądu rejonowego jest prezes sądu.

Stosownie do postanowień art. 22 §1 cyt. ustawy z dnia 27 lipca 2001r. prezes sądu kieruje sądem i reprezentuje go na zewnątrz (z wyjątkiem spraw należących do kierownika finansowego sądu), pełni czynności z zakresu administracji sądowej oraz inne czynności przewidziane w ustawie i w odrębnych przepisach. Kompetencje prezesa sądu przed dniem wejścia w życie ww. ustawy z dnia 27 lipca 2001r. regulowała ustawa z dnia 20 czerwca 1985r. prawo o ustroju sądów powszechnych m.in. w art. 29 § 2.

Nadzór nad działalnością sądów w zakresie orzekania sprawuje Sąd Najwyższy, w trybie określonym ustawami (art. 7 Prawa o ustroju sądów powszechnych - ustawy z dnia 27 lipca 2001r.). Kwestie nadzoru nad działalnością administracyjną sądów m.in. zapewnienie sprawnego rozpoznawania spraw, prawidłowego wykonywania orzeczeń sądowych oraz podejmowania czynności zapobiegawczych należących do kompetencji sądu określone zostały w rozdziale 5 działu I cyt. ustawy. Postępowanie w zakresie sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów określone zostało w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2002 r. w sprawie trybu sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów powszechnych²⁰, obowiązującym od dnia 27 listopada 2002r. Poprzednio tryb sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów regulowało rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 września 1995 r.²¹.

Stosownie do § 6 i 7 wspomnianego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2002 r. prezes sądu rejonowego sprawuje nadzór nad działalnością administracyjną podległych mu jednostek organizacyjnych osobiście. Wykonywanie ww. czynności prezes może zlecić wiceprezesowi sądu. Zadania przewodniczącego wydziału w zakresie nadzoru administracyjnego określone zostały w § 8 cyt. rozporządzenia.

W ramach nadzoru nad działalnością administracyjną sądów przeprowadzane są wizytacje i lustracje sądów oraz sekretariatów. Do przeprowadzania tych czynności wyznaczani są sędziowie wizytatorzy i inspektorzy ds. biurowości. Tryb przeprowadzania lustracji i wizytacji określony został w cyt. rozporządzeniach Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 września 1995 r. oraz 25 października 2002 r.

Do obowiązków prezesa sądu w zakresie sprawowanego nadzoru – niezależnie od obowiązków określonych w przepisach odrębnych - należy rozpatrywanie skarg, wniosków i listów obywateli, dotyczących pracy sądu (§38 pkt 9 Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych).

Sądy rejonowe są państwowymi jednostkami budżetowymi, działającymi zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych²² i

²⁰ Dz.U. z 2002r. Nr 187, poz. 1564 ze zm.

²¹ Dz.U. z 1995r. Nr 111, poz. 538

²² Dz.U. z 2003r. Nr 15, poz. 148 ze zm.

innymi przepisami określającymi gospodarkę finansową państwowych jednostek budżetowych. W zakresie prowadzenia rachunkowości przez sądy zastosowanie ma ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²³.

Do zamówień publicznych udzielanych przez sądy zastosowanie miała ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych²⁴ (od 2 marca 2004r. obowiązuje natomiast ustawa z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych²⁵).

3.1.3. Odpowiedzialność za niedopełnienie obowiązków dotyczących zgłaszania przez przedsiębiorców danych do rejestru

Zgodnie z art. 69 ustawy o rachunkowości kierownik jednostki składa we właściwym rejestrze sądowym roczne sprawozdanie finansowe, opinię biegłego rewidenta, jeżeli podlegało ono badaniu zgodnie z przepisami art. 64 ust. 1 ww. ustawy, odpis uchwały bądź postanowienia organu zatwierdzającego o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego i podziale zysku lub pokryciu straty, a w przypadku spółek kapitałowych, towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, spółdzielni oraz przedsiębiorstw państwowych - także sprawozdanie z działalności jednostki - w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego. Jeżeli sprawozdanie finansowe nie zostało zatwierdzone w terminie określonym w art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości (tj. nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego), to należy je złożyć w sądzie w ciągu 15 dni po tym terminie. Przepis ten stosuje się odpowiednio do jednostki dominującej sporządzającej roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej.

Odpowiedzialność karna kierownika jednostki (przedsiębiorcy) za niedopełnienie obowiązków w zakresie złożenia rocznego sprawozdania finansowego lub sprawozdania z działalności jednostki we właściwym rejestrze sądowym została określona w art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości.

Obowiązki zgłoszenia sądowi rejestrowemu określonych danych zawarte zostały także w ustawie z dnia 15 września 2000r. Kodeks spółek handlowych²⁶. W

²³ Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.

²⁴ Dz.U. z 2002r. Nr 72, poz. 664 ze zm.

²⁵ Dz.U. z 2004r. Nr 19, poz.177

²⁶ Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.

szczególności spółki obowiązane są zgłosić sądowi rejestrowemu otwarcie likwidacji, nazwiska i imiona likwidatorów oraz ich adresy, sposób reprezentowania spółki przez likwidatorów i wszelkie w tym zakresie zmiany, nawet gdyby nie nastąpiła żadna zmiana w dotychczasowej reprezentacji spółki (np. art. 74 § 1 ksh- dot. spółek jawnych, art. 277 § 1 ksh – dot. spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, art. 464 § 1 ksh - dot. spółek akcyjnych).

Odpowiedzialność karna za ogłaszanie danych nieprawdziwych albo przedstawianie ich władzom państwowym (przy wykonywaniu obowiązków wymienionych w tytule III „Spółki kapitałowe”, a od 15 stycznia 2004r. również w tytule IV „Łączenie, podział i przekształcanie spółek” ksh) została określona w art. 587 ksh, który przewiduje sankcje: grzywny, karę ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności.

Zgodnie z art. 594 ksh członek zarządu spółki handlowej bądź likwidator, który m.in. nie składa sądowi rejestrowemu listy wspólników, nie przedstawia wniosku o wyznaczenie biegłych rewidentów, nie ogłasza wzmianki o złożeniu opinii przez biegłego rewidenta w sądzie rejestrowym zgodnie z przepisem art. 312 § 7 ksh podlega grzywnie, którą nakłada sąd rejestrowy.

3.2. Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. Sprawność postępowania w sprawach rejestrowych

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę działalności sądów w zakresie prowadzenia rejestru przedsiębiorców kierując się poszanowaniem konstytucyjnych zasad niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów.

W toku kontroli analizą objęto sprawność postępowania w zakresie prowadzenia rejestru przedsiębiorców. W okresie 2001- 2003 do 10 Wydziałów Gospodarczych Krajowego Rejestru Sądowego skontrolowanych sądów wpłynęło 87.671 wniosków o wpis do rejestru przedsiębiorców, z czego: w 2001r. – 41.563, 2002r. – 25.228, 2003r.- 20.880.

Powyższe liczby wskazują na tendencję spadku ilości wniosków wpływających w sprawach dotyczących wpisu do rejestru. Najmniejsza ilość wniosków wpłynęła do

Sądu Rejonowego w Białymstoku (1.820 w 2001r., 1.170 w 2002r., 870 w 2003r.), a największa do Sądu Rejonowego w Warszawie* (11.494 w 2001r., 7.232 w 2002r., 5.613 w 2003r.)²⁷.

Oprócz spraw o wpis, do sądów rejestrowych wpływają sprawy o zmianę wpisu w rejestrze przedsiębiorców. W okresie objętym kontrolą zaobserwowano coroczny wzrost wpływu spraw tego rodzaju (2001r. - 13.279, 2002r. – 51.095, 2003r.- 70.438).

Najmniejsza ilość wniosków wpłynęła do Sądów Rejonowych w Białymstoku (470 w 2001r.) i w Bydgoszczy (2.522 w 2002r., 3.800 w 2003r.), a największa do Sądu Rejonowego w Warszawie* (4.605 w 2001r., 15.430 w 2002r., 20.173 w 2003r.)²⁸.

Liczba spraw załatwionych w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wyniosła:

- w sprawach o wpis: w 2001r.- 33.021, 2002r. – 30.792, 2003r. – 19.867,
- w sprawach o zmiany :w 2001r. – 10.955, 2002r. – 49.836, 2003r. – 69.363.

Powyższe dane zostały zawarte w sprawozdaniach w sprawach rejestrowych MS cz.I (dot. spraw o wpis w rejestrze) i MS cz.II (dot. spraw o zmiany w rejestrze), sporządzonych przez pracowników sądów, z wykorzystaniem programów Biurowość, Biurowość II, Biurowość II Plus.

Biorąc pod uwagę odsetek spraw załatwionych w stosunku do wpływu i pozostałości z okresu poprzedniego w poszczególnych sądach, najwięcej spraw o wpis załatwiono w 2001r. i w 2002r. w Białymstoku (89% wpływu-1.627 spraw, 99% wpływu i pozostałości z okresu poprzedniego - 1.346 spraw), w 2003r. w Gliwicach (92% wpływu i pozostałości z okresu poprzedniego – 3.200 spraw). Najmniej spraw o wpis załatwiono w 2001r. i w 2002r. w Bydgoszczy (66%- 1.341 spraw, 84%- 1.605 spraw), a w 2003r. w Gdańsku (72%-1.433 sprawy) i w Łodzi (72% -1.941).

* Wydział XX Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego

²⁷ szczegółowe dane zamieszczono na wykresie stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszej informacji

* Wydział XX Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego

²⁸ szczegółowe dane zamieszczono na wykresie stanowiącym załącznik nr 3 do niniejszej informacji

Uwzględniając liczbę wniosków, które wpłynęły do sądów, w latach 2001-2003 największa liczba spraw o wpis została załatwiona w Sądzie Rejonowym w Warszawie (odpowiednio 9.946, 8.157, 5.305), a najmniejsza w 2001r. w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy (1.341), w 2002r. i 2003r. w Sądzie Rejonowym w Białymstoku (1.346 i 808 spraw).

Biorąc pod uwagę odsetek spraw załatwionych w stosunku do wpływu i pozostałości z okresu poprzedniego w poszczególnych sądach, najwięcej spraw o zmiany załatwiono w 2001r. w Gdańsku (92% wpływu-806 spraw), a w 2002r. i 2003r. w Białymstoku (99% wpływu i pozostałości z okresu poprzedniego – 2.727 spraw, 99% wpływu i pozostałości z okresu poprzedniego – 3.773 spraw). Najmniej spraw o zmiany załatwiono w latach 2001-2003 w Łodzi (odpowiednio: 77%- 1.840 spraw, 85% -5.561, 88%- 7.789 spraw).

Uwzględniając liczbę wniosków, które wpłynęły do sądów w okresie objętym kontrolą, w sprawach o zmiany w rejestrze przedsiębiorców, największa liczba spraw została załatwiona w Sądzie Rejonowym w Warszawie (4.014, 15.337, 20.018), a najmniejsza w 2001r. w Sądzie Rejonowym w Rzeszowie (376), w 2002r. i w 2003r. w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy (2.369, 3.759).

Średnio w latach 2001-2003 sądy załatwiły odpowiednio: 79%, 91%, 83% spraw o wpis oraz 84%, 93%, 94% spraw o zmiany.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, pozytywnie należy ocenić tendencję skrócenia czasu postępowania w sprawie rejestracji przedsiębiorców w KRS²⁹.

Coroczne zwiększenie liczby rejestracji przedsiębiorców załatwianych w krótszym terminie, tj. do 14 dni (porównując lata 2001, 2002, 2003) miało miejsce w sądach w: Białymstoku, Bydgoszczy, Rzeszowie, Warszawie. Jednakże w okresie objętym kontrolą większość spraw o rejestrację załatwiana była w przedziale czasowym od 31 dni do 3 miesięcy od wpływu wniosku (w 2001r. od 30,37% spraw w Rzeszowie do 50,28% w Olsztynie, w 2002r. od 35,04% w Białymstoku do 46,35% w Szczecinie, w 2003r. od 35,89% we Wrocławiu do 54,37% w Szczecinie). Najmniej rejestracji w

²⁹ szczegółowe dane zamieszczono w tabeli oraz na wykresach stanowiących załącznik nr 4 do niniejszej informacji

terminie do 14 dni załatwiono w Sądzie w Łodzi (w 2001r. 6,21% spraw, w 2002r. 6,79%, w 2003r. 6,52%).

Do końca 2003r. przepisy nie określały terminów załatwienia sprawy. Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym, w związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2004r. postanowień art.20a, określa iż rozpoznanie przez sąd rejestrowy wniosku o wpis powinno nastąpić w terminie 14 dni od daty jego złożenia. W przypadku gdy rozpoznanie wniosku wymaga wezwania do usunięcia przeszkody do dokonania wpisu, wniosek powinien być rozpoznany w ciągu 7 dni od usunięcia przeszkody przez wnioskodawcę, co nie uchybia terminom określonym w przepisach szczególnych. Jeśli rozpoznanie wniosku wymaga wysłuchania uczestników postępowania albo przeprowadzenia rozprawy, należy rozpoznać go nie później niż w ciągu miesiąca.

Zdaniem NIK wyniki kontroli wskazują, że aktualny stan organizacyjny tylko nielicznych sądów umożliwi im dochowanie ww. terminu, który ma charakter terminu instrukcyjnego.

Sprawność postępowania w poszczególnych sądach oceniono na podstawie ilości spraw załatwionych w stosunku do wpływu i pozostałości z okresu poprzedniego.

Z badań sprawności postępowania, przeprowadzonych na wybranej losowo próbie 6.979 spraw o wpis i o zmiany, które wpłynęły do sądów wynika, że sprawy o wpis w większości sądów (7 sądów na 10 skontrolowanych) załatwiane były w okresie od 1miesiąca do 3 miesięcy od wpływu wniosku³⁰.

Największy odsetek spraw o wpis załatwiły w terminie do 14 dni od wpływu wniosku Sądy Rejonowe w Gliwicach –26,92% spraw (w 2001r.) oraz w Białymstoku - 42,74% w 2002r. i 54,05% w 2003r. Najmniejszy odsetek spraw o wpis załatwiły w terminie do 14 dni Sądy Rejonowe w Bydgoszczy- 5,32% w 2001r. i 4,88% w 2002r. oraz w Łodzi- 7,09% w 2003r.

Największy odsetek spraw o wpis, w terminie powyżej 3 miesięcy w latach 2001-2003 Sąd Rejonowy w Bydgoszczy (odpowiednio 55,32 %, 56,09% i 34,29% spraw).

³⁰ szczegółowe dane zamieszczono w tabeli stanowiącej załącznik nr 5 do niniejszej informacji

Najmniejszy odsetek spraw o wpis, w tym okresie, załatwiono w 2001r. w Gliwicach (2,31%), w 2002r. w Białymstoku (0,85%), a w 2003r. w Sądzie Rejonowym w Białymstoku żadnej sprawy nie załatwiono w tak długim okresie.

W zakresie spraw o zmiany w rejestrze przedsiębiorców, ustalenia kontroli wskazują, iż w 2001r. 5 sądów załatwiało je w okresie od 1 miesiąca do 3 miesięcy od wpływu wniosku, jeden sąd (w Szczecinie) - w terminie powyżej 3 miesięcy, a 4 sądy załatwiały sprawy w terminie do 14 dni. W latach 2002 i 2003 skrócił się czas rozpatrywania wniosków w sprawach o zmiany i większość sądów załatwiała je w terminie do 14 dni (7 sądów w 2002r., 6 sądów w 2003r.)³¹.

Największy odsetek spraw o zmiany w rejestrze załatwiły w terminie do 14 dni od wpływu wniosku Sądy Rejonowe: w Gliwicach –71,31% spraw (w 2001r.) oraz w Białymstoku - 65,87% w 2002r. i 88,46% w 2003r. W terminie do 14 dni - w 2001r. żadnej sprawy nie załatwił Sąd Rejonowy w Szczecinie, a najmniejszy odsetek spraw załatwiły sądy rejonowe: w 2002r. w Łodzi –18,92%, a w 2003r. w Szczecinie-15,53%.

Największy odsetek spraw o zmiany, w terminie powyżej miesiąca do 3 miesięcy załatwiły Sądy Rejonowe w Bydgoszczy (63,64 % w 2001r.), w Łodzi - 41,89% w 2002r. i 51,67% w 2003r. Najmniejszy odsetek spraw o zmiany, w tym okresie, załatwiono w 2001r. w Gliwicach (13,04%), w Białymstoku (8,73%) w 2002r. i (2,31%) w 2003r.

Najkrótszy czas rozpatrywania wniosków wynosił jeden dzień we wszystkich kontrolowanych sądach, a najdłuższy 471 dni w Sądzie Rejonowym w Łodzi (sprawa o wpis, w której m.in. w czasie rozpoznawania postępowania w I instancji sędzia referent był nieobecny przez 32 dni, prowadzono postępowanie drugoinstancyjne, rozpatrywano wnioski o zwolnienie z kosztów oraz skargę w trybie administracyjnym).

Ustalenia kontroli wskazują, że pierwsza decyzja od wpływu wniosku w większości spraw została podjęta w terminie do 14 dni³²:

- w sprawach o wpis w 2001r. w 7 sądach, w 2002r. w 8 sądach, w 2003r. w 7 sądach.

³¹ załącznik nr 5 do informacji

³² szczegółowe dane zamieszczono w tabeli stanowiącej załącznik nr 6 do niniejszej informacji

W 2001r. najwięcej decyzji w tym terminie podjął Sąd Rejonowy w Gliwicach- 79,23%, w 2002r. i w 2003r.-Sąd Rejonowy w Białymstoku- odpowiednio 90,60% i 97,30% decyzji.

- w sprawach o zmiany w 2001r. w 7 sądach, w 2002r. w 9 sądach, w 2003r. w 9 sądach.

W 2001r. najwięcej decyzji w tym terminie podjął Sąd Rejonowy w Gliwicach- 87,83%, w 2002r. i w 2003r.-Sąd Rejonowy w Białymstoku- odpowiednio 92,06% i 97,69% decyzji).

W pozostałych sądach pierwsza decyzja w sprawie, w większości zbadanych wniosków, została podjęta w terminie od miesiąca do 3 miesięcy od wpływu:

o wpis:

- w 2001r. - w Łodzi (42,86% decyzji), Olsztynie (37,23%), Bydgoszczy (34,04%),
- w 2002r. i w 2003r. w Bydgoszczy (odpowiednio 53,66% i 45,72% decyzji), Łodzi (odpowiednio 52,86% i 43,57% decyzji).

o zmiany:

- w 2001r.: w Bydgoszczy (51,52% decyzji), Szczecinie (47,62% decyzji), Łodzi (38,10%),
- w 2002r.: w Łodzi (46,62% decyzji), Szczecinie (38,71%),
- w 2003r.: w Łodzi (46,31% decyzji).

Czas trwania postępowania na etapie od dnia podjęcia pierwszej decyzji do dnia zakończenia sprawy przedstawiono w załączniku nr 7 do informacji.

Liczba spraw (o wpis oraz o zmiany, na podstawie próby wniosków wybranych losowo do badania) załatwionych w terminie dłuższym niż jeden miesiąc na tle obciążenia osób orzekających w 10 skontrolowanych sądach przedstawiała się następująco:

Ważniejsze wyniki kontroli

Jednostka organizacyjna	Rok	liczba wniosków o wpis oraz o zmiany wybranych losowo do badania	liczba wniosków o wpis oraz o zmiany załatwionych w terminie dłuższym niż 1 miesiąc	% wniosków o wpis oraz o zmiany załatwionych w terminie dłuższym niż 1 miesiąc	wskaźnik obciążenia osób orzekających w sądzie na tle 10 sądów*
1	2	3	4	5	6
Sąd Rejonowy w Białymstoku	2001	206	72	35%	0,66
	2002	243	37	15%	0,73
	2003	241	17	7%	0,79
Sąd Rejonowy w Bydgoszczy	2001	127	107	84%	0,92
	2002	131	93	71%	1,06
	2003	132	83	63%	1,13
Sąd Rejonowy w Gdańsku	2001	250	141	56%	0,72
	2002	264	117	44%	0,80
	2003	263	150	57%	0,75
Sąd Rejonowy w Gliwicach	2001	223	76	34%	0,61
	2002	259	123	47%	0,99
	2003	254	110	43%	1,16
Sąd Rejonowy w Łodzi	2001	290	198	68%	0,82
	2002	291	213	73%	0,81
	2003	291	215	74%	0,74
Sąd Rejonowy w Olsztynie	2001	257	148	58%	0,87
	2002	265	106	40%	0,83
	2003	264	120	45%	0,87
Sąd Rejonowy w Rzeszowie	2001	224	121	54%	0,83
	2002	258	93	36%	1,10
	2003	250	95	38%	1,06
Sąd Rejonowy w Szczecinie	2001	127	101	80%	0,62
	2002	133	71	53%	0,83
	2003	134	39	29%	0,85
Sąd Rejonowy w Warszawie	2001	270	128	47%	1,53
	2002	272	89	33%	1,39
	2003	271	62	23%	1,40
Sąd Rejonowy we Wrocławiu	2001	260	138	53%	1,60
	2002	264	91	34%	1,02
	2003	265	69	26%	0,96
ŚREDNIO	2001	223,4	123,0	55%	-
	2002	238,0	103,3	43%	-
	2003	236,5	96,0	41%	-

*wskaźnik obciążenia osób orzekających w Wydziale= $\frac{\text{średnia liczba spraw załatwionych przez 1 orzekającego w danym sądzie}}{\text{średnia liczba spraw załatwionych przez 1 orzekającego w 10 sądach}}$

Z powyższego zestawienia wynika, że w okresie objętym kontrolą dla 10 skontrolowanych sądów, na wybranych losowo próbach, odsetek spraw załatwionych w okresie dłuższym niż 1 miesiąc zmniejszył się: w 2001r.-55%, w 2002r.-43%, a w 2003r. -41%.

Tendencja ta i systematyczna poprawa w tym zakresie utrzymywały się jednak tylko w pięciu sądach (w Białymstoku, Bydgoszczy, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu), natomiast w dwóch sądach, pomimo stosunkowo niewielkiego obciążenia osób orzekających, odsetek spraw załatwionych w okresie dłuższym niż 1 miesiąc wzrósł i

wynosił odpowiednio: w Gdańsku-56%-w 2001r., 44%-w 2002r., 57%-w 2003r., w Łodzi- 68%-w 2001r., 73%-w 2002r., 74%-w 2003r.

Analiza powyższych danych wykazała, że nie ma bezpośredniego związku pomiędzy szybkością załatwiania spraw, liczbą i obciążeniem osób orzekających, wyliczonym jako iloraz średniej liczbie spraw załatwionych przez jednego orzekającego w danym sądzie do średniej liczby spraw załatwionych przez jednego orzekającego w 10 badanych sądach.

Przykładowo, w Sądzie Rejonowym w Warszawie mimo wskaźnika obciążenia wynoszącego w 2003r. 1,40, w terminie dłuższym niż 1 miesiąc załatwiono 23% wniosków, a w tym samym okresie w Sądzie Rejonowym w Łodzi przy wskaźniku obciążenia prawie dwukrotnie mniejszym (0,74) odsetek załatwionych wniosków w terminie dłuższym niż 1 miesiąc wyniósł aż 74%. Przy porównywalnym wskaźniku obciążenia w Sądzie Rejonowym w Białymstoku (0,79), tylko 7% spraw załatwiono w terminie dłuższym niż 1 miesiąc.

Mając na uwadze, że średni dla 10 kontrolowanych sądów odsetek wniosków załatwionych w terminie dłuższym niż 1 miesiąc wynosił 41, uznać należy, że na sprawność postępowania w poszczególnych sądach mają wpływ także inne czynniki niż stan zatrudnienia, jak np. właściwa organizacja pracy, umożliwiająca doprowadzenie do końca wszczętych postępowań w rozsądnym terminie, niezależnie od ich liczby, bez nadmiernego obciążenia osób orzekających.

W toku kontroli przeprowadzono ankietę wśród przedsiębiorców dotyczącą m.in. oceny sprawności postępowania rejestrowego. Ankietę skierowano do 313 przedsiębiorców, z czego odpowiedzi na poszczególne pytania udzieliło od 120 do 138 przedsiębiorców.

Ok. 37% ankietowanych (ze 130 przedsiębiorców) odpowiedziało, że nie są zadowoleni z czasu załatwienia spraw dot. wpisu do rejestru przedsiębiorców nowoutworzonego podmiotu gospodarczego, ok.28% wyraziło zadowolenie w tej kwestii, a ok. 35% nie miało zdania. Niezadowolenie z czasu trwania postępowania w zakresie przerejestrowania do nowego rejestru podmiotu gospodarczego wpisanego w dotychczasowych rejestrach wyraziło ok. 40% ankietowanych (na 134 odpowiedzi), natomiast ok. 33% ankietowanych wyraziło zadowolenie, ok.27% ankietowanych nie miało zdania na ten temat.

Ok. 46% przedsiębiorców (ze 133 odpowiedzi) była zadowolona z czasu załatwienia spraw dot. wprowadzenia zmian w rejestrze Krajowego Rejestru Sądowego.

Powyższe wyniki ankiety potwierdzają ustalenia dotyczące czasu załatwienia spraw, dokonane w toku kontroli.

Jako przyczyny ewentualnej długotrwałości postępowania w sprawach rejestrowych wskazano :

- wielokrotne żądanie przez sąd uzupełnienia braków formalnych wniosków (ok.51% ze 124 odpowiedzi), z opinią tą nie zgodziło się 33% respondentów
 - żądanie przez sąd uzupełnienia dokumentów, które znajdowały się w posiadaniu sądu, w ocenie przedsiębiorcy poprawne pod względem formalnym i merytorycznym (ok.44% ze 122 odpowiedzi), z opinią tą nie zgodziło się około 29,5% respondentów.
- Połowa przedsiębiorców, spośród 120 którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie ankiety stwierdziła, że długotrwałość postępowania nie wynikała z błędów popełnionych przy wypełnianiu formularzy wniosków, załączników do wniosków, ale aż 35% respondentów przyznało się do tego rodzaju błędów.

Większość respondentów (50,39% ze 129 odpowiedzi) stwierdziła, że formularze wniosków, załączników wymagane w sprawach rejestrowych są skomplikowane w stopniu, który powoduje konieczność korzystania z wyspecjalizowanej obsługi prawnej, a 41,61 % ankietowanych (ze 137 odpowiedzi) stwierdziło także, że formularze nie są jasne i przejrzyste, co utrudniało ich wypełnienie (po zapoznaniu się z objaśnieniami)³³.

3.2.2. Stan zatrudnienia

Wyniki kontroli wskazują, iż we wszystkich sądach stwierdzono znaczne zróżnicowanie obciążenia pracą poszczególnych osób³⁴.

Negatywnie należy ocenić pod względem rzetelności fakt, iż w 9 na 10 kontrolowanych sądów, pomimo stwierdzeń przewodniczących wydziałów bądź

³³ ankieta stanowi załącznik nr 8 do informacji

³⁴ stan zatrudnienia w Wydziałach KRS objętych kontrolą przedstawiono w tabeli nr 9 do niniejszej informacji

prezesów sądów o niedoborach kadry urzędniczej, nie potrafiono określić stopnia obciążenia pracą pracowników administracyjnych.

- W Sądzie Rejonowym w Gliwicach w okresie 2001-2003 poszczególni sędziowie załatwiali miesięcznie od 17 do 121 spraw, a referendarze od 24 do 91 spraw. Liczba osób zatrudnionych w Wydziale KRS wzrosła z 30 do 42 w tym samym okresie, w tym liczba osób orzekających z 9 do 16 (tj. o 78%), jednakże wg Prezesa Sądu oraz Przewodniczącej Wydziału KRS nie była ona wystarczająca, biorąc pod uwagę liczbę spraw do załatwienia.
- W Sądzie Rejonowym w Warszawie liczba spraw załatwianych przez poszczególnych sędziów i referendarzy wynosiła średnio od 1 sprawy do 97 w miesiącu. Wynikało to nie tylko ze stopnia trudności poszczególnych spraw, ale także - zgodnie z wyjaśnieniami Przewodniczącego Wydziału – z dłuższego okresu wdrażania się do pracy niektórych nowozatrudnionych osób (zwłaszcza do pracy z komputerem), jednoczesnego oddelegowania sędziów do innych wydziałów, zbyt małej wiedzy i umiejętności niektórych referendarzy, zwolnień lekarskich i za małej liczby pracowników administracyjnych.
- W niektórych okresach liczba pracowników Wydziału XII KRS Sądu Rejonowego w Gdańsku, była niewystarczająca dla zapewnienia sprawnej realizacji zadań rejestrowych. Sytuacja taka wystąpiła w 2001r., tj. w początkowym okresie funkcjonowania KRS, a później w określonej sytuacji – jednorazowego, dużego napływu spraw do referatów. Powodowało to ich znaczne obciążenie oraz wydłużenie czasu rozpoznawania części wniosków. Liczba osób orzekających zwiększyła się w ciągu 3 lat ogółem o 7 osób (z 10 do 17). Obciążenie pracą pracowników administracyjnych wynosiło średnio: w 2001r.- 290 spraw, w 2002r. – 433, a w 2003r. – 472 sprawy.

Zróżnicowanie obciążenia poszczególnych sędziów, referendarzy wyjaśniano w szczególności niejednakowym stopniem skomplikowania poszczególnych spraw. Na liczbę spraw przydzielonych i załatwionych przez poszczególnych sędziów wpływały ponadto regulacje proceduralne, przewidujące wykonywanie niektórych czynności wyłącznie przez sędziego (np. rejestracja spółki akcyjnej, przeprowadzanie rozpraw i rozpatrywanie skarg na czynności referendarzy).

Jedynie w trzech sądach: w Łodzi, Warszawie i Rzeszowie Prezesi Sądów bądź Przewodniczący Wydziałów KRS uznali liczbę osób orzekających za wystarczającą. Pomimo tego również w tych sądach istniało zróżnicowanie w obciążeniu pracą poszczególnych osób.

- W Sądzie Rejonowym w Łodzi, którego Prezes uznał, iż Wydział KRS jest „przeetadowany” wyraźnie zróżnicowany był zarówno stopień obciążenia pracą orzekających, jak i okres załatwiania spraw związanych z prowadzeniem KRS. Według sprawozdań C4 liczba spraw (łącznie 8.481) rozpatrzonych przez poszczególnych sędziów wynosiła: od 57 do 544 w 2001 r.; od 7 do 688 w 2002 r. i od 401 do 815 w 2003r. Liczba spraw załatwionych przez referendarzy była większa o 6.694 (wyniosła łącznie 15.175) i wahała się w 2001 r. od 11 do 420, a w 2003 r. od 99 do 893 na jednego referendarza. Spowodowane to było – jak wyjaśniła Przewodnicząca Wydziału m.in.: *„indywidualnym sposobem pracy sędziego, czy referendarza, stopniem szczegółowości wydawanych zarządzeń”*, które to kwestie są związane ze sferą orzeczniczą. Średnio w miesiącu, w poszczególnych latach objętych kontrolą, sędzia załatwiał 36,4; 47,5 i 56,7 spraw, natomiast referendarz: 35,3; 62,2 i 59,5 sprawy.

Obciążenie osób orzekających w poszczególnych latach było następujące:

Jednostka organizacyjna	Rok	liczba wniosków o wpis bądź zmianę, która wpłynęła do wydziału oraz pozostałości z okresu poprzedniego	liczba załatwionych wniosków w o wpis bądź zmianę	średnia liczba osób orzekających w Wydziale	liczba wniosków przypadających do załatwienia na jednego orzekającego	liczba wniosków załatwionych średnio przez jednego orzekającego	średnia liczba pracowników administracyjnych Wydziale	wskaźnik obciążenia osób orzekających w sądzie na tle 10 sądów*	średnia liczba pracowników administracyjnych przypadających na jednego orzekającego
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sąd Rejonowy w Białymstoku	2001	2290	2047	9,70	236,08	211,03	18,5	0,66	1,91
	2002	4114	4073	11,40	360,88	357,28	19,4	0,73	1,70
	2003	4713	4581	11,00	428,45	416,45	16,1	0,79	1,46
Sąd Rejonowy w Bydgoszczy	2001	2960	2099	7,17	412,83	292,75	18,5	0,92	2,58
	2002	4615	3974	7,67	601,69	518,12	22	1,06	2,87
	2003	5468	4772	8,00	683,50	596,50	20,33	1,13	2,54
Sąd Rejonowy w Gdańsku	2001	3963	3084	13,50	293,56	228,44	25	0,72	1,85
	2002	7338	6685	17,00	431,65	393,24	25	0,80	1,47
	2003	7726	6690	17,00	454,47	393,53	23,5	0,75	1,38
Sąd Rejonowy w Gliwicach	2001	3208	2558	13,10	244,89	195,27	26,7	0,61	2,04
	2002	7647	7099	14,70	520,20	482,93	26,7	0,99	1,82
	2003	9997	9364	15,30	653,40	612,03	25	1,16	1,63
Sąd Rejonowy w Łodzi	2001	6665	4775	18,40	362,23	259,51	38	0,82	2,07
	2002	10283	8810	22,30	461,12	395,07	39,9	0,81	1,79
	2003	11489	9730	24,80	463,27	392,34	39,4	0,74	1,59
Sąd Rejonowy w Olsztynie	2001	3578	2970	10,75	332,84	276,28	23,17	0,87	2,16
	2002	5235	4869	12,00	436,25	405,75	25	0,83	2,08
	2003	6134	5508	12,00	511,17	459,00	21,58	0,87	1,80
Sąd Rejonowy w Rzeszowie	2001	3404	2365	9,00	378,22	262,78	18,9	0,83	2,10
	2002	6105	5621	10,40	587,02	540,48	19	1,10	1,83
	2003	6543	5941	10,60	617,26	560,47	16,8	1,06	1,58
Sąd Rejonowy w Szczecinie	2001	3337	2565	13,00	256,69	197,31	23,5	0,62	1,81
	2002	6612	6115	15,00	440,80	407,67	22,75	0,83	1,52
	2003	7734	7044	15,66	493,87	449,81	17,75	0,85	1,13
Sąd Rejonowy w Warszawie	2001	16099	13960	28,71	560,75	486,24	40,58	1,53	1,41
	2002	24801	23494	34,50	718,87	680,99	49,25	1,39	1,43
	2003	27093	25323	34,38	788,05	736,56	48,17	1,40	1,40
Sąd Rejonowy we Wrocławiu	2001	9338	7553	14,83	629,67	509,31	26,33	1,60	1,78
	2002	10616	9888	19,75	537,52	500,66	29	1,02	1,47
	2003	11230	10277	20,33	552,39	505,51	28,91	0,96	1,42
ŚREDNIO	2001	5484,2	4397,6	13,82	396,95	318,30	25,92	-	1,88
	2002	8736,6	8062,8	16,47	530,39	489,49	27,8	-	1,69
	2003	9812,7	8923	16,91	580,39	527,77	25,75	-	1,52

*wskaźnik obciążenia osób orzekających w Wydziale = $\frac{\text{średnia liczba spraw załatwionych przez 1 orzekającego w danym sądzie}}{\text{średnia liczba spraw załatwionych przez 1 orzekającego w 10 sądach}}$

Powyższe zestawienie potwierdza zróżnicowanie ilości spraw załatwianych średnio przez jednego orzekającego w okresie objętym kontrolą (bez uwzględnienia podziału na sekcje wydziałów KRS). Na przykład w 2003r.: od 392,34 wniosków w Sądzie

Rejonowym w Łodzi do 736, 56 w Sądzie Rejonowym w Warszawie, przy średnim obciążeniu w 10 badanych sądach wynoszącym 527,77 wniosków, co obrazuje wskaźnik obciążenia osób orzekających w tych sądach, który wynosił od 1,40 w Warszawie do 0,74 w Łodzi.

Należy zauważyć, że pomiędzy poszczególnymi sądami widoczne jest znaczne zróżnicowanie liczby osób zatrudnionych na stanowiskach administracyjnych w stosunku do liczby osób orzekających (np. w 2003r. wskaźnik* wynosił od 1,13 w Szczecinie do 2,54 w Bydgoszczy). W latach 2001-2003, wskaźnik osób zatrudnionych na etatach administracyjnych przypadających średnio na jedną osobę orzekającą wynosił odpowiednio: 1,88, 1,69, 1,52.

3.2.3. System informatyczny

Krajowy Rejestr Sądowy prowadzony jest w systemie informatycznym. W wyniku kontroli ustalono, że oprogramowanie wykorzystywane do obsługi Krajowego Rejestru Sądowego od 2001r. było wielokrotnie aktualizowane, zawierało liczne błędy programowe, a przy korzystaniu z niego występowały problemy techniczne.

Skutkiem problemów związanych z nieprawidłowo funkcjonującym systemem informatycznym były m.in. przestoje w pracy wydziałów KRS.

- Na skutek 6 awarii serwerów w Sądzie Rejonowym w Białymstoku miały miejsce kilkudniowe przerwy w funkcjonowaniu systemu Biurowość, Systemu Wpisów i Centralnej Informacji. Błędy w komunikacji między Wydziałem a Centralną Bazą Danych KRS skutkowały wydłużeniem czasu weryfikacji wniosków lub uniemożliwiały weryfikację numerów PESEL wnioskodawców (w komputerowej bazie PESEL - net) oraz kilkudniowym zawieszeniem transmisji pojedynczych wniosków,
- w Sądzie Rejonowym w Gliwicach z powodu migracji danych z systemu Biurowość do systemu Biurowość II przeprowadzonej w dniach 17 do 23 maja 2003r. wystąpiły utrudnienia w dostępie do danych w rejestrze,
- w Sądzie Rejonowym w Olsztynie z powodu awarii sprzętu komputerowego i systemu informatycznego oraz konieczności aktualizacji oprogramowania wystąpiły przerwy w pracy, które wyniosły ogółem 408 godzin w tym 203 godziny w początkowym okresie funkcjonowania KRS tj. w 2001r.

* wskaźnik liczby pracowników administracyjnych przypadających na jedną osobę orzekającą

Oprogramowanie informatyczne nie zapewniało uzyskania w pełni jednoznacznych i rzetelnych danych dotyczących ilości spraw załatwianych w Wydziale KRS.

- W Sądzie Rejonowym w Łodzi oprogramowanie było kilkadziesiąt razy modyfikowane przez wprowadzanie poprawek, nowych wersji. Podczas procesu migracji danych z Biurowości do Biurowości II nie wszystkie dane zostały przeniesione wiernie i prawidłowo do nowej bazy. W ocenie Przewodniczącej Wydziału KRS wynikało to z faktu, że w obydwu wersjach programu były inne pola, a poszczególnym sprawom przypisywano inne parametry,
- w Sądzie Rejonowym w Gdańsku stwierdzono wadliwe funkcjonowanie systemu informatycznego, powodujące m.in.: usuwanie poszczególnych spraw, a w konsekwencji wymóg ponownego ich odnotowania w systemie (6 przypadków), przypadek samoistnego utworzenia nowej sygnatury oraz odnotowanie w 2 przypadkach spraw merytorycznie załatwionych jako „mylny wpis”.

W toku kontroli dokonano weryfikacji prawidłowości funkcjonowania systemu informatycznego w zakresie sprawozdań statystycznych sporządzanych w programie Biurowość i Biurowość II. W efekcie przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, iż w żadnym z sądów objętych kontrolą sporządzone sprawozdania statystyczne nie były wiarygodne, gdyż nie odzwierciedlały rzeczywistego stanu ilości załatwionych spraw rejestrowych w wydziałach KRS. Należy podkreślić, że sprawozdania statystyczne powinny być wykorzystywane i pomocne w sprawowaniu nadzoru bezpośrednio w ramach funkcjonowania sądów, jak również na szczeblu Ministerstwa Sprawiedliwości.

Różnice ilościowe dotyczące tych samych danych - ilości spraw załatwionych w poszczególnych okresach - zawartych w sprawozdaniach statystycznych przekazywanych Ministerstwu Sprawiedliwości wynosiły od kilku do kilkuset spraw w danym roku.

- W Sądzie Rejonowym w Gdańsku stwierdzono rozbieżności w sprawozdaniach, polegające na różnicy pomiędzy ilością spraw pozostałych na następny okres, a ilością spraw pozostałych do załatwienia z poprzedniego roku oraz ilością spraw, które wpłynęły i zostały załatwione w Wydziale XII KRS. Dane dotyczące ilości spraw, które wpłynęły i zostały załatwione, przedstawione w sprawozdaniach w układzie rocznym, różniły się od danych wynikających ze sprawozdań miesięcznych oraz rocznych sprawozdań wewnętrznych Wydziału XII KRS. Niezgodności w powyższym zakresie wynikały, wg wyjaśnień Przewodniczącej Wydziału XII KRS, z wad oprogramowania generującego sprawozdania statystyczne,

- w Sądzie Rejonowym w Łodzi występowały rozbieżności w ilości spraw załatwionych przez orzekających pomiędzy sprawozdaniami MS cz. I i MS cz. II (23.315) oraz sprawozdaniami C4 – analiza pracy sędziów (23.656). Różnice te wyniosły w latach 2001 i 2002 odpowiednio o 206 i 194 sprawy więcej w sprawozdaniach C4, natomiast w 2003 r. o 59 spraw więcej w sprawozdaniach MS,
- w Sądzie Rejonowym w Olsztynie stwierdzono, że dane zawarte w sprawozdaniach MS cz. I i MS cz. II oraz A1 i A2 nie były wiarygodne. Wykazano różnice pomiędzy sprawozdaniami za lata 2001-2003 sporządzonymi dla Ministra Sprawiedliwości w terminach sprawozdawczych, a sprawozdaniami sporządzonymi na potrzeby kontroli 4 maja 2004 r., dotyczącymi tych samych okresów.

W poszczególnych sprawozdaniach wykazano m.in. następujące rozbieżności:

- MS cz. I - mniejszą o 5 ilość spraw, które wpłynęły w latach 2001-2002, większą o 11 ilość spraw załatwionych ogółem w tym okresie, mniejszą o 16 ilość spraw pozostałych do załatwienia z lat 2001-2002;
- MS cz.II - większą o 6 ilość spraw, które wpłynęły w latach 2001-2002, większą o 32 ilość spraw, które załatwiono w tych latach, mniejszą o 24 ilość spraw z lat 2001-2003, które pozostały na następne okresy sprawozdawcze;
- A1 - mniejszą o 14 w 2001 r. i większą o 15 w 2003 r. ilość spraw, które wpłynęły do rejestracji i zmian oraz większą o 80 ilość spraw załatwionych w zakresie rejestracji i zmian w 2001 r.;
- A2 - mniejszą o 1 w 2001 r. i większą o 2 w 2003 r. ilość spraw zarejestrowanych.

Niezgodności te, kierownik sekretariatu Wydziału KRS wyjaśniła błędami algorytmu obliczania statystyk w systemie komputerowym przekazanym sądowi przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Należy podkreślić, że stosownie do postanowień cyt. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2002r. w sprawie trybu sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów na przewodniczących wydziałów spoczywa obowiązek sprawowania kontroli nad poprawnością sprawozdań statystycznych (§8), a na prezesach sądów rejonowych obowiązek analizowania materiałów statystycznych w ramach sprawowanego nadzoru (§6 i §7).

Do pozostałych nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu informatycznego zaliczyć można:

- potrzebę wielokrotnej aktualizacji i modyfikacji oprogramowania (kilkadziesiąt wersji) w ciągu zaledwie trzech lat od jego wprowadzenia,
- utrudnianie dostępu do danych zawartych w rejestrze z powodu przestojów wynikających z awarii sprzętu komputerowego lub systemu informatycznego,
- problemy techniczne polegające na braku połączenia z centralą zarówno systemu wpisów (Centralna Baza Danych tzw. CBD), jak i Centralnej Informacji wynikające z niewystarczającej jakości łącz, a powodujące opóźnienia w weryfikacji wniosków wpisywanych do CBD oraz spowolnienia w pracy systemu wpisów KRS i Centralnej Informacji KRS,
- rozdzielanie spraw na poszczególnych referentów bez uwzględnienia podziału na sekcje, skutkiem czego konieczne było stosowanie dekretacji ręcznej przez kierowników sekretariatów,
- brak w programach Biurowość oraz Biurowość II opcji pozwalającej na identyfikację przedsiębiorców, którzy nie wywiązali się z obowiązku złożenia rocznych sprawozdań finansowych, sprawozdań z działalności.

Ponadto z ustaleń kontroli wynika, że wadliwy był system ewidencjonowania danych w systemie informatycznym. Wystąpiły bowiem przypadki (w 8 na 10 sądów) niezgodności danych dotyczących czynności podejmowanych w toku postępowania rejestrowego zawartych w systemie informatycznym w stosunku do danych wynikających z akt rejestrowych. Różnice te były w zasadzie niewielkie, gdyż wynosiły kilka dni, jednakże w ocenie NIK ewidencja informatyczna powinna dokładnie odzwierciedlać wszystkie czynności podejmowane w toku załatwiania spraw.

- W Sądzie Rejonowym w Olsztynie na 111 zbadanych wniosków, daty dotyczące 61 wniosków, uwidocznione w systemie były późniejsze o kilka dni w stosunku do wynikających z dokumentów znajdujących się w aktach rejestrowych. W jednym przypadku stwierdzono, że data wpływu wniosku odnotowana w systemie informatycznym była późniejsza o 29 dni od faktycznej daty wpływu. Fakt ten wyjaśniono tym, że program komputerowy określał datę wprowadzenia danych do systemu jako datę faktycznej czynności prawnej,
- w Sądzie Rejonowym w Łodzi na 137 zbadanych spraw w 13 stwierdzono rozbieżności między danymi zawartymi w aktach rejestrowych i w systemie informatycznym,

polegające na niewykazywaniu w historii sprawy daty powrotu z systemu wpisów protokołów niezgodności lub raportu błędów. W jednym przypadku w systemie informatycznym wykazano 5 dni od wpływu wniosku do dnia zakończenia sprawy i „minus 120 dni” od podjęcia pierwszej decyzji do dnia zakończenia sprawy, co Przewodnicząca Wydziału wyjaśniła błędnym działaniem programu Biurowość, który po połączeniu dwóch spraw do wspólnego rozpoznania nie zarejestrował właściwie decyzji o połączeniu tych spraw,

- w Sądzie Rejonowym w Gliwicach stwierdzono rozbieżności pomiędzy danymi dot. dat wpływu zawartymi w systemie informatycznym i w aktach, wynoszące od 1 do 7 dni, a wg wyjaśnień kierownika sekretariatu wynikające ze sposobu obiegu dokumentacji oraz dużej liczby spraw wpływających do Wydziału w stosunku do zatrudnienia.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli na negatywną ocenę (z punktu widzenia rzetelności) zasługuje fakt, iż sądy zmuszone są do wykorzystywania niewiarygodnego i wadliwego systemu informatycznego. Należy podkreślić, że oprogramowanie zostało zakupione i przekazane sądom przez Ministerstwo Sprawiedliwości, w którym w lipcu 1998r. w celu informatyzacji resortu utworzono odrębną komórkę organizacyjną - Departament Centrum Ogólnopolskich Rejestrów Sądowych i Informatyzacji Resortu (CORSiR).

Istotnym aspektem funkcjonowania Krajowego Rejestru Sądowego jest wiarygodność znajdujących się w nim danych o przedsiębiorcach, które powinny pozwolić na pełną ich identyfikację. Zgodnie z § 7 pkt 1 cyt. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach - wpisu do rejestru dokonuje się wielkimi literami, z użyciem znaków pisarskich ujętych w tablicy znaków pisarskich. W wyniku kontroli ustalono, że sądy przestrzegają postanowień tego rozporządzenia i we wszystkich zbadanych przypadkach wpisy dokonywane były wielkimi literami.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że przedsiębiorcy mają prawo wyboru firmy rozumianej jako oznaczenie, pod którym przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą. Niejednokrotnie przedsiębiorcy określają firmę pisaną z użyciem małych liter, co jednakże, z uwagi na dyspozycje cyt. rozporządzenia, nie znajduje odzwierciedlenia w Krajowym Rejestrze Sądowym (a zatem rejestr nie odzwierciedla w tym zakresie stanu rzeczywistego).

- W wyniku kontroli Sądu Rejonowego w Warszawie spośród 90 zbadanych akt przedsiębiorców, aż w 66 przypadkach ewidencja komputerowa nie odzwierciedlała rzeczywistej pisowni nazw firm, bowiem nie uwzględniała w nazwie firmy małych liter.

W wielu przypadkach stan taki może powodować utrudnienia w stosunkach pomiędzy podmiotami gospodarczymi, jak również zagrażać bezpieczeństwu obrotu gospodarczego. Na problem ten zwracano uwagę również w publikacjach prasowych³⁵.

3.2.4. Realizacja zadań związanych z obowiązkiem ujawniania w KRS sprawozdań finansowych przez przedsiębiorców

W toku kontroli analizą objęto realizację zadań związanych z obowiązkiem ujawniania w KRS sprawozdań finansowych przez przedsiębiorców. W myśl §209 ust. 1 cyt. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych, sąd rejestrowy winien prowadzić kontrolę terminowości składania rocznych sprawozdań finansowych i innych dokumentów, o których mowa w art. 40 pkt 2-5 ustawy o KRS (uchwał bądź postanowień o zatwierdzeniu sprawozdań finansowych i podziale zysku lub pokryciu straty, opinii biegłego rewidenta, jeżeli sprawozdanie podlegało obowiązkowi badania przez biegłego na podstawie przepisów o rachunkowości; w przypadku spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, spółek akcyjnych oraz spółdzielni- sprawozdań z ich działalności). Do zadań kierownika sekretariatu – zgodnie z §209 ust.2 cyt. Regulaminu- należy prowadzenie kontroli przedstawianych przez przedsiębiorców dokumentów i zawiadamianie sędziego o każdym zaniedbaniu w spełnieniu tego obowiązku.

NIK negatywnie ocenia (pod względem legalności i rzetelności) fakt nie wywiązywania się przez kierowników sekretariatów wydziałów Krajowego Rejestru Sądowego badanych sądów z kontroli przedstawianych przez przedsiębiorców dokumentów i zawiadamiania sędziego o każdym zaniedbaniu w spełnieniu tego obowiązku.

³⁵ S. Ogonek „Firma dla rejestru czy rejestr dla firmy” Rzeczpospolita z 18.05.2004r. Dobra firma Wydanie 278/115 (6798)

Na 10 skontrolowanych sądów tylko w jednym przypadku – Sądu Rejonowego w Bydgoszczy kierownik sekretariatu wydziału KRS prowadził corocznie analizę akt rejestrowych przedsiębiorców w zakresie złożenia w sądzie wymaganych dokumentów, a Przewodnicząca Wydziału podejmowała systematycznie działania w celu wyegzekwowania od przedsiębiorców stosownych dokumentów. Należy przy tym zaznaczyć, że w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy wskaźnik ilości zatrudnionych na stanowiskach administracyjnych w stosunku do ilości osób orzekających był najwyższy spośród wszystkich kontrolowanych sądów i wynosił w 2001r.- 2,58, w 2002r.- 2,86, w 2003r.-2,54. Natomiast w pozostałych 9 sądach wskaźnik ten wyniósł np. w 2003r. od 1,13 w Szczecinie do 1,63 w Gliwicach³⁶.

W pozostałych sądach kierownicy sekretariatów wydziałów KRS bądź w ogóle nie wykonywali ww. zadania bądź też związane z tym działania podejmowano w sposób przypadkowy, sporadyczny i w odniesieniu do niektórych przedsiębiorców. I tak np.:

- W Sądzie Rejonowym w Gliwicach, w okresie 2001-2003, kierownik sekretariatu nie wywiązywał się właściwie z obowiązku określonego w §209 ust.2 Regulaminu. Kierownik prowadził wprawdzie w formie papierowej „Kontrolkę terminowego składania sprawozdań finansowych przez przedsiębiorców”, jednak nie odnotowywano w niej, które podmioty są zobowiązane do złożenia sprawozdań finansowych, zapisując jedynie datę złożenia kolejnych sprawozdań finansowych. Przykładowo w „Kontrolce” w grupie pod literą „A” zamieszczono adnotacje o złożeniu sprawozdań finansowych w przypadku 35 spośród 207 ujętych tam przedsiębiorców. Przewodnicząca Wydziału podała w swoich wyjaśnieniach, że wielokrotnie na szkoleniach z zakresu działania KRS informowała Departament CORSiIR o braku możliwości realizacji obowiązku kontroli składania sprawozdań finansowych, a „przystępując do pracy z dniem 1 stycznia 2001 roku, Wydział nie dysponował żadną bazą akt rejestrowych, która umożliwiłaby kontrolę wpływu sprawozdań finansowych”,
- w Sądzie Rejonowym w Białymstoku, w latach 2001-2003 kierownik sekretariatu Wydziału KRS nie prowadził kontroli terminowości składania sprawozdań finansowych i in. dokumentów. Co prawda od maja 2003 do stycznia 2004 roku kierownik rozpoczął prowadzenie ewidencji składania tych dokumentów, a na polecenie Przewodniczącego Wydziału KRS wszczęto prace nad stworzeniem programu komputerowego w celu realizacji tego zadania, to jednak działania te nie doprowadziły do prowadzenia skutecznej kontroli składania wymaganych dokumentów,

³⁶ tabela na str.32 niniejszej informacji

- w Sądzie Rejonowym w Szczecinie kontrola wykonywana była „poprzez przeglądanie akt rejestrowych przy każdorazowym przenoszeniu, przemieszczaniu akt. W przypadku stwierdzenia nie wypełnienia przez podmiot obowiązku złożenia sprawozdania finansowego akta przekazywane były orzekającym celem podjęcia postępowania przymuszającego...”,
- w Sądzie Rejonowym w Gdańsku referenci rozpoznając poszczególne sprawy, w przypadku stwierdzenia uchybienia obowiązkowi złożenia sprawozdań finansowych podejmowali decyzje o wszczęciu postępowań przymuszających (art. 24 ustawy o KRS). Liczba podmiotów zarejestrowanych w KRS przez ten Sąd w latach 2001- 2003 wyniosła odpowiednio wg stanu na koniec roku: 1941, 3823 oraz 4990 podmioty gospodarcze. W tym okresie dokumenty dot. sytuacji finansowej złożyły odpowiednio: 592, 1509 oraz 2268 podmioty gospodarcze.

Z ustaleń kontroli wynika, że pomimo, iż na przedsiębiorcach spoczywa- wynikający z art. 69 ustawy o rachunkowości - obowiązek składania w Krajowym Rejestrze Sądowym dokumentów dotyczących ich sytuacji finansowej, to nie wszyscy go przestrzegają, a sądy nie prowadzą skutecznych działań w celu wyegzekwowania.

Należy podkreślić, że niezłożenie przez przedsiębiorców do sądu sprawozdań finansowych i in. dokumentów wymienionych w art. 40 pkt 2-5 ustawy o KRS, a zatem niewykonanie postanowień art. 69 ustawy o rachunkowości zagrożone jest sankcją określoną w art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości – grzywny lub ograniczenia wolności, a sąd rejestrowy w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa winien zawiadomić organy ścigania. Z postanowień art. 304 § 2 k.p.k. wynika bowiem obowiązek niezwłocznego zawiadomienia prokuratury lub policji przez instytucje państwowe w sytuacji, gdy w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu. Stosownie do postanowień § 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie określenia organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, jak również zakresu spraw zleconych tym organom³⁷, dochodzenie w

³⁷ Dz.U. Nr 108.1019 ze zm.

przypadku przestępstw z art.79 ustawy o rachunkowości mogą również prowadzić urzędy skarbowe.

Z ustaleń kontroli wynika, że tylko w przypadku dwóch sądów na 10 skontrolowanych - Sądy Rejonowe w Łodzi i Rzeszowie zawiadomiły prokuraturę o popełnieniu przestępstwa z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości przez kilku (5) przedsiębiorców.

- W Sądzie Rejonowym w Rzeszowie, na podstawie analizy 150 akt spraw ustalono, iż w 36 przypadkach, mimo ustawowego obowiązku, kierownicy jednostek nie złożyli w Sądzie sprawozdań finansowych i innych dokumentów, o których mowa w art. 40 pkt 2-5 ustawy o KRS. Jedynie w czterech sprawach skierowano do stron wezwania o złożenie wymaganych dokumentów finansowych, z czego w jednej z nich, po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu dwukrotnie nałożono grzywnę na przedstawiciela Spółki, a następnie sprawę skierowano do Prokuratury,
- kontrola realizacji składania przez przedsiębiorców sprawozdań w Sądzie Rejonowym w Łodzi odbywa się podczas rozpoznawania kolejnych wniosków zgłaszanych przez podmioty.

W stosunku do 6 podmiotów Wydział KRS wydał - w okresie od stycznia do czerwca 2004 r. - 5 zarządzeń wzywających do złożenia dokumentów m.in. sprawozdań finansowych, bilansu, rachunku zysków i strat, informacji dodatkowej, sprawozdania zarządu z działalności spółki i uchwały zgromadzenia wspólników o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego i podziale zysków lub pokrycia strat (pod rygorem odpowiedzialności karnej) oraz skierował 4 zawiadomienia do Prokuratury o podjęcie działań w sprawie popełnienia przestępstwa z art. 79 ustawy o rachunkowości.

Do końca 2003r. funkcjonujący w sądach system informatyczny nie zapewniał możliwości wykazywania przedsiębiorców zobowiązanych do złożenia sprawozdań finansowych i innych dokumentów (wymienionych w art. 40 pkt 2-5 ustawy o KRS), którzy nie dopełnili tego obowiązku.

Od 1 stycznia 2004r. Minister Sprawiedliwości wprowadził zarządzeniem z dnia 12 grudnia 2003r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej³⁸ obowiązek prowadzenia przez kierowników sekretariatów kontrolki terminowości składania sprawozdań finansowych i in. dokumentów wymienionych w art. 40 pkt 2-5 cyt. ustawy o KRS (§167).

³⁸ Dz.Urz. MS z 2003r. Nr 5, poz.22

Według wyjaśnień przewodniczących wydziałów KRS wywiązanie się przez kierowników sekretariatów z nałożonych zadań powodowałoby faktycznie konieczność przeglądania w każdym z sądów kilkudziesięciu tysięcy tomów akt, ponieważ sądy nie dysponują odpowiednim narzędziem informatycznym.

W toku kontroli ustalono, że w wyniku kolejnej modyfikacji oprogramowania – na przełomie 2003r. i 2004r. wprowadzono wersję Biurowość II Plus, w której przewidziano możliwość odnotowania informacji o złożonym sprawozdaniu finansowym (Sąd Rejonowy w Warszawie). W innych sądach stwierdzono, że w ww. programie wprowadzono tzw. zakładkę „sprawozdania finansowe”, która jednak nie wszędzie funkcjonowała np. do czasu zakończenia kontroli w Sądzie Rejonowym w Białymstoku tj. do czerwca 2004r., w Sądzie Rejonowym w Łodzi oraz w Gdańsku (wg informacji przekazanych przez Prezesów tych Sądów opcja ta będzie mogła być wykorzystana dopiero w 2005r.).

Podjęcie działań zmierzających do dostosowania oprogramowania wykorzystywanego przez sądy do nałożonych na nie zadań zasługuje na pozytywną ocenę. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli system informatyczny, w którym prowadzony jest Krajowy Rejestr Sądowy winien jednakże w pełni zapewniać, w sposób automatyczny, możliwość identyfikacji przez kierowników sekretariatów wydziałów KRS, przedsiębiorców, którzy nie wywiązali się w stosownych terminach z obowiązków nałożonych na nich w art. 69 ustawy o rachunkowości, celem podejmowania dalszych działań przez sądy rejestrowe. Gromadzenie w wydziałach KRS dokumentów odzwierciedlających sytuację ekonomiczną przedsiębiorców jest niezwykle ważne ze względu na konieczność zwiększenia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego, a egzekwowanie od przedsiębiorców ich składania – stosownie do postanowień art. 24 cyt. ustawy o KRS - stanowi obowiązek Sądu.

3.2.5. Udostępnianie akt

Wydziały Krajowego Rejestru Sądowego udostępniały osobom zainteresowanym akta rejestrowe przedsiębiorców stosownie do postanowień art. 10 ustawy o KRS, zgodnie z którym akta są jawne. W przypadku 6 wydziałów KRS objętych kontrolą stwierdzono naruszenie przez sądy tej zasady, poprzez stosowanie ograniczeń

czasowych tzn. z reguły czas dostępu do akt był skracany w stosunku do czasu urzędowania sądu, nie przyjmowano interesantów w godzinach popołudniowych.

Stanowi to naruszenie §55 ust.1 Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych, zgodnie z którym sekretariaty powinny przyjmować interesantów przez czas urzędowania, a raz w tygodniu dodatkowo po południu, z uwzględnieniem lokalnych potrzeb i zwyczajów. Ten stan rzeczy tłumaczono w toku kontroli brakiem etatów administracyjnych.

Powyższa nieprawidłowość zasługuje na krytyczną ocenę pod względem legalności i rzetelności.

W poszczególnych sądach warunki lokalowe dotyczące obsługi osób zainteresowanych były zróżnicowane. W większości sądów (8 na 10 skontrolowanych) akta udostępniano w tzw. czytelnich, w których przygotowano od 2 do 10 stanowisk dla osób zainteresowanych. W pozostałych dwóch sądach z uwagi na – jak wyjaśniali prezesi sądów rejonowych, przewodniczący wydziałów KRS - trudne warunki lokalowe, akta udostępniano w sekretariatach wydziałów, a w jednym przypadku w pomieszczeniach Oddziału Centralnej Informacji.

- W Sądzie Rejonowym w Białymstoku akta udostępniane były w pomieszczeniach Oddziału Centralnej Informacji KRS, na dwóch stanowiskach, w godzinach urzędowania, przy czym nie zostały wyznaczone godziny popołudniowe,
- w Sądzie Rejonowym w Olsztynie pomieszczenie pierwotnie przeznaczone na czytelnię jest wykorzystywane jako sala rozpraw przez V Wydział Gospodarczy i IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

W sądach rejonowych w Gliwicach oraz w Łodzi wprowadzona została możliwość zapisów na konkretny dzień osób zainteresowanych aktami (w tym pracowników wywiadowni gospodarczych).

W wymienionej wcześniej ankiecie (rozd. 3.2.1) przeprowadzonej wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w KRS na pytania dotyczące zapewnienia w sądach warunków do przeglądania akt rejestrowych, na 138 odpowiedzi około 31% ankietowanych stwierdziło, że istnieje możliwość przeglądania akt na bieżąco tzn. w dniu zgłoszenia się, bez zapisów na określony termin, 15 % ankietowanych wypowiedziało się w tej kwestii negatywnie, a blisko 54% nie miało zdania³⁹.

³⁹ załącznik nr 8

Oдноśnie ustalenia godzin funkcjonowania czytelnicy ok. 31% ankietowanych (na 134 odpowiedzi) stwierdziło, że odpowiadają one potrzebom zainteresowanych, 19% że nie odpowiadają, a ok. 51% nie miało zdania.

3.2.6. Sprawowanie nadzoru nad działalnością administracyjną wydziałów KRS

Spośród 10 sądów objętych kontrolą, w latach 2001-2003 we wszystkich wydziałach KRS przeprowadzono łącznie 32 wizytacje i lustracje dotyczące w szczególności sprawności postępowania oraz sprostowań orzeczeń.

W wyniku przeprowadzonych wizytacji i lustracji prezesa sądów okręgowych wydawali zarządzenia, w których zalecali m.in.:

- przeciwdziałanie przewlekłości postępowania i wdrożenie działań organizacyjnych i nadzorczych, które zapewnią realną i skuteczną kontrolę nad przebiegiem postępowań rejestrowych, zwiększenie efektywności pracy sędziów i referendarzy, spowodowanie bezzwłocznego nadania biegu sprawom, w których występują nieusprawiedliwione okresy bezczynności, rozpoznawanie przez referentów wniosków niezwłocznie po dekretacji,
- usprawnienie systemu przydziału spraw w taki sposób, by wyeliminować występujące znaczne różnice w obciążeniu osób z kadry orzecznicy, wzmocnienie obsady administracyjnej, systematyczne nadzorowanie przez przewodniczących wydziałów terminowości podejmowania czynności w sprawach rejestrowych,
- wzmożenie przez sędziów i referendarzy kontroli projektów postanowień celem wyeliminowania błędów i niezgodności w dokonywanych wpisach, dokładne wprowadzanie projektów orzeczeń do systemu informatycznego i danych do systemu wpisów,
- wzmożenie kontroli nad złożeniami i prawidłowością dokumentów załączonych do wniosków o wpis do rejestru, zapewnienie odpowiedniej ilości druków wniosków i materiałów biurowych, co umożliwi bieżące załatwianie spraw oraz właściwe prowadzenie akt rejestrowych.

Natomiast lustracje w zakresie przestrzegania zasad biurowości sądowej przeprowadzone zostały jedynie w 2 sądach (w Olsztynie i Warszawie). Lustracje te obejmowały: warunki i organizację pracy sekretariatu, prowadzenie biurowości w sprawach dotyczących rejestrów, sprawdzenie akt rejestrowych i innych urządzeń ewidencyjnych.

W zarządzeniach polustracyjnych prezesi sądów okręgowych polecili m.in.:

- prowadzenie kontrolki wysyłanych akt,
- nie używanie korektora w aktach rejestrowych i urządzeniach ewidencyjnych,
- zakładanie akt w okładkach wg wzorów przewidzianych dla spraw gospodarczych,
- sporządzanie spisu spraw nie załatwionych po upływie roku w urządzeniach ewidencyjnych.

Z ustaleń kontroli wynika, że przewodniczący wydziałów KRS także podejmowali działania w celu realizacji zaleceń wynikających z przeprowadzonych wizytacji i lustracji, polegające m.in. na wydaniu zarządzeń zobowiązujących sędziów, referendarzy do niezwłocznego podejmowania czynności, w sprawach, w których stwierdzono beczynność, przedkładaniu prezesom sądów rejonowych comiesięcznych sprawozdań z biegu spraw.

Zrealizowane zostały również zalecenia wydane w związku z przeprowadzonymi lustracjami w zakresie biurowości sądowej.

- W 2001r. w Sądzie Rejonowym w Gdańsku przeprowadzone zostały 2 wizytacje Wydziału XII KRS, a monitorowanie spraw ocenionych negatywnie przez sędziów wizytatorów, odbywało się poprzez składanie przez Przewodniczącego Wydziału comiesięcznych sprawozdań z postępu realizacji tych spraw. Pomimo iż w okresie objętym kontrolą nie prowadzono w Wydziale XII KRS lustracji w zakresie biurowości, Przewodniczący tego Wydziału, w ramach obowiązków określonych w § 63 pkt 15 Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych na bieżąco nadzorował biurowość Wydziału, korzystając z programu Biurowość oraz przeprowadzając kontrole akt sprawy,
- w Sądzie Rejonowym w Warszawie w 2001r. sędzia wizytator Sądu Okręgowego w Warszawie przeprowadził wizytację obejmującą sprawdzenie: funkcjonowania systemu komputerowego i jego wpływu na kształtowanie zaległości, określenia przyczyn zaległości oraz sprawności postępowania. W wyniku wizytacji wydane zostały zarządzenia: bieżącego monitorowania funkcjonowania systemu informatycznego,

zdyscyplinowania pracy sędziów i referendarzy, poprawy jakości obsługi interesantów, zmniejszenia ilości spraw starych. Zarządzenia były realizowane na bieżąco.

Natomiast w zakresie prowadzonych wizytacji, lustracji nie uwzględniano zagadnienia realizacji przez kierowników sekretariatów obowiązku prowadzenia kontroli terminowości składania przez przedsiębiorców rocznych sprawozdań finansowych, sprawozdań z działalności jednostki i zawiadamiania sędziego o każdym zaniedbaniu w spełnieniu tego obowiązku⁴⁰.

3.2.7. Załatwianie skarg dotyczących funkcjonowania KRS

W latach 2001-2003 do przewodniczących wydziałów, prezesów 10 skontrolowanych sądów rejonowych, prezesów sądów okręgowych, a w kilku przypadkach do Ministerstwa Sprawiedliwości wpłynęło ogółem 140 skarg (na 240.335 spraw, co stanowiło 0,06%) dotyczących m.in. przewlekłości postępowań, niewłaściwej i niekompetentnej obsługi interesantów przez pracowników administracyjnych. Większość rozpatrzonych skarg została uznana za niezasadne.

Przykładowo skargi zostały załatwione w następujący sposób:

- spośród 30 skarg, które wpłynęły do Sądu Rejonowego we Wrocławiu w latach 2001-2003, dotyczących funkcjonowania Wydziałów KRS, a przede wszystkim przewlekłości postępowania w sprawach rejestrowych, 10 uznano za zasadne,
- w związku z postępowaniami prowadzonymi przez Sąd Rejonowy w Gdańsku wpłynęło 15 skarg, z czego 9 dotyczyło wydłużonego, w ocenie skarżących, czasu załatwiania ich wniosków. W wyniku rozpatrzenia złożonych skarg, w 5 przypadkach Sąd podjął działania w celu niezwłocznego załatwienia sprawy, a w pozostałych pouczył o konieczności uzupełnienia braków formalnych,
- w okresie objętym kontrolą do Sądu Rejonowego w Białymstoku wpłynęło 6 skarg w tym w 2001r. Przewodniczącemu Wydziału KRS w złożono ustnie skargę dot. nieuprzejmego

⁴⁰ omówienie tego zagadnienia zawarto w rozdziale 3.2.4 niniejszej informacji

zachowania pracownika biura podawczego. W wyniku rozpatrzenia skargi pracownik ten został przeniesiony do innej komórki Wydziału.

W przypadku wszystkich sądów rejonowych skarżącym udzielono odpowiedzi w terminie do miesiąca od złożenia skargi. W jednym przypadku (dotyczącym funkcjonowania Wydziału KRS Sądu Rejonowego w Łodzi) doszło do naruszenia przez Prezesa Sądu Okręgowego w Łodzi miesięcznego terminu załatwienia skargi, określonego w art. 237 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego⁴¹, co zasługuje na krytyczną ocenę NIK pod względem legalności i rzetelności.

3.2.8. Pozostałe ustalenia kontroli

W 3 na 10 skontrolowanych sądów stwierdzono nieprawidłowości związane z ewidencjonowaniem sprzętu komputerowego, który Wydziały KRS otrzymały nieodpłatnie z Ministerstwa Sprawiedliwości. Krytycznie należy ocenić, fakt że w sądach tych nie przestrzegano zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych na bieżąco (art.20 ust. 1 ustawy o rachunkowości) i rzetelnie (art.24 ust.2 cyt. ustawy) oraz w przypadku Sądu Rejonowego w Warszawie nie dokonano rozliczenia wyników inwentaryzacji, co stanowiło naruszenie art. 27 ust. 2 ww. ustawy o rachunkowości.

- W Sądzie Rejonowym w Łodzi w wyniku dokonanych oględzin, ujawniono brak 5 zestawów komputerowych, 6 drukarek i 1 serwera. Ustalono, że 4 zestawy komputerowe i 4 drukarki zostały przekazane 1 października 2001 r. przez Przewodniczącą Wydziału KRS do Wydziału Gospodarczego, komputer został zlikwidowany decyzją Przewodniczącej Wydziału, bez udziału Komisji Likwidacyjnej. Sprawna drukarka o wartości 10.013,21 zł nie była wykorzystywana (odnaleziono ją w trakcie kontroli w szafie jednego z pokoi Wydziału). Serwer NetFinity 5500 o wartości 70.041,15 zł został zaewidencjonowany w Sądzie na podstawie protokołu przekazania, pomimo, że faktycznie znajdował się w dyspozycji Ministerstwa Sprawiedliwości, które również zaewidencjonowało go w swojej księdze środków trwałych, co stanowiło naruszenie art.20 ust.1 oraz art.24 ust.2 ustawy o rachunkowości.

⁴¹ Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

W ocenie NIK przyczyną powyższych nieprawidłowości dotyczących składników wyposażenia Wydziału KRS, było nieprzeprowadzenie inwentaryzacji środków trwałych od chwili powstania Wydziału, chociaż część sprzętu Sąd Rejonowy w Łodzi otrzymał już w lutym i marcu 2000 r.,

- w Sądzie Rejonowym w Warszawie ustalono, że został on wyposażony nieodpłatnie w roku 2000 w sprzęt komputerowy, meble biurowe i inne urządzenia techniczne przez Ministerstwo Sprawiedliwości i Sąd Okręgowy w Warszawie. Do dnia zakończenia kontroli Sąd Rejonowy nie dysponował protokołami zdawczo – odbiorczymi sprzętu komputerowego użytkowanego m.in. przez Wydział. Protokoły przejęcia środka trwałego (PT) Sąd otrzymał z Ministerstwa Sprawiedliwości dopiero w lipcu i sierpniu 2002 r., po wielu monitach.

Ustalono również, że nie rozliczono w księgach rachunkowych ujawnionych w toku inwentaryzacji przeprowadzonej w 2002r. różnic między stanem rzeczywistym majątku Sądu, a stanem wykazany w tych księgach, co stanowiło naruszenie art. 27 ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazany w księgach rachunkowych należy wyjaśnić i rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji.

W wyniku ww. inwentaryzacji ustalono nadwyżki składników aktywów na ogólną kwotę 19.021,98 zł oraz niedobory - na kwotę 10.736,60 zł, a także składniki aktywów rzeczowych, których wycena nie była możliwa, ponieważ nie figurowały one w żadnych fakturach ani w protokołach przekazania, a w ocenie Komisji inwentaryzacyjnej nadwyżki i niedobory wynikały z niedokładnego przyjmowania wyposażenia przed rozpoczęciem działalności KRS.

Stwierdzono również m.in. brak w wyposażeniu lady dwupoziomowej o wartości 5.339,79 zł., którą zakupił Sąd Okręgowy na potrzeby KRS. Osobą odpowiedzialną za przyjęcie wyposażenia był pełnomocnik Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie ds. utworzenia Wydziałów KRS w ramach Sądu.

Ponadto ustalono, że do księgi środków trwałych nie wprowadzono drukarki Laser Jet 4050 N (drukarka nie była opatrzona nr inwentarzowym) znajdującej się w Centralnej Informacji, co stanowiło naruszenie art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym,

- w Sądzie Rejonowym w Gliwicach sprzęt komputerowy, o wartości ogółem 555.989,18zł, otrzymany 9 listopada 2000r. został wprowadzony do ewidencji z ponad 3 miesięcznym opóźnieniem - w dniu 23 lutego 2001 r. - dopiero po otrzymaniu dowodów

PT z Ministerstwa Sprawiedliwości, co stanowiło naruszenie art. 20 ust. 1 cyt. ustawy o rachunkowości.

Ponadto w wyniku kontroli Sądu Rejonowego we Wrocławiu, stwierdzono nienależyte zabezpieczenie interesów Skarbu Państwa przez reprezentantów Sądu Okręgowego we Wrocławiu w zakresie uzyskania nieruchomości na potrzeby Wydziału KRS Sądu Rejonowego we Wrocławiu.

- W dniu 30 maja 2000 r. reprezentanci Sądu Okręgowego we Wrocławiu, zwanego dalej Sądem, tj. ówczesny prezes Franciszek M. i główna księgowa Alina Z. zawierając z Przedsiębiorstwem Produkcyjno-Usługowym „RZONCA” spółką z o.o. we Wrocławiu umowę najmu na okres 5 lat nieruchomości – budynku o powierzchni całkowitej 2750 m² położonego przy ulicy Grabiszyńskiej 269-281 we Wrocławiu, na potrzeby Sądu Rejonowego w zakresie prowadzenia Krajowego Rejestru Sądowego - działali niegospodarnie. Podpisanie przedmiotowej umowy nastąpiło bez znajomości kalkulacji stawki czynszu, określenia wartości, zasad rozliczeń i okresu spłaty robót adaptacyjnych podlegających zwrotowi, tj. elementów istotnych z punktu widzenia długości okresu opłacalności najmu nieruchomości. Z umowy najmu nie wynikało nawet, iż miesięczna stawka czynszu zawierała spłatę kosztów adaptacji obiektu, wykonanej na koszt wynajmującego, chociaż tak było w istocie, co oznacza, iż przyjęty sposób waloryzacji czynszu (corocznie o wskaźniki inflacji podane przez GUS za rok ubiegły) obejmował także koszty adaptacji budynku. Przy wieloletnim okresie najmu nieruchomości na tych warunkach może się okazać, że najemca za wykonane prace adaptacyjne zapłaci wielokrotnie. Możliwość taką dostrzegał Prezes Sądu Rejonowego we Wrocławiu, uważając za logiczne nieprzedłużanie umowy najmu na okres po 2005r., ponieważ w wypadku dłuższego najmu wydatki Skarbu Państwa na najem mogłyby być równe wydatkom na zakup budynku. Nie doprowadzono nawet do zawarcia porozumienia pomiędzy najemcą a właścicielami nieruchomości, którzy wydierżawiali ją Spółce z o.o. „RZONCA”, w sprawie możliwości i warunków kupna przez Sąd wynajmowanego budynku (w tym ceny nieruchomości), które to porozumienie stosownie do postanowień zawartych w § 2 pkt.5 umowy powinno stanowić jej integralną część. Wyrażenie zgody na ponoszenie przez Sąd opłat z tytułu podatku od nieruchomości wpłynęło niewątpliwie na łączną wysokość opłat przypadających na 1m² najmowanej powierzchni tj. 52,73 zł za m² (64,33 zł za m² z podatkiem VAT). Miesięczny czynsz za najem przedmiotowej nieruchomości wynosił 176.900 zł z podatkiem VAT.

Jak wynika z uzyskanych w toku kontroli informacji, Sąd Okręgowy we Wrocławiu wynajmował od 1995 r. od Gminy Wrocław lokal użytkowy usytuowany we Wrocławiu

przy ul. Kościuszki (strefa centralna) o powierzchni 226 m² za miesięczny czynsz w wysokości 1356 zł(z VAT 1654 zł), tj. za 1 m²-6 zł. Zauważyć przy tym należy, że Zarząd Miasta Wrocławia nie posiadał w latach 1997-2000 do sprzedaży lub wynajęcia budynku z możliwością adaptacji na potrzeby sądu rejestrowego.

Jednocześnie nie sposób pominąć faktu, że pismem z dnia 9 maja 2000r. Ministerstwo Sprawiedliwości nakazując Prezesowi Sądu Okręgowego we Wrocławiu podjęcie kroków w celu wynajęcia nieruchomości przy ul. Grabiszyńskiej 269-281 we Wrocławiu, zobowiązało go „Przed podjęciem decyzji, na jaki okres zawrzeć umowę najmu” do przeprowadzenia z wynajmującym negocjacji, mających na celu zminimalizowanie kosztów najmu.

Tymczasem zgodnie z postanowieniami przedmiotowej umowy najemca oprócz miesięcznego czynszu zobowiązany był do ponoszenia wszelkich opłat związanych z eksploatacją przedmiotu najmu, w tym m.in. podatku od nieruchomości. Zgodnie z ustawą z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych (j.t. Dz. U. Nr 9, poz. 84 ze zm.) obowiązek podatkowy w podatku od nieruchomości ciąży na osobach fizycznych, osobach prawnych, jednostkach organizacyjnych, w tym spółkach nieposiadających osobowości prawnej, będących właścicielami lub posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych albo użytkownikami wieczystymi gruntów. Najemca (Sąd Okręgowy) nie zalicza się do wyżej wymienionej grupy osób czy jednostek organizacyjnych i nie spoczywa na nim ustawowy obowiązek uiszczania podatku od nieruchomości. Właścicielami przedmiotowej nieruchomości były osoby fizyczne Ewa i Bogusław Rz. Wyrażenie przez Sąd Okręgowy w umowie najmu zgody na refundację wynajmującemu podatku od nieruchomości przesądziło, iż faktycznym podatnikiem tego podatku stał się najemca.

Zdaniem NIK na negatywną ocenę zasługuje nieprzestrzeżenie, w 3 z 10 skontrolowanych sądów, postanowień §10 Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych, zgodnie z którym wewnątrz budynku sądu, przy wejściu do pomieszczeń sądowych, umieszcza się tablicę orientacyjną, wskazującą pełne nazwy poszczególnych komórek organizacyjnych sądu oraz oznaczenia numerów pomieszczeń, w których mieści się każda z tych komórek, z podaniem godzin przyjęć i załatwiania interesantów w określonych rodzajach spraw, w tym również informacje o przyjmowaniu interesantów w ustalonych godzinach popołudniowych.

- W Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy ustalono, że Wydział KRS wraz z VII Wydziałem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych znajdowały się poza siedzibą główną tego Sądu,

zajmując III i IV piętro w budynku przy ul. Toruńskiej 64 a w Bydgoszczy. Budynek mieścił również inne instytucje, w tym m.in. niektóre wydziały Sądu Okręgowego w Bydgoszczy. O ile oznakowanie pomieszczeń zajmowanych przez Wydział KRS było prawidłowe, to w hallu budynku, na parterze, umieszczona była dezinformująca interesantów tablica zawierająca treść „Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, II i III piętro”. Tablica ta nie informowała, na których konkretnie kondygnacjach znajdują się umiejscowione w budynku wydziały obydwu Sądów, a także pomijała fakt, że Wydział KRS znajdował się również na IV piętrze budynku, gdzie zlokalizowane było m.in. Biuro Monitora Sądowego i Gospodarczego – komórka organizacyjna przyjmująca licznych interesantów,

- w Sądach Rejonowych w Warszawie oraz w Białymstoku tablice orientacyjne w budynkach, nie zawierały informacji o godzinach przyjęć i załatwiania interesantów w określonych rodzajach spraw.

Ponadto na budynku sądowym Sądu Rejonowego w Bydgoszczy nie umieszczono godła państwowego, co było niezgodne z § 9 ust. 1 cyt. Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

4.1.1. Populację stanowiło 20 sądów rejonowych prowadzących Krajowy Rejestr Sądowy. Kontrola objęła 50% populacji tj. 10 sądów rejonowych, wytypowanych do kontroli w oparciu o zgłoszenia Delegatur NIK uczestnictwa w kontroli. W przypadku sądów rejonowych, w których funkcjonuje więcej niż jeden wydział KRS (dot. to sądów w Gdańsku, Warszawie, Wrocławiu) kontrolą objęto po jednym wydziale.

W toku kontroli analizą objęto m.in. terminowość podejmowania czynności związanych z realizacją przez sądy zadań dotyczących dokonywania wpisów (wpis, zmiana) do rejestru przedsiębiorców. Próba do badania została określona każdorazowo przez kontrolerów w poszczególnych sądach rejonowych, wg założeń ustalonych w programie kontroli. Badania zgodności danych zawartych w systemie informatycznym (bazie danych) z danymi wynikającymi z akt rejestrowych przeprowadzono na próbie wybranej za pomocą metody doboru losowego z interwałem.

Doboru próby do kontroli sprawności postępowania sądów rejestrowych (terminowości podejmowania czynności) dokonano wg wzoru:

$$n = \frac{Nu^2 p(1-p)}{e^2(N-1) + u^2 p(1-p)}$$

przy następujących założeniach (parametrach wejściowych):

- proporcja populacji p (%) – 10%,
- wartość u zależna od poziomu ufności – 1,96,
- dokładność szacowania e (%) – 5%,
- liczebność populacji N – liczba wniosków o wpis, zmiany, które wpłynęły w danym roku i zostały załatwione poprzez uwzględnienie.

4.1.2. Kontrola została poprzedzona kontrolą rozpoznawczą o zbliżonej tematyce, przeprowadzoną w IV kwartale 2003r. w Sądzie Rejonowym w Katowicach, a jej wyniki zostały wykorzystane przy opracowywaniu programu przedmiotowej kontroli.

W wyniku kontroli rozpoznawczej stwierdzono m.in., na podstawie 812 losowo wybranych spraw postępowań w zakresie rejestru przedsiębiorców, że w okresie 2001 – 2003 (do 30 września) wzrosła liczba spraw załatwianych w terminie do 30 dni, natomiast zmniejszyła się liczba spraw, w których decyzja ta została podjęta przez sędziego (referendarza) w okresie powyżej 1 miesiąca od wpływu wniosku.

Stwierdzono, że oprogramowanie wykorzystywane do obsługi Krajowego Rejestru Sądowego od 2001r. było wielokrotnie aktualizowane, zawierało liczne błędy programowe, występowały problemy techniczne; polegające np. na braku połączenia systemu Wpisów i Centralnej Informacji z serwerami centralnymi KRS w Warszawie. Skutkiem ww. problemów związanych z nieprawidłowo funkcjonującym systemem informatycznym były m.in. przestoje w pracy Wydziału KRS.

System informatyczny (Biurowość oraz Biurowość II), zawierający dane dotyczące spraw załatwianych w Wydziale KRS, uniemożliwiał sporządzenie rzetelnych sprawozdań statystycznych przekazywanych Ministerstwu Sprawiedliwości, jak również wykorzystywanych w pracy Sądu. Sprawozdania wygenerowane z systemu zawierały rozbieżności w zakresie np. ilości spraw pozostałych na okres następny (MS. cz. I i II), osób zatrudnionych w Wydziale i ilości załatwionych przez nie spraw (C4).

W okresie 2001-2003 kierownik sekretariatu nie wykonywał określonego w §209 ust.2 cyt. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych zobowiązania do zawiadomienia sędziego o zaniedbaniu w spełnieniu przez przedsiębiorców obowiązku składania rocznych sprawozdań finansowych, uchwał bądź postanowień o zatwierdzeniu sprawozdań finansowych i podziale zysku lub pokryciu straty, opinii biegłego rewidenta (jeżeli sprawozdanie podlegało obowiązkowi badania przez biegłego na podstawie przepisów o rachunkowości). Jako przyczynę takiego stanu rzeczy podano m.in. dużą liczbę podmiotów zarejestrowanych w KRS, a także niemożliwość wykorzystania systemu informatycznego w powyższym zakresie, z uwagi na brak odpowiedniej opcji w programie Biurowość oraz Biurowość II (np.

sporządzania list, wykazów przedsiębiorców, którzy winni składać sądowi wymagane dokumenty np. roczne sprawozdania finansowe).

Ponadto w toku kontroli stwierdzono wystąpienie jednego przypadku (na 20 zbadanych) wpisania przez pracownika administracyjnego - na skutek jego błędu - w rejestrze handlowym pod pozycją gdzie figurowała Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością K. w M. - danych dotyczących innej spółki, tj. I-I Sp. z o.o. w K., zarejestrowanej przez Sąd Rejonowy w Bielsku Białej. Skutkiem powyższego było również wprowadzenie w błąd Urzędu Skarbowego w Mysłowicach oraz Sądu Rejonowego w Mysłowicach, którym w odpowiedzi na skierowane do Sądu Rejonowego w Katowicach zapytania dot. siedziby spółki K. (w związku z toczącym się postępowaniem) przesłane zostały przez Wydział KRS odpisy z rejestru handlowego K. Sp. z o.o. wraz z podaniem nieprawdziwych informacji o rzekomej zmianie nazwy przez spółkę K. na nazwę I-I.

NIK krytycznie oceniła ograniczenie dostępności do akt rejestrowych rejestru przedsiębiorców poprzez stosowanie systemu zapisów, przy jednoczesnym uprzywilejowaniu pracowników wywiadowni gospodarczych, którym przedkładane były akta również w terminach proponowanych przez te osoby. Udostępnianie akt rejestrowych przez Wydział KRS było także ograniczone czasowo (czas pracy czytelnika).

Do innych nieprawidłowości zaliczyć można:

- rozbieżności w systemie informatycznym Biurowość w stosunku do danych zawartych w aktach rejestrowych, dotyczące dat dokonania poszczególnych czynności,
- załatwianie skarg i wniosków kierowanych do Prezesa Sądu Rejonowego, a dotyczących funkcjonowania Wydziału KRS z naruszeniem miesięcznego terminu załatwienia sprawy, określonego w art. 237 § 1 i 3 kpa,
- w zakresie rejestracji wniosków – jeden przypadek (na 20 zbadanych) zarejestrowania wniosku o ponad miesiąc później od faktycznego wpływu,
- w zakresie rachunkowości:

- niewprowadzenie do ksiąg rachunkowych Sądu (konto 011) środków trwałych, tj. części sprzętu informatycznego o wartości ogółem 53.290,66 zł, co stanowiło naruszenie art. 20 ust. 1 cyt. ustawy o rachunkowości,
- niedokonywanie na bieżąco zapisów w księdze inwentarzowej Sądu, co stanowiło naruszenie art. 24 ust.1 cyt. ustawy o rachunkowości,
- niezakończenie inwentaryzacji przedmiotów nietrwałych będących w użytkowaniu, zbiorów bibliotecznych, paliwa na składzie oraz środków pieniężnych, której przeprowadzenie zarządził Prezes Sądu Rejonowego.

W skierowanym do Prezesa Sądu Rejonowego w Katowicach wystąpieniu pokontrolnym zawarto oceny, uwagi i wnioski o usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. W odpowiedzi Prezes tego Sądu poinformował o podjęciu działań mających na celu realizację wniosków oraz o odwołaniu ze stanowisk dwóch osób odpowiedzialnych za niektóre ze stwierdzonych nieprawidłowości: Głównego Księgowego i Kierownika Oddziału Administracyjnego.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

W jednej skontrolowanej jednostce zorganizowano naradę pokontrolną.

Wszystkie protokoły kontroli zostały podpisane bez zastrzeżeń.

W trakcie kontroli, w trybie art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, zasięgnięto informacji lub pobrano wyjaśnienia w 228 jednostkach niekontrolowanych: w 10 właściwych sądach okręgowych (w sprawie trybu i sposobu załatwienia skarg), od 218 przedsiębiorców (uzyskano informacje w formie ankiet i wyjaśnienia w sprawie niezłożenia sprawozdań finansowych w sądach).

Wyniki kontroli przedstawiono w 10 wystąpieniach pokontrolnych, skierowanych do prezesów sądów rejonowych oraz w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do prezesa sądu okręgowego.

Wystąpienia zawierały łącznie 44 wnioski pokontrolne, spośród których wg stanu na dzień 15 grudnia 2004r. zrealizowano 28, podjęto działania zmierzające do realizacji 13 wniosków, a pozostałe wnioski nie zostały zrealizowane.

W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do Prezesów Sądów Rejonowych wnioskowano m.in. o:

- kontynuowanie działań zmierzających do skrócenia czasu rozpatrywania spraw o wpis do rejestru,
- podjęcie działań w celu zapewnienia pełnej realizacji przez kierowników sekretariatów wydziałów gospodarczych KRS obowiązku zawiadamiania sędziego o zaniechaniu spełnienia przez przedsiębiorców obowiązku składania rocznych sprawozdań finansowych, uchwał, bądź postanowień o zatwierdzeniu sprawozdań finansowych i podziale zysku lub pokryciu straty, opinii biegłego rewidenta - stosownie do §209 ust.2 Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych,
- egzekwowanie składania sprawozdań finansowych od wszystkich zarejestrowanych podmiotów, których obowiązek ten dotyczy oraz zamieszczanie o tym wzmianki w dziale 3 Rejestru Przedsiębiorców,
- podjęcie skutecznych działań prowadzących do wzmocnienia obsady kadrowej Wydziałów KRS, zwłaszcza kadry orzeczniczej, celem m.in. dalszej poprawy sprawności oraz zapewnienia terminowego przebiegu prowadzonych postępowań rejestrowych, jak również przeszkolenia większej ilości referendarzy w zakresie KRS.
- podjęcie działań mających na celu zapewnienie dostępu do akt wszystkim zainteresowanym przez cały czas urzędowania sądu,
- podjęcie działań w celu usunięcia nieprawidłowości występujących w funkcjonowaniu systemu informatycznego,
- wyeliminowanie przypadków niezgodności danych wprowadzanych do systemu informatycznego z danymi zawartymi w aktach rejestrowych (z faktycznymi datami czynności wykonanych w toku postępowania rejestrowego),
- podjęcie działań w celu zapewnienia prawidłowego sporządzania sprawozdań statystycznych,
- dostosowanie informacji zamieszczonych na tablicy orientacyjnej Wydziału KRS do wymogów określonych w Regulaminie wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych oraz rozważenie zasadności zmiany godzin przyjęć interesantów w tym Wydziale,

- wprowadzanie do ksiąg rachunkowych Sądu operacji gospodarczych dotyczących otrzymywanych środków trwałych na bieżąco oraz rzetelne i zgodne ze stanem faktycznym ewidencjonowanie składników wyposażenia Wydziałów KRS,
- objęcie nadzorem sposobu przyjmowania sprzętu komputerowego, przekazywania go pomiędzy Wydziałami Sądu oraz dokonywania jego likwidacji,
- usprawnienie przepływu pomiędzy Oddziałem Finansowym Sądu a Wydziałem KRS dowodów uiszczonych przez wnioskodawców opłat,
- umieszczenie godła państwowego na zewnątrz budynku zajmowanego przez Sąd Rejonowy oraz Sąd Okręgowy w Bydgoszczy,
- umieszczenie w hallu budynku sądowego, będącego m.in. siedzibą Wydziału KRS, tablicy orientacyjnej zawierającej wszystkie informacje wymagane przepisami Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych.

W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne Prezesi Sądów Rejonowych poinformowali m.in. o;

- w zakresie zwiększenia sprawności postępowań:
 - kontynuowaniu działań zmierzających do skrócenia czasu rozpatrywania spraw o wpis (Sąd Rejonowy w Białymstoku)
- w zakresie zwiększenia stanu zatrudnienia w wydziałach KRS:
 - braku możliwości przesunięć pracowników z innych wydziałów nawet w przypadku ewentualnego przydzielenia nowych etatów, ze względu na potrzeby innych wydziałów (Sąd Rejonowy w Bydgoszczy),
 - wystąpieniu do Prezesa Sądu Okręgowego o rozważenie wzmocnienia obsady sędziowskiej (Sąd Rejonowy we Wrocławiu),
- w zakresie realizacji wynikającego z §209 ust.2 Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych obowiązku kierownika sekretariatu w celu egzekwowania sprawozdań finansowych od przedsiębiorców:
 - braku instrumentu informatycznego umożliwiającego prowadzenie kompleksowej kontroli terminowości składania ww. sprawozdań oraz o przeprowadzaniu tej kontroli przy okazji rozpoznawania innych wniosków danego podmiotu (Sąd Rejonowy w Łodzi) oraz o możliwości realizacji tego zadania w 2005r. (Sąd Rejonowy w Gdańsku),

- podjęciu działań mających na celu prowadzenie kontroli terminowości składania sprawozdań finansowych (Sąd Rejonowy w Białymstoku, Sąd Rejonowy w Olsztynie),
- Prezes Sądu Rejonowego w Bydgoszczy poinformował o dokonaniu sprawdzenia wszystkich akt rejestrowych – pod względem złożenia sprawozdań finansowych za 2002r. i kontynuowaniu w zakresie sprawozdań za 2003r., a także, że przedsiębiorcy, którzy nie złożyli sprawozdań finansowych są wzywani do dopełnienia tego obowiązku oraz informowani o odpowiedzialności karnej z art.79 pkt 4 ustawy o rachunkowości,
- w zakresie danych wprowadzanych do systemu informatycznego:
 - nałożeniu na wszystkich pracowników obowiązku dołożenia szczególnej staranności w wykonywaniu czynności związanych z wpisem z zagrożeniem odpowiedzialnością dyscyplinarną (Sąd Rejonowy w Warszawie),
 - zwróceniu się do Ministerstwa Sprawiedliwości o opracowanie opcji w systemie Biurowość pozwalającej prawidłowo ewidencjonować dane (Sąd Rejonowy w Olsztynie),
- w zakresie dostępu do akt rejestrowych:
 - braku możliwości formalnego wydłużenia czasu pracy czytelników akt rejestrowych z braku odpowiedniej ilości pracowników (Sądy Rejonowe w: Bydgoszczy, Wrocławiu), i wystąpieniu w związku z tym o dodatkowe etaty (Sąd Rejonowy w Gdańsku)
- w zakresie gospodarowania środkami trwałymi i przestrzegania zasad rachunkowości:
 - zrealizowaniu wniosku dot. doprowadzenia zgodności stanu ksiąg rachunkowych ze stanem rzeczywistym (Sąd Rejonowy w Warszawie)
 - podjęciu działań polegających na rozesłaniu do wszystkich podległych jednostek organizacyjnych pism informujących o sposobie przyjmowania, przekazywania i likwidacji wszelkich składników majątkowych oraz poinformował o zaplanowaniu przeprowadzenia inwentaryzacji środków trwałych oraz działań związanych z prawidłowym księgowaniem (Sąd Rejonowy w Łodzi),
- w zakresie pozostałych ustaleń kontroli:

- Prezes Sądu Rejonowego w Bydgoszczy poinformował o zamieszczeniu godła państwowego na budynku sądu i podjął działania w celu umieszczenia aktualnej tablicy informacyjnej.

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Prezesa Sądu Okręgowego we Wrocławiu wnioskowano m.in. o :

- podjęcie działań mających na celu kupno budynku położonego przy ulicy Grabiszyńskiej 269-281 we Wrocławiu na potrzeby Sądu Rejonowego lub podjęcie renegotjacji warunków umowy najmu tego budynku na bardziej korzystne dla Skarbu Państwa,
- rozważenie możliwości zwiększenia zatrudnienia w Sądzie Rejonowym sędziów orzeczników.

Prezes Sądu Okręgowego we Wrocławiu złożył zastrzeżenia do ocen, uwag i wniosków zawartych w skierowanym do niego wystąpieniu pokontrolnym. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń Komisja Odwoławcza w Najwyższej Izbie Kontroli Delegaturze we Wrocławiu, uznając je w części za zasadne, a w pozostałej części oddalając, postanowiła zmienić treść wystąpienia pokontrolnego.

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Prezes Sądu Okręgowego poinformował o realizacji dwóch spośród 4 wniosków pokontrolnych:

- odnośnie zwiększenia stanu zatrudnienia sędziów- zdecydowano o przydzieleniu dwóch etatów sędziowskich do Wydziałów KRS, w ramach możliwości etatowych jakimi dysponuje Sąd Okręgowy, z uwagi na fakt, że Ministerstwo Sprawiedliwości nie planuje zwiększenia liczby etatów sędziowskich w skali całego kraju,
- odnośnie zwiększenia stanu zatrudnienia pracowników administracyjnych (uwaga zawarta w wystąpieniu skierowanym do Prezesa Sądu Rejonowego we Wrocławiu-Fabrycznej) – Prezes Sądu Okręgowego poinformował o podjęciu starań w celu zyskania dodatkowych etatów administracyjnych i zwiększenia ilości sprzętu komputerowego, co w jego przekonaniu będzie możliwe w 2005r. w następstwie zwiększenia środków na etaty administracyjne przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Efekty finansowe kontroli wyniosły ogółem 5.339,79zł (kwota tzw. pozostałych nieprawidłowości finansowych).

Najwyższa Izba Kontroli skierowała do organów ścigania 39 zawiadomień o popełnieniu przestępstw przez członków zarządów 98 przedsiębiorców, polegających na niezłożeniu we właściwych sądach rejestrowych rocznych sprawozdań finansowych, sprawozdań z działalności jednostki (art.79 pkt 4 ustawy o rachunkowości) oraz przygotowuje kolejne 20 zawiadomień (o popełnieniu przestępstw z art. 79 pkt 4 cyt. ustawy przez członków zarządów 41 przedsiębiorców) i jedno zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez pracowników Sądu Rejonowego w Łodzi, polegającego na nierzetelnym prowadzeniu ksiąg rachunkowych (art.77 pkt1 ustawy o rachunkowości).

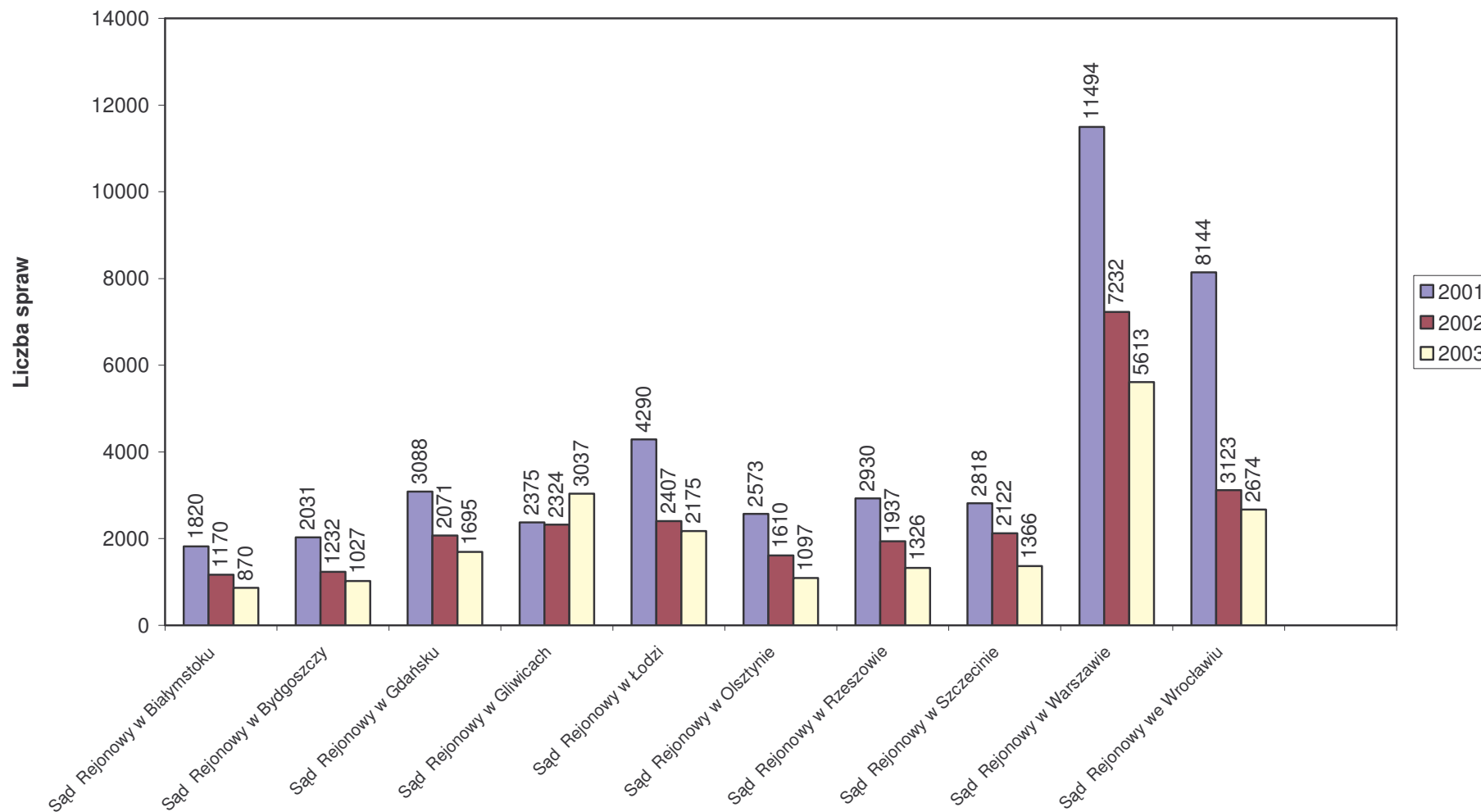
5. Załączniki

1. Wykaz skontrolowanych jednostek, osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność.
2. Wpływ spraw o wpis do rejestru przedsiębiorców w latach 2001-2003
3. Wpływ spraw o zmiany w rejestrze przedsiębiorców w latach 2001-2003
4. Czas rejestracji przedsiębiorców (tabela, wykresy)
5. Sprawność postępowania od dnia wpływu wniosku do dnia zakończenia sprawy
6. Sprawność postępowania od dnia wpływu wniosku do dnia podjęcia I decyzji
7. Sprawność postępowania od dnia podjęcia I decyzji do dnia zakończenia sprawy
8. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród przedsiębiorców
9. Stan zatrudnienia w Wydziałach Gospodarczych Krajowego Rejestru Sądowego
10. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.

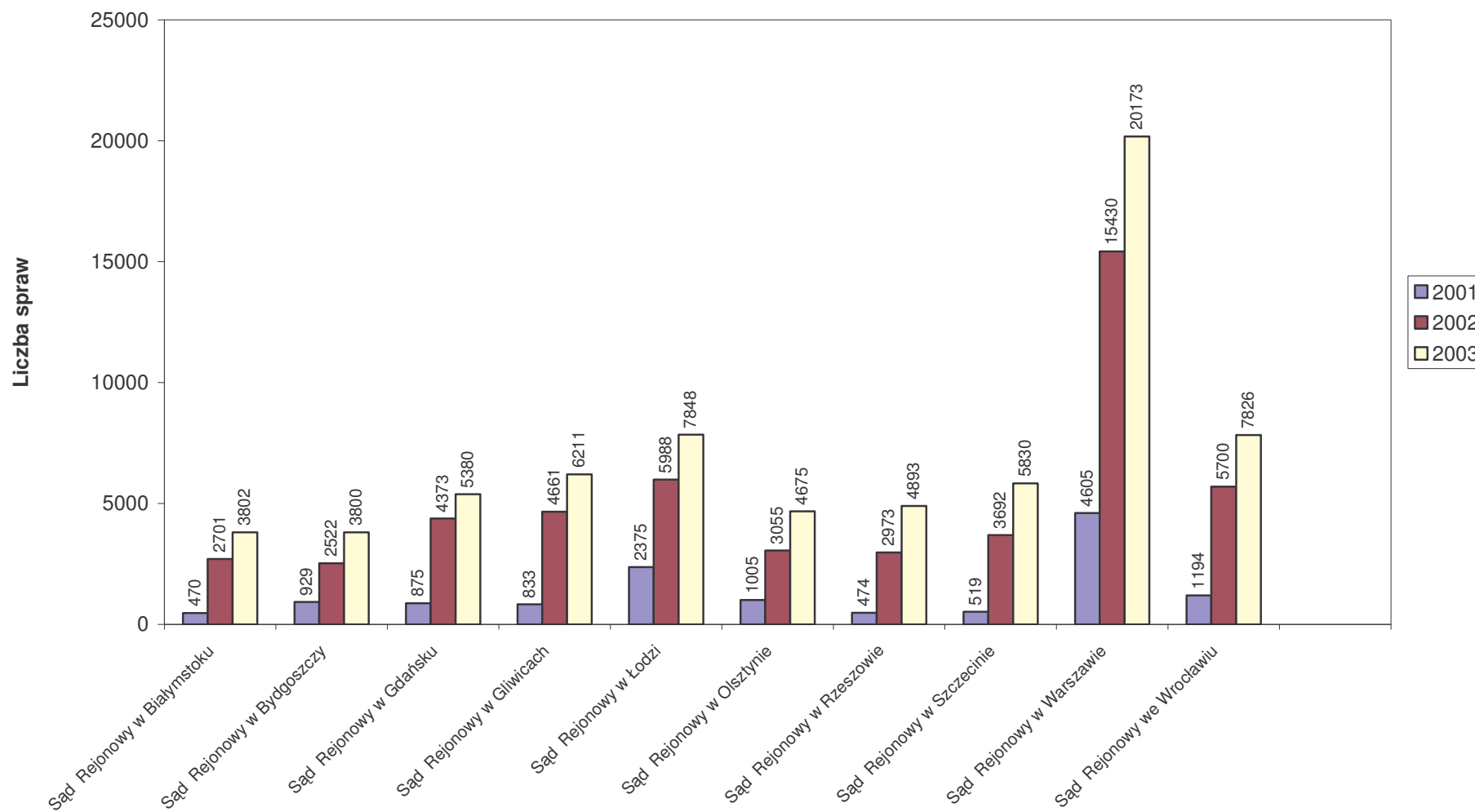
**Wykaz
skontrolowanych podmiotów, osób zajmujących
kierownicze stanowiska - odpowiedzialnych
za kontrolowaną działalność oraz jednostek
organizacyjnych NIK,
które przeprowadziły w nich kontrole**

Lp.	Nazwa skontrolowanego podmiotu	Osoby zajmujące kierownicze stanowiska, odpowiedzialne za kontrolowaną działalność	Jednostka organizacyjna NIK
1.	Sąd Rejonowy w Białymstoku	Prezesem Sądu był od dnia 16.03.1999r. sędzia Bogdan Łaskiewicz	Delegatura w Białymstoku
2.	Sąd Rejonowy w Bydgoszczy	Prezesem Sądu był od dnia 1.06.2001r. sędzia Marek Kryś. Poprzednio - od dnia 1.01.1997r. stanowisko to zajmowała sędzia Jadwiga Suszek –Lewandowska	Delegatura w Bydgoszczy
3.	Sąd Rejonowy w Gdańsku	Prezesem Sądu była od dnia 25.05.2004r. sędzia Alicja Bogucka. Poprzednio stanowisko to zajmowali: od dnia 8.05.1998r. do dnia 30.08.2001r. sędzia Zbigniew Żerański, od dnia 1.09.2001r. do dnia 24.05.2004r. sędzia Leszek Mering	Delegatura w Gdańsku
4.	Sąd Rejonowy w Gliwicach	Prezesem Sądu była od dnia 1.11.2003r. sędzia Jadwiga Gajos. Poprzednio - od dnia 1.01.2001r. stanowisko to zajmował sędzia Lesław Zieliński	Delegatura w Katowicach
5.	Sąd Rejonowy w Łodzi	Prezesem Sądu był od dnia 15.01.2003r. sędzia Sławomir Wlazło. Poprzednio – od dnia 10.07.1998r. stanowisko to zajmował sędzia Dariusz Świecki	Delegatura w Łodzi
6.	Sąd Rejonowy w Olsztynie	Prezesem Sądu była od dnia 20.05.2000r. sędzia Jolanta Biernat –Kalinowska	Delegatura w Olsztynie
7.	Sąd Rejonowy w Rzeszowie	Prezesem Sądu był od dnia 20.10.1998 r. sędzia Tomasz Smoleń	Delegatura w Rzeszowie
8.	Sąd Rejonowy w Szczecinie	Prezesem Sądu był od dnia 1.02.2002r. sędzia Jacek Szreder. Poprzednio – od dnia 15.12.1997r. stanowisko to zajmowała sędzia Maria Iwankiewicz	Delegatura w Szczecinie
9.	Sąd Rejonowy w Warszawie	Prezesem Sądu była od dnia 1.03.2001r. sędzia Krystyna Jasińska	Delegatura w Warszawie
10.	Sąd Rejonowy we Wrocławiu	Prezesem Sądu był od dnia 20.06.2002r. sędzia Wojciech Łukowski. Poprzednio – od dnia 20.06.1998r. stanowisko to zajmowała sędzia Beata Zientek	Delegatura we Wrocławiu

Wpływ spraw o wpis do rejestru przedsiębiorców w latach 2001-2003

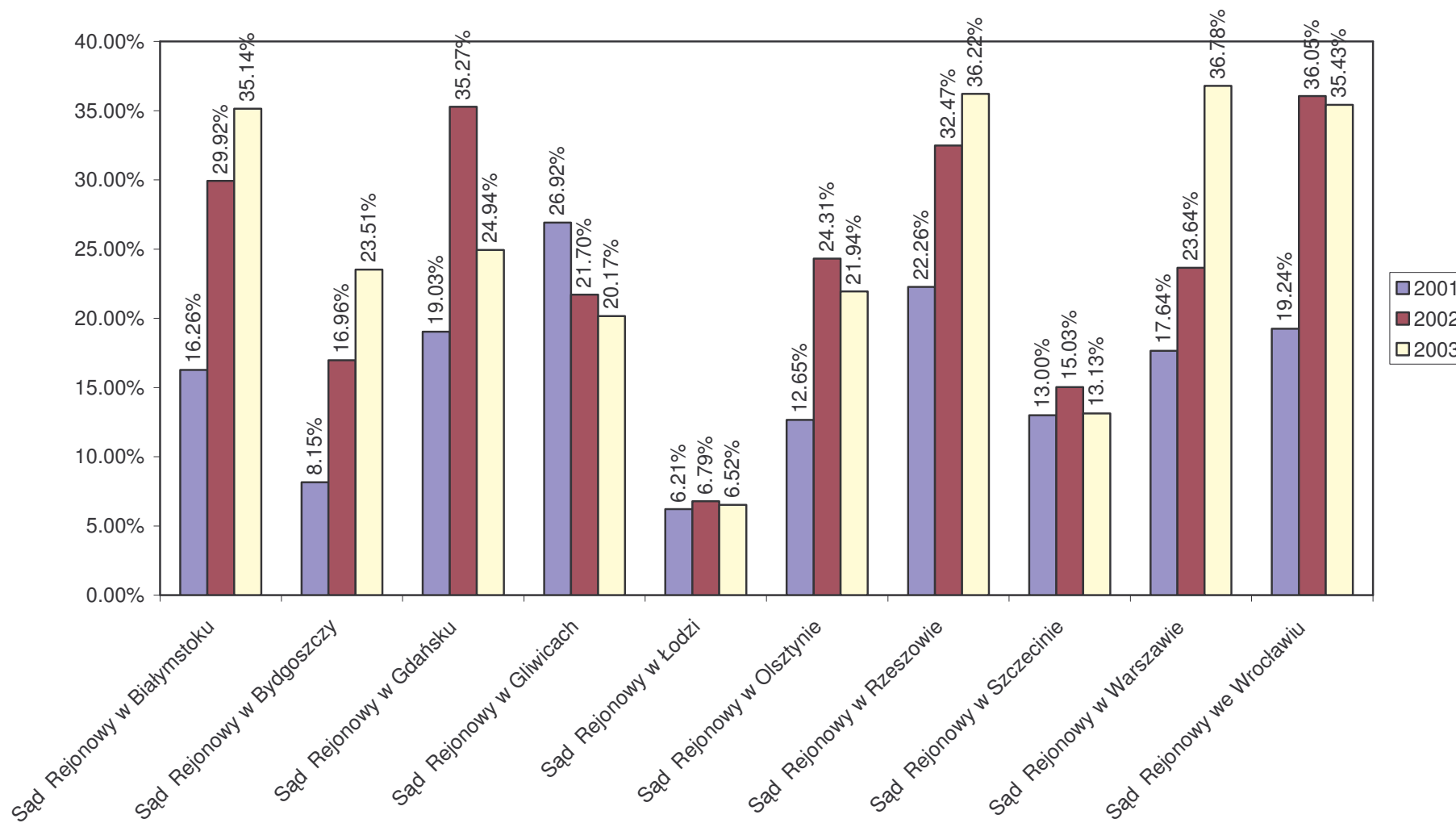
Wpływ spraw o zmiany w rejestrze przedsiębiorców w latach 2001-2003

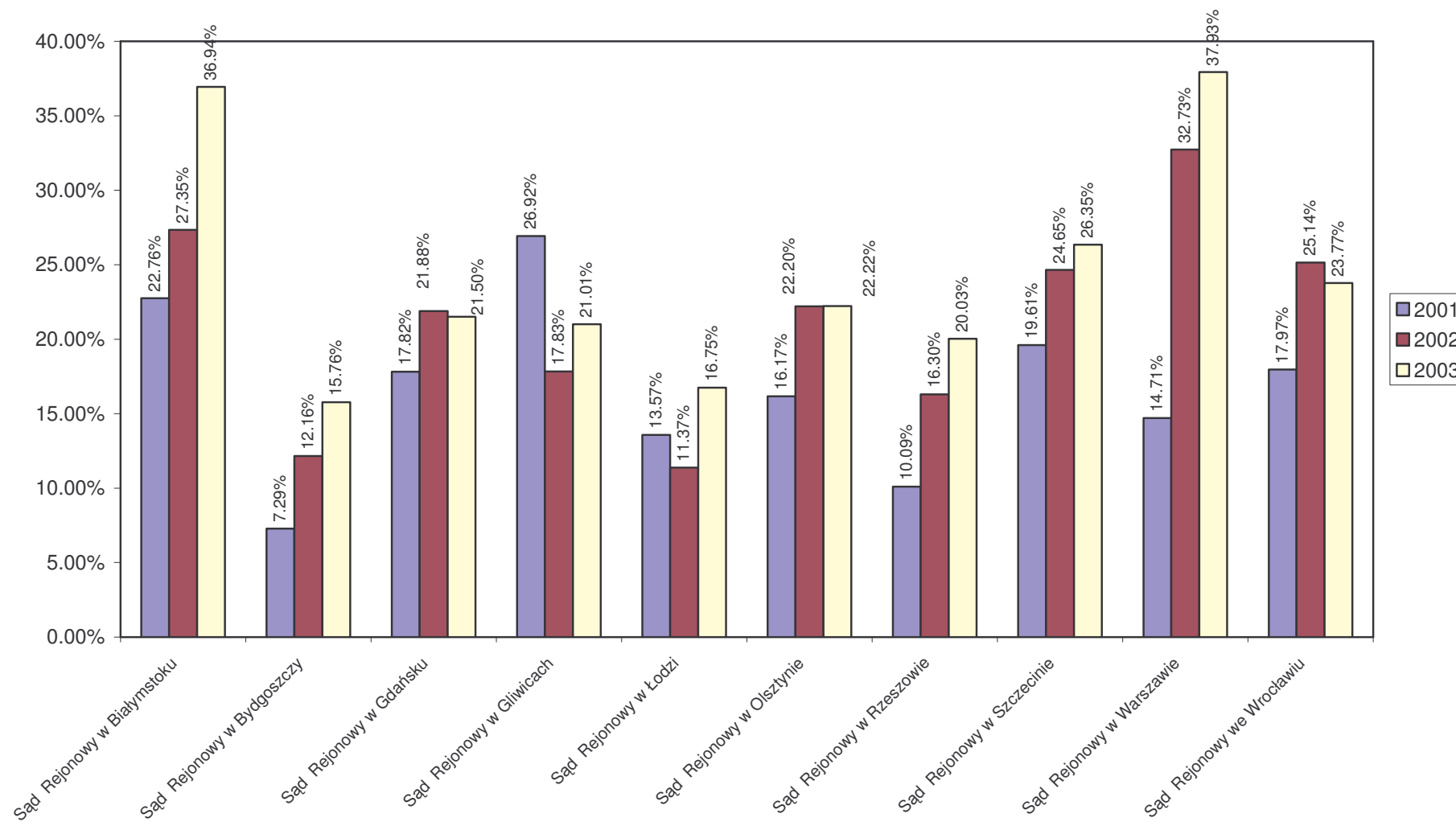
Czas rejestracji przedsiębiorców

Jednostka organizacyjna	Rok	Sprawy, w których od dnia wpływu wniosku do dnia rejestracji przedsiębiorcy upłynął okres:											
		do 14 dni		od 15 do 30 dni		pow. 1 m-ca do 3 m-cy		od 3 m-cy do 6 m-cy		pow. 6 m-cy do 12 m-cy		pow. 12 m-cy	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Sąd Rejonowy w Białymstoku	2001	20	16,26	28	22,76	57	46,34	13	10,57	5	4,07	0	-
	2002	35	29,92	32	27,35	41	35,04	6	5,13	2	1,71	1	0,85
	2003	39	35,14	41	36,94	23	20,72	5	4,50	2	1,80	1	0,90
Sąd Rejonowy w Bydgoszczy	2001	124	8,15	111	7,29	582	38,24	548	36,00	156	10,25	1	0,07
	2002	410	16,96	294	12,16	897	37,10	581	24,03	231	9,55	5	0,20
	2003	680	23,51	456	15,76	1202	41,55	517	17,87	38	1,31	0	-
Sąd Rejonowy w Gdańsku	2001	720	19,03	674	17,82	1505	39,78	715	18,90	152	4,02	17	0,45
	2002	2150	35,27	1334	21,88	2054	33,69	473	7,76	72	1,18	13	0,21
	2003	1760	24,94	1517	21,50	3087	43,76	623	8,83	55	0,78	13	0,18
Sąd Rejonowy w Gliwicach	2001	35	26,92	35	26,92	57	43,85	3	2,31	0	-	0	-
	2002	28	21,70	23	17,83	59	45,74	18	13,95	1	0,78	0	-
	2003	24	20,17	25	21,01	56	47,06	11	9,24	3	2,52	0	-
Sąd Rejonowy w Łodzi	2001	204	6,21	446	13,57	1401	42,62	1033	31,42	203	6,17	0	-
	2002	129	6,79	216	11,37	783	41,23	667	35,12	104	5,47	0	-
	2003	72	6,52	185	16,75	574	51,99	248	22,46	25	2,26	0	-
Sąd Rejonowy w Olsztynie	2001	158	12,65	202	16,17	628	50,28	251	20,10	10	0,80	0	-
	2002	254	24,31	232	22,20	420	40,19	128	12,25	11	1,05	0	-
	2003	170	21,94	172	22,22	313	40,44	110	14,21	9	1,16	0	-
Sąd Rejonowy w Rzeszowie	2001	258	22,26	117	10,09	352	30,37	264	22,78	165	14,23	3	0,26
	2002	468	32,47	235	16,30	447	31,02	276	19,15	15	1,04	0	-
	2003	367	36,22	203	20,03	415	40,97	28	2,76	0	-	0	-
Sąd Rejonowy w Szczecinie	2001	195	13,00	294	19,61	701	46,77	275	18,35	32	2,14	2	0,13
	2002	214	15,03	351	24,65	660	46,35	177	12,43	22	1,54	0	-
	2003	126	13,13	253	26,35	522	54,37	59	6,15	0	-	0	-
Sąd Rejonowy w Warszawie	2001	18	17,64	15	14,71	51	50,00	17	16,67	1	0,98	0	-
	2002	26	23,64	36	32,73	44	40,00	4	3,63	0	-	0	-
	2003	32	36,78	33	37,93	21	24,14	1	1,15	0	-	0	-
Sąd Rejonowy we Wrocławiu	2001	514	19,24	480	17,97	1001	37,47	520	19,46	150	5,61	6	0,22
	2002	681	36,05	475	25,14	569	30,12	150	7,94	14	0,74	0	-
	2003	623	35,43	418	23,77	631	35,89	80	4,55	6	0,34	0	-

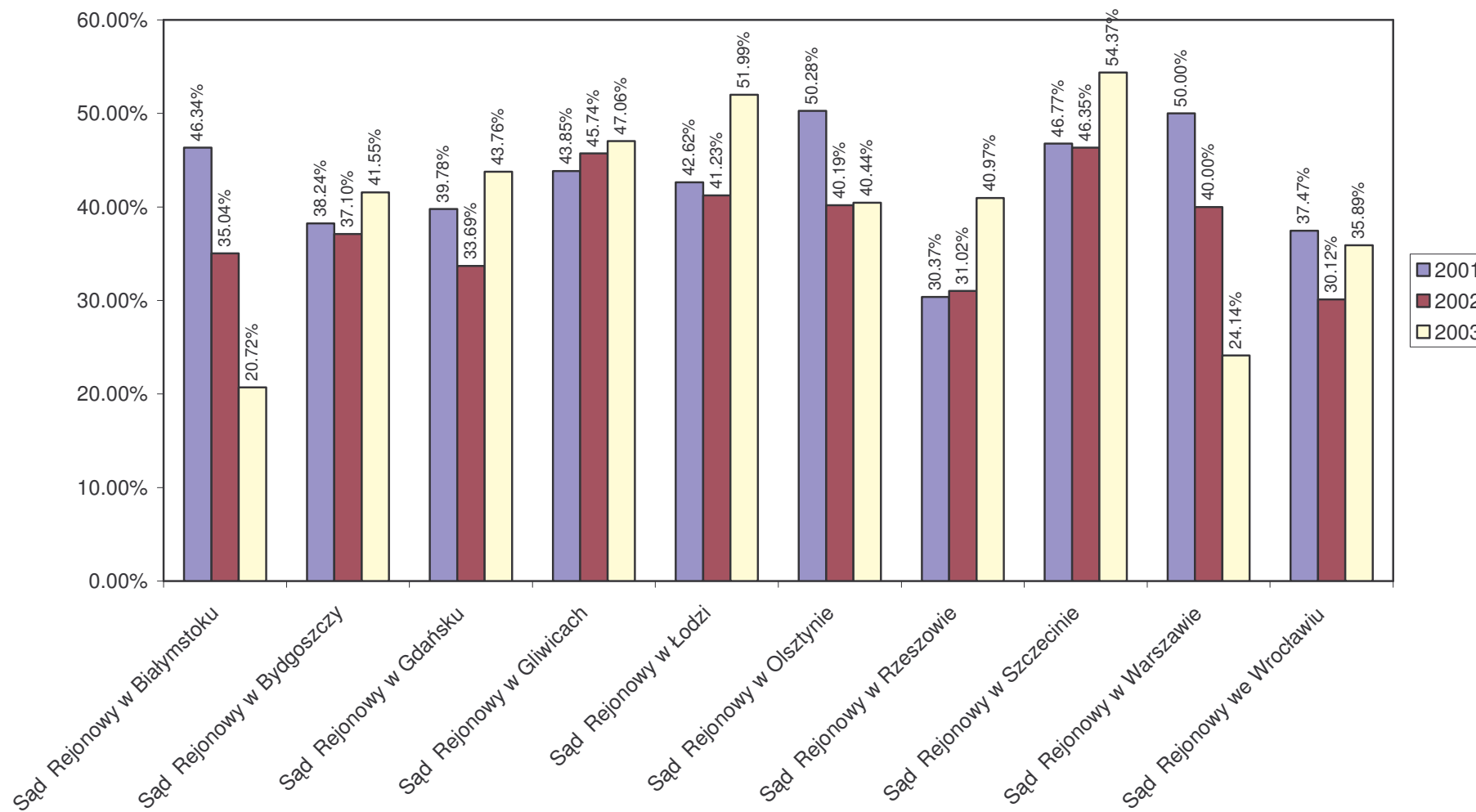
Rejestracja dokonana do 14 dni

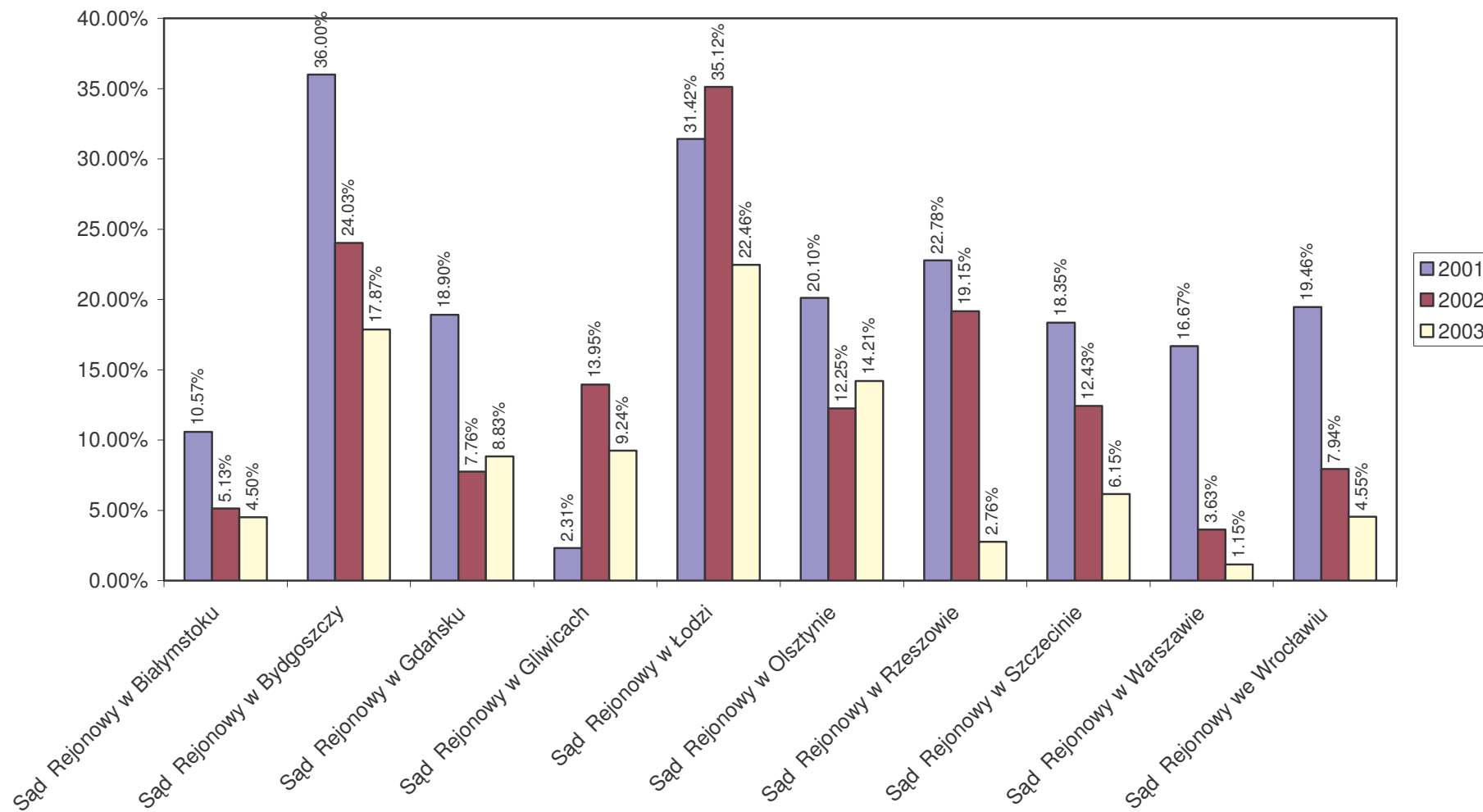
Rejestracja od 15 do 30 dni

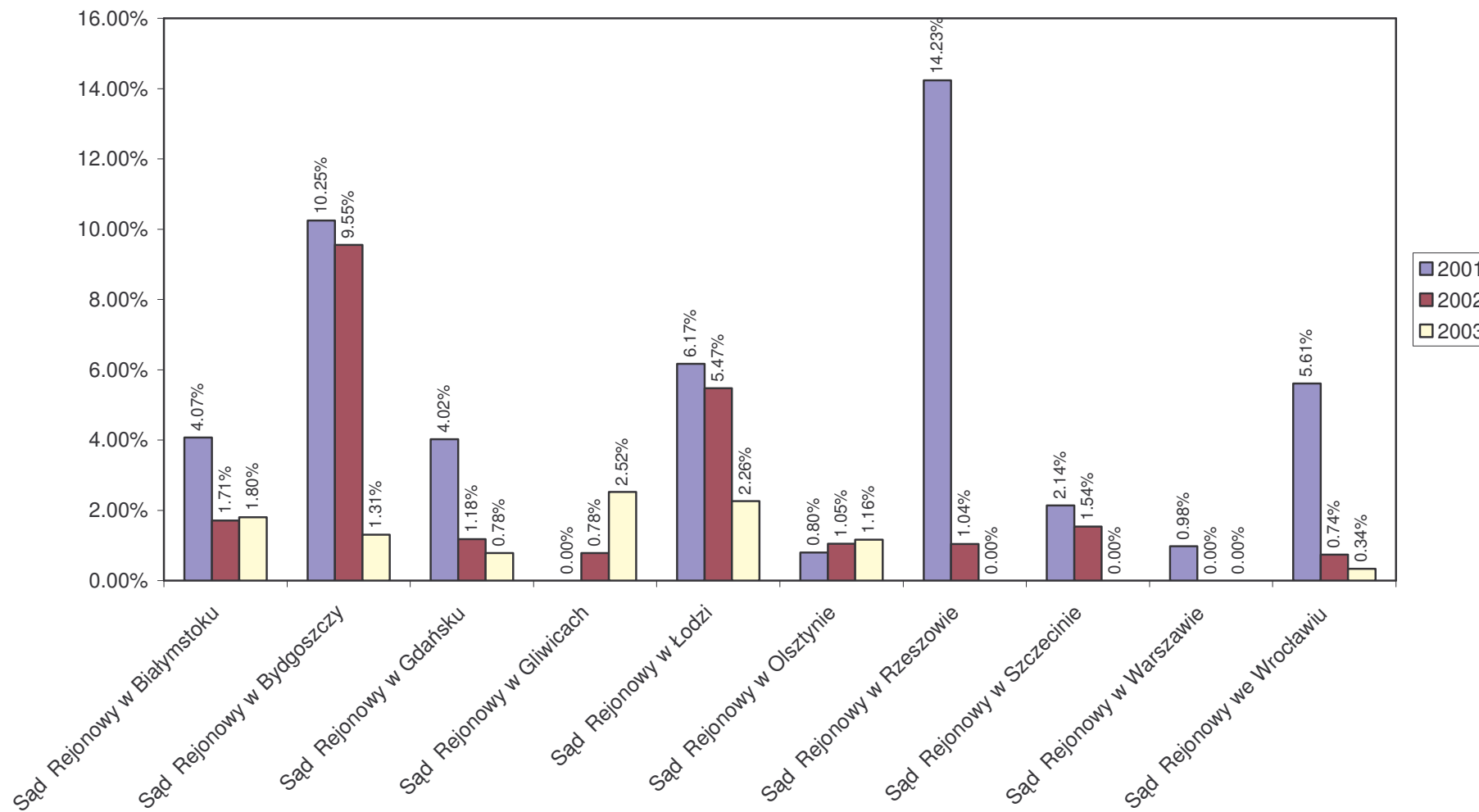
Rejestracja powyżej 1 m-ca do 3 m-cy

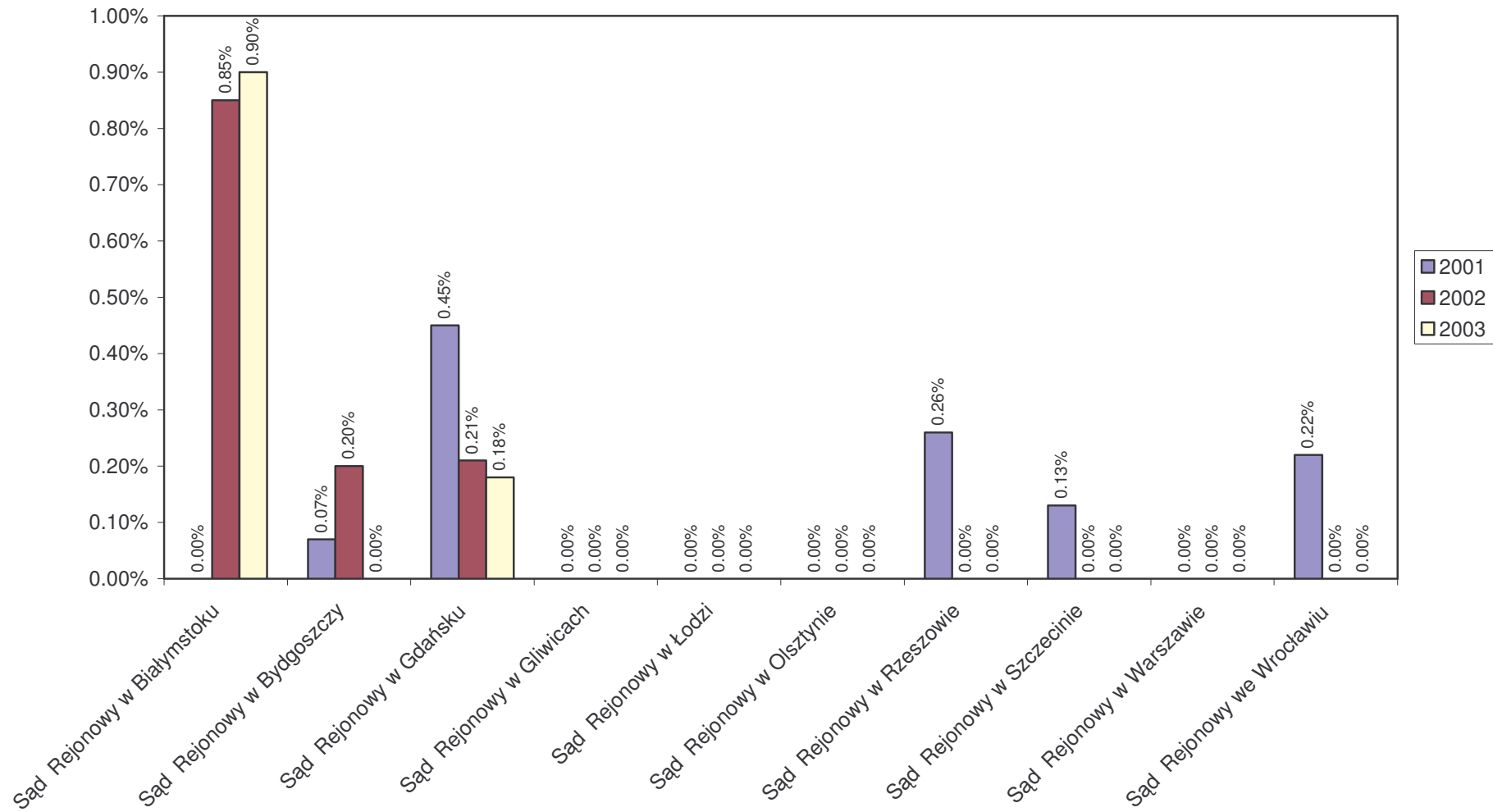
Rejestracja od 3 do 6 m-cy

Rejestracja od 6 do 12 m-cy

Rejestracja powyżej 12 m-cy

ZAŁĄCZNIK NR 5

Sprawność postępowania od dnia wpływu wniosku do dnia zakończenia sprawy

Jednostka organizacyjna	Rok	Sprawy, w których od dnia wpływu wniosku do dnia zakończenia sprawy upłynął okres:															
		wpis								zmiana							
		do 14 dni		od 15 do 30 dni		pow. 1 m-ca do 3 m-cy		pow. 3 m-cy		do 14 dni		od 15 do 30 dni		pow. 1 m-ca do 3 m-cy		pow. 3 m-cy	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Sąd Rejonowy w Białymstoku	2001	28	22,76	37	30,08	54	43,91	4	3,25	45	54,22	24	28,92	12	14,46	2	2,40
	2002	50	42,74	41	35,04	25	21,37	1	0,85	83	65,87	32	25,40	11	8,73	0	-
	2003	60	54,05	37	33,34	14	12,61	0	-	115	88,46	12	9,23	3	2,31	0	-
Sąd Rejonowy w Bydgoszczy	2001	5	5,32	8	8,51	29	30,85	52	55,32	5	15,15	2	6,06	21	63,64	5	15,15
	2002	2	4,88	2	4,88	14	34,15	23	56,09	20	22,22	14	15,56	35	38,89	21	23,33
	2003	3	8,57	3	8,57	17	48,57	12	34,29	24	24,74	19	19,59	41	42,27	13	13,40
Sąd Rejonowy w Gdańsku	2001	27	20,46	21	15,91	52	39,39	32	24,24	32	27,12	29	24,58	40	33,90	17	14,40
	2002	36	27,69	28	21,54	48	36,92	18	13,85	55	41,04	28	20,90	43	32,09	8	5,97
	2003	23	17,97	25	19,53	56	43,75	24	18,75	35	25,93	30	22,22	62	45,93	8	5,92
Sąd Rejonowy w Gliwicach	2001	35	26,92	35	26,92	57	43,85	3	2,31	82	71,31	17	14,78	15	13,04	1	0,87
	2002	28	21,71	23	17,83	59	45,74	19	14,72	57	43,85	28	21,54	41	31,54	4	3,07
	2003	24	20,17	25	21,01	56	47,06	14	11,76	61	45,18	34	25,19	34	25,19	6	4,44
Sąd Rejonowy w Łodzi	2001	15	10,20	22	14,97	52	35,37	58	39,46	35	24,48	20	13,99	55	38,46	33	23,07
	2002	19	13,29	17	11,89	52	36,36	55	37,41	28	18,92	16	10,81	62	41,89	42	28,38
	2003	10	7,09	20	14,18	72	51,06	39	27,66	30	20,14	14	9,40	77	51,67	28	18,79
Sąd Rejonowy w Olsztynie	2001	12	8,76	24	17,52	76	55,47	25	18,25	33	27,50	30	25,00	51	42,50	6	5,00
	2002	26	19,70	33	25,00	50	37,88	23	17,42	66	49,62	34	25,56	29	21,81	4	3,01
	2003	27	20,77	23	17,69	56	43,08	24	18,46	54	40,29	40	29,85	36	26,87	4	2,99
Sąd Rejonowy w Rzeszowie	2001	27	21,95	18	14,63	37	30,08	41	33,34	44	43,57	14	13,86	30	29,70	13	12,87
	2002	51	39,54	16	12,40	35	27,13	27	20,99	75	58,14	23	17,83	22	17,05	9	6,98
	2003	49	40,83	26	21,67	41	34,17	4	3,33	46	35,39	34	26,15	41	31,54	9	6,92

Załączniki

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Sąd Rejonowy w Szczecinie	2001	6	5,66	17	16,04	46	43,40	37	34,90	0	-	3	14,29	7	33,33	11	52,38
	2002	13	18,31	15	21,13	30	42,25	13	18,31	13	20,97	21	33,87	25	40,32	3	4,84
	2003	5	16,13	13	41,94	12	38,71	1	3,22	16	15,53	61	59,22	25	24,27	1	0,98
Sąd Rejonowy w Warszawie	2001	27	19,85	19	13,97	64	47,06	26	19,12	61	45,52	35	26,12	36	26,87	2	1,49
	2002	37	27,41	38	28,15	50	37,04	10	7,40	60	43,80	48	35,04	28	20,44	1	0,73
	2003	51	38,06	43	32,09	36	26,87	4	2,98	82	59,85	33	24,09	19	13,87	3	2,19
Sąd Rejonowy we Wrocławiu	2001	25	18,52	32	23,70	33	24,45	45	33,33	37	29,60	28	22,40	43	34,40	17	13,60
	2002	48	37,21	24	18,61	51	39,53	6	4,65	65	48,15	36	26,67	24	17,78	10	7,40
	2003	42	32,56	40	31,01	43	33,33	4	3,10	73	53,68	41	30,15	18	13,23	4	2,94

Sprawność postępowania od dnia wpływu wniosku do dnia podjęcia I decyzji

Jednostka organizacyjna	Rok	Sprawy, w których od dnia wpływu wniosku do dnia podjęcia I decyzji upłynął okres:															
		wpis								zmiana							
		do 14 dni		od 15 do 30 dni		pow. 1 m-ca do 3 m-cy		pow. 3 m-cy		do 14 dni		od 15 do 30 dni		pow. 1 m-ca do 3 m-cy		pow. 3 m-cy	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Sąd Rejonowy w Białymstoku	2001	83	62,40	35	26,32	15	11,28	0	-	64	77,11	13	15,66	6	7,23	0	-
	2002	106	90,60	11	9,40	0	-	0	-	116	92,06	10	7,94	0	-	0	-
	2003	108	97,30	0	-	3	2,70	0	-	127	97,69	2	1,54	1	0,77	0	-
Sąd Rejonowy w Bydgoszczy	2001	16	17,02	19	20,21	32	34,04	27	28,73	7	21,21	6	18,18	17	51,52	3	9,09
	2002	8	19,51	5	12,20	22	53,66	6	14,63	34	37,78	14	15,56	29	32,22	13	14,44
	2003	11	31,42	6	17,14	16	45,72	2	5,72	47	48,45	17	17,53	29	29,90	4	4,12
Sąd Rejonowy w Gdańsku	2001	47	35,61	35	26,52	44	33,33	6	4,54	56	47,46	28	23,73	31	26,27	3	2,54
	2002	75	57,69	30	23,08	24	18,46	1	0,77	84	62,69	27	20,15	21	15,67	2	1,49
	2003	47	36,72	41	32,03	36	28,13	4	3,12	54	40,00	39	28,89	41	30,37	1	0,74
Sąd Rejonowy w Gliwicach	2001	103	79,23	24	18,46	3	2,31	0	-	101	87,83	10	8,69	4	3,48	0	-
	2002	86	66,67	28	21,71	15	11,62	0	-	103	79,23	9	6,92	17	13,08	1	0,77
	2003	81	68,07	29	24,37	8	6,72	1	0,84	105	77,78	18	13,33	9	6,67	3	2,22
Sąd Rejonowy w Łodzi	2001	40	27,21	29	19,73	63	42,86	15	10,20	36	28,57	20	15,87	48	38,10	22	17,46
	2002	35	25,00	13	9,28	74	52,86	18	12,86	45	30,41	16	10,81	69	46,62	18	12,16
	2003	40	28,57	32	22,86	61	43,57	7	5,00	41	27,51	24	16,11	69	46,31	15	10,07
Sąd Rejonowy w Olsztynie	2001	38	27,74	46	33,57	51	37,23	2	1,46	63	52,50	25	20,83	30	25,00	2	1,67
	2002	72	54,54	27	20,46	29	21,97	4	3,03	98	73,68	14	10,53	20	15,04	1	0,75
	2003	71	54,61	26	20,00	31	23,85	2	1,54	100	74,63	25	18,66	9	6,71	0	-
Sąd Rejonowy w Rzeszowie	2001	54	43,90	21	17,08	28	22,76	20	16,26	53	52,48	16	15,84	24	23,76	8	7,92
	2002	80	62,02	12	9,30	29	22,48	8	6,20	89	68,99	11	8,53	25	19,38	4	3,10
	2003	91	75,84	19	15,83	9	7,50	1	0,83	80	61,54	26	20,00	22	16,92	2	1,54
Sąd Rejonowy w Szczecinie	2001	37	34,90	31	29,25	33	31,13	5	4,72	4	19,05	10	47,62	6	28,57	1	4,76
	2002	26	36,62	22	30,99	20	28,17	3	4,22	24	38,71	24	38,71	13	20,97	1	1,61
	2003	21	67,74	10	32,26	-	-	-	-	72	69,90	27	26,21	4	3,88	0	-
Sąd Rejonowy w Warszawie	2001	56	41,18	31	22,79	44	32,35	5	3,68	71	52,99	35	26,11	27	20,15	1	0,75
	2002	101	74,81	23	17,04	11	8,15	0	-	100	72,99	29	21,17	8	5,84	0	-
	2003	106	79,10	23	17,17	5	3,73	0	-	118	86,13	15	10,95	4	2,92	0	-
Sąd Rejonowy we Wrocławiu	2001	59	43,70	28	20,74	32	23,70	16	11,86	60	48,00	25	20,00	31	24,80	9	7,20
	2002	95	73,64	18	13,96	14	10,85	2	1,55	105	77,77	23	17,04	5	3,70	2	1,49
	2003	97	75,19	26	20,16	6	4,65	0	-	107	78,68	23	16,91	6	4,41	0	-

Sprawność postępowania od dnia podjęcia I decyzji do dnia zakończenia sprawy

I	Rok	Sprawy, w których od dnia I decyzji do dnia zakończenia sprawy upłynął															
		wpis								zmiana							
		do 14 dni		od 15 do 30 dni		pow. 1 m-ca do 3 m-cy		pow. 3 m-cy		do 14 dni		od 15 do 30 dni		pow. 1 m-ca do 3 m-cy		pow. 3 m-cy	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Sąd Rejonowy w Białymstoku	2001	69	56,10	29	23,58	23	18,70	2	1,62	70	84,34	8	9,64	5	6,02	0	-
	2002	72	61,53	31	26,50	14	11,97	0	-	108	85,72	12	9,52	6	4,76	0	-
	2003	73	65,77	29	26,13	9	8,10	0	-	125	96,15	4	3,08	1	0,77	0	-
Sąd Rejonowy w Bydgoszczy	2001	26	27,66	24	25,53	32	34,04	12	12,77	23	69,70	4	12,12	5	15,15	1	3,03
	2002	13	31,71	8	19,51	17	41,46	3	7,32	47	52,22	25	27,78	18	20,00	0	-
	2003	7	20,00	11	31,43	16	45,71	1	2,86	58	59,80	21	21,65	15	15,46	3	3,09
Sąd Rejonowy w Gdańsku	2001	72	54,55	16	12,12	31	23,48	13	9,85	76	64,41	17	14,41	21	17,80	4	3,38
	2002	68	52,31	20	15,39	33	25,38	9	6,92	88	65,67	21	15,67	24	17,91	1	0,75
	2003	57	44,53	26	20,31	35	27,35	10	7,81	94	69,63	13	9,63	27	20,00	1	0,74
Sąd Rejonowy w Gliwicach	2001	53	40,77	38	29,23	38	29,23	1	0,77	94	81,74	13	11,31	7	6,09	1	0,86
	2002	48	37,21	28	21,71	41	31,78	12	9,30	85	65,38	23	17,69	21	16,15	1	0,78
	2003	39	32,78	34	28,57	37	31,09	9	7,56	95	70,37	24	17,78	15	11,11	1	0,74
Sąd Rejonowy w Łodzi	2001	58	39,46	26	17,69	48	32,65	15	10,20	104	82,54	6	4,76	9	7,14	7	5,56
	2002	59	42,14	35	25,00	38	27,14	8	5,72	92	62,16	30	20,27	21	14,19	5	3,38
	2003	48	34,29	17	12,14	68	48,57	7	5,00	91	61,07	32	21,48	26	17,45	0	-
Sąd Rejonowy w Olsztynie	2001	56	40,88	28	20,44	48	35,03	5	3,65	81	67,50	19	15,83	19	15,83	1	0,84
	2002	64	48,48	31	23,48	26	19,70	11	8,34	104	78,20	18	13,53	11	8,27	0	-
	2003	54	41,54	28	21,54	37	28,46	11	8,46	85	63,43	25	18,66	21	15,67	3	2,24
Sąd Rejonowy w Rzeszowie	2001	63	51,22	14	11,38	34	27,64	12	9,76	82	81,19	6	5,94	11	10,89	2	1,98
	2002	77	59,69	21	16,28	24	18,60	7	5,43	112	86,82	12	9,30	5	3,88	0	-
	2003	70	58,33	28	23,33	20	16,67	2	1,67	86	66,15	23	17,69	21	16,15	0	-
Sąd Rejonowy w Szczecinie	2001	37	34,91	10	9,43	45	42,45	14	13,21	7	33,33	0	-	10	47,62	4	19,05
	2002	40	56,34	15	21,13	12	16,90	4	5,63	44	70,97	10	16,13	7	11,29	1	1,61
	2003	17	54,84	10	32,26	3	9,68	1	3,22	74	71,84	18	17,48	11	10,68	0	-
Sąd Rejonowy w Warszawie	2001	64	47,06	31	22,79	33	24,26	8	5,88	121	90,30	9	6,72	4	2,98	0	-
	2002	70	51,85	35	25,93	22	16,30	8	5,92	106	77,37	25	18,25	5	3,65	1	0,73
	2003	78	58,21	36	26,87	17	12,69	3	2,23	110	80,29	14	10,22	11	8,03	2	1,46
Sąd Rejonowy we Wrocławiu	2001	57	42,22	25	18,52	24	17,78	29	21,48	97	77,60	8	6,40	16	12,80	4	3,20
	2002	72	55,81	20	15,51	35	27,13	2	1,55	89	64,49	29	21,01	14	10,15	6	4,35
	2003	68	52,71	29	22,48	30	23,26	2	1,55	102	75,00	18	13,24	13	9,56	3	2,20

Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród przedsiębiorców

	Sąd Rejonowy w Białymstoku			Sąd Rejonowy w Bydgoszczy			Sąd Rejonowy w Gdańsku			Sąd Rejonowy w Gliwicach			Sąd Rejonowy w Łodzi			Sąd Rejonowy w Olsztynie			Sąd Rejonowy w Rzeszowie			Sąd Rejonowy w Szczecinie			Sąd Rejonowy w Warszawie			Sąd Rejonowy we Wrocławiu			
liczba wysłanych ankiet	30			30			30			30			30			34			30			30			39			30			
liczba ankiet zwróconych z odpowiedziami	13			30			17			18			11			12			7			9			14			10			
% ankiet zwróconych	43,33%			100%			56,66%			60%			36,66%			35,30%			23,33%			30%			35,89%			33,33%			
	liczba odpowiedzi			Liczba odpowiedzi			liczba odpowiedzi			liczba odpowiedzi			liczba odpowiedzi			liczba odpowiedzi			liczba odpowiedzi			liczba odpowiedzi			liczba odpowiedzi			liczba odpowiedzi			
	tak	nie	nie mam	tak	nie	nie mam	tak	nie	nie mam	tak	nie	nie mam	tak	nie	nie mam	tak	nie	nie mam	tak	nie	nie mam	tak	nie	nie mam	tak	nie	nie mam	tak	nie	nie mam	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
1. Czy jest Pan (Pani) zadowolony z czasu załatwienia spraw w Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego dotyczących:																															
a)wpisu do rejestru przedsiębiorców nowoutworzonego podmiotu gospodarczego?	11	1	1	4	18	8	3	4	9	3	3	9	1	4	3	3	3	5	2	2	3	2	4	2	5	4	3	3	5	2	
b)przerejestrowania podmiotu gospodarczego wpisanego w dotychczasowych rejestrach?	9	1	3	3	16	11	3	4	7	4	7	5	2	7	1	4	6	1	4	0	3	3	5	1	6	4	4	6	4	0	
c)wprowadzenia zmian w rejestrze Krajowego Rejestru Sądowego?	12	0	1	10	12	8	6	9	1	7	7	3	2	7	1	4	6	0	7	0	0	3	5	0	4	5	3	6	4	0	

Załączniki

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
2. Czy przyczynami długotrwałości – o ile taka miała miejsce- postępowania w sprawach rejestrowych, Pana (Pani) zdaniem były:																														
a) błędy popełnione przez Pana (Panią) przy wypełnianiu formularzy wniosków, załączników do wniosków?	6	4	1	12	10	8	2	14	1	6	9	2	4	5	0	2	5	0	0	3	2	2	4	1	6	3	0	2	3	3
b) wielokrotne żądanie przez sąd uzupełnienia braków formalnych wniosków?	6	3	2	12	8	10	6	8	1	6	9	1	6	2	1	6	2	2	2	2	2	4	4	0	8	3	0	7	0	1
c) wielokrotne żądanie przez sąd uzupełnienia braków merytorycznych wniosków?	2	7	2	8	7	15	5	9	2	6	8	2	5	3	1	3	4	2	2	2	0	2	4	0	3	7	0	4	1	2
d) żądanie przez sąd uzupełnienia dokumentów, które znajdowały się w posiadaniu sądu (w Pana (Pani) ocenie poprawne pod względem formalnym i merytorycznym)?	0	7	4	2	14	14	7	6	3	6	10	1	4	4	1	5	3	1	3	1	0	2	4	0	4	4	3	3	1	5
3. Czy formularze wniosków, załączników wymagane w sprawach rejestrowych:																														
a) są jasne i przejrzyste, co umożliwia poprawne ich wypełnienie (po zapoznaniu się z objaśnieniami)?	7	5	1	3	12	15	8	6	3	11	5	2	3	6	2	6	5	0	3	3	1	4	3	0	4	9	0	5	3	2
b) są skomplikowane w stopniu, który powoduje konieczność korzystania z wyspecjalizowanej obsługi prawnej ?	4	7	0	17	3	10	7	8	1	5	10	3	7	3	1	5	5	0	4	1	0	5	4	0	9	1	0	2	6	1

Załączniki

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
4. Czy Pana (Pani) zdaniem w Wydziale KRS Sądu Rejonowego zapewnione zostały warunki do przeglądania akt rejestrowych:																														
a) istnieje możliwość przeglądania akt na bieżąco (tzn. w dniu zgłoszenia się, bez zapisów na określony termin)?	4	1	7	10	2	18	5	4	8	0	2	15	5	3	3	3	1	7	6	0	1	3	1	5	5	4	5	2	3	5
b) godziny funkcjonowania czytelni zostały ustalone w sposób odpowiadający potrzebom zainteresowanych?	3	3	6	9	6	15	4	5	8	0	4	13	4	2	5	3	0	7	5	0	1	6	0	3	4	4	6	3	1	4
5. Czy wystąpiły Pana (Pani) zdaniem inne przyczyny utrudniające właściwe załatwienie sprawy w sądzie rejestrowym?	1	7	2	0	7	23	3	11	3	3	7	7	1	4	5	2	7	1	1	4	2	3	2	4	7	5	1	0	3	6

Podsumowanie wyników ankiety

PYTANIE		ODPOWIEDŹ			
		TAK [%]	NIE [%]	NIE MAM ZDANIA [%]	RAZEM ODPOWIEDZI
1	a	28,46	36,92	34,62	130
	b	32,84	40,30	26,86	134
	c	45,87	41,35	12,78	133
2	a	35,00	50,00	15,00	120
	b	50,81	33,07	16,12	124
	c	33,06	45,45	21,49	121
	d	29,51	44,26	26,23	122
3	a	39,41	41,61	18,98	137
	b	50,39	37,21	12,40	129
4	a	31,16	15,22	53,62	138
	b	30,60	18,66	50,74	134
5		16,66	43,93	39,39	132

ZAŁĄCZNIK NR 9

Stan zatrudnienia w Wydziałach Gospodarczych Krajowego Rejestru Sądowego

Nazwa jednostki organizacyjnej	Liczba zatrudnionych	osób/etatów wykorzystanych do ich zatrudnienia								
		wg stanu na dzień						średnio w roku		
		1.01.2001r.	31.12.2001r.	1.01.2002r.	31.12.2002r.	1.01.2003r.	31.12.2003r.	2001	2002	2003
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sąd Rejonowy w Białymstoku	Sędziów	5/5	6/6	6/6	5/5	5/5	5/5	5,1/5,1	5,6/5,6	5,0/5,0
	Referendarzy	4/4	5/5	5/5	6/6	6/6	6/6	4,6/4,6	5,8/5,8	6,0/6,0
	<u>Ogółem osoby orzekające</u>	<u>9/9</u>	<u>11/11</u>	<u>11/11</u>	<u>11/11</u>	<u>11/11</u>	<u>11/11</u>	<u>9,7/9,7</u>	<u>11,4/11,4</u>	<u>11/11</u>
	Pracowników administracji	12/11	22/20,5	22/21	19/19	19/19	19/19	18,5/18,5	19,4/19,4	16,1/16,1
	Pracowników obsługi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	<u>Ogółem administracja i obsługa</u>	<u>12/11</u>	<u>22/20,5</u>	<u>22/21</u>	<u>19/19</u>	<u>19/19</u>	<u>19/19</u>	<u>18,5/18,5</u>	<u>19,4/19,4</u>	<u>16,1/16,1</u>
Sąd Rejonowy w Bydgoszczy	Sędziów	6/6	3/3	3/3	2/2	2/2	2/2	3,75	2,5	2,0
	Referendarzy	2/2	4/4	4/4	6/6	6/6	6/6	3,25	5,1	6,0
	<u>Ogółem osoby orzekające</u>	<u>8/8</u>	<u>7/7</u>	<u>7/7</u>	<u>8/8</u>	<u>8/8</u>	<u>8/8</u>	<u>7,17</u>	<u>7,67</u>	<u>8,0</u>
	Pracowników administracji	15/15	22/22	22/22	22/22	22/22	21/21	18,5	22,0	20,33
	Pracowników obsługi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	<u>Ogółem administracja i obsługa</u>	<u>15/15</u>	<u>22/22</u>	<u>22/22</u>	<u>22/22</u>	<u>22/22</u>	<u>21/21</u>	<u>18,5</u>	<u>22,0</u>	<u>20,33</u>
Sąd Rejonowy w Gdańsku	Sędziów	3/3	4/4	4/4	4/3,1	4/3,1	3/2,1	3,5	4/3,6	3,5/2,6
	Referendarzy	7/7	13/13	13/13	13/13	13/13	14/14	10	13	13,5
	<u>Ogółem osoby orzekające</u>	<u>10/10</u>	<u>17/17</u>	<u>17/17</u>	<u>17/16,1</u>	<u>17/16,1</u>	<u>17/16,1</u>	<u>13,5</u>	<u>17/16,6</u>	<u>17/16,6</u>
	Pracowników administracji	23/23	27/27	27/27	25/25	25/24,6	22/21,6	25	25	23,5/23,1
	Pracowników obsługi*	1/0	1/0	1/0	1/0	1/0	1/0	1/0	1/0	1/0
	<u>Ogółem administracja i obsługa *</u>	<u>24/23</u>	<u>28/27</u>	<u>28/27</u>	<u>26/25</u>	<u>26/24,5</u>	<u>23/21,6</u>	<u>26/25</u>	<u>26/25</u>	<u>24,5/23,1</u>

Załączniki

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sąd Rejonowy w Gliwicach	Sędziów	8/8	11/11	11/11	10/10	10/10	10/10	10,8	10,7	10,0
	Referendarzy	1/1	3/3	3/3	5/5	5/5	6/6	2,3	4,0	5,3
	<u>Ogółem osoby orzekające</u>	<u>9/9</u>	<u>14/14</u>	<u>14/14</u>	<u>15/15</u>	<u>15/15</u>	<u>16/16</u>	<u>13,1</u>	<u>14,7</u>	<u>15,3</u>
	Pracowników administracji	21/21	27/27	27/27	25/25	25/25	25/25	26,7	26,7	25,0
	Pracowników obsługi	-	-	-	-	-	1	-	-	1,0
	<u>Ogółem administracja i obsługa</u>	<u>21/21</u>	<u>27/27</u>	<u>27/27</u>	<u>25/25</u>	<u>25/25</u>	<u>26/26</u>	<u>26,7</u>	<u>26,7</u>	<u>26,0</u>
Sąd Rejonowy w Łodzi	Sędziów	8/8	8/8	8/8	9/9	9/9	7/7	8,4	8,1	8,5
	Referendarzy	5/5	13/13	13/13	15/15	15/15	18/18	10,0	14,1	16,2
	<u>Ogółem osoby orzekające</u>	<u>13/13</u>	<u>21/21</u>	<u>21/21</u>	<u>24/24</u>	<u>24/24</u>	<u>25/25</u>	<u>18,4</u>	<u>22,3</u>	<u>24,8</u>
	Pracowników administracji	32/32	40/40	40/40	40/40	40/40	39/39	38,0	39,9	39,4
	Pracowników obsługi	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1,0	1,0	1,0
	<u>Ogółem administracja i obsługa</u>	<u>33/33</u>	<u>41/41</u>	<u>41/41</u>	<u>41/41</u>	<u>41/41</u>	<u>40/40</u>	<u>39,0</u>	<u>40,9</u>	<u>40,4</u>
Sąd Rejonowy w Olsztynie	Sędziów	4/4	4/4	4/4	4/4	4/4	4/4	4	4	4
	Referendarzy	3/3	8/8	8/8	8/8	8/8	8/8	6,75	8	8
	<u>Ogółem osoby orzekające</u>	<u>7</u>	<u>12</u>	<u>12</u>	<u>12</u>	<u>12</u>	<u>12</u>	<u>10,75</u>	<u>12</u>	<u>12</u>
	Pracowników administracji	16/12	25/22	25/22	25/22	25/22	22/22	23,17	25	21,58
	Pracowników obsługi	-	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	0,25	1	1
	<u>Ogółem administracja i obsługa</u>	<u>16</u>	<u>26</u>	<u>26</u>	<u>26</u>	<u>26</u>	<u>23</u>	<u>23,42</u>	<u>26</u>	<u>22,58</u>
Sąd Rejonowy w Rzeszowie	Sędziów	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3	3	3
	Referendarzy	3/3	7/7	7/7	8/8	8/8	6/6	6	7,4	7,6
	<u>Ogółem osoby orzekające</u>	<u>6/6</u>	<u>10/10</u>	<u>10/10</u>	<u>11/11</u>	<u>11/11</u>	<u>9/9</u>	<u>9</u>	<u>10,4</u>	<u>10,6</u>
	Pracowników administracji	13/13	20/20	20/20	18/18	18/18	15/15	18,9	19	16,8
	Pracowników obsługi	-	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	0,9	1	1
	<u>Ogółem administracja i obsługa</u>	<u>13/13</u>	<u>21/21</u>	<u>21/21</u>	<u>19/19</u>	<u>19/19</u>	<u>16/16</u>	<u>19,8</u>	<u>20</u>	<u>17,8</u>

Załączniki

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sąd Rejonowy w Szczecinie	Sędziów	6/6	6/6	6/6	6/6	6/6	4/4	6	6	5,66
	Referendarzy	3/3	9/9	9/9	9/9	9/9	11/11	7	9	10
	<u>Ogółem osoby orzekające</u>	<u>9/9</u>	<u>15/15</u>	<u>15/15</u>	<u>15/15</u>	<u>15/15</u>	<u>15/15</u>	<u>13</u>	<u>15</u>	<u>15,66</u>
	Pracowników administracji	24/24	22/22	22/22	22/22	22/22	20/20	23,5	22,75	17,75
	Pracowników obsługi	3/2,5	3/2,5	3/2,5	2/1,5	2/1,5	2/1,5	2,50	2,41	1,50
	<u>Ogółem administracja i obsługa</u>	<u>27/26,5</u>	<u>25/24,5</u>	<u>25/24,5</u>	<u>24/23,5</u>	<u>24/23,5</u>	<u>24/23,5</u>	<u>26</u>	<u>25,16</u>	<u>19,25</u>
Sąd Rejonowy w Warszawie	Sędziów	11/11	9/9	9/9	8/8	9/9	7/7	9,71	8,50	7,50
	Referendarzy	12/12	23/23	23/23	28/28	28/28	29/29	19	26	27,33
	<u>Ogółem osoby orzekające</u>	<u>23/23</u>	<u>32/32</u>	<u>32/32</u>	<u>36/36</u>	<u>37/37</u>	<u>36/36</u>	<u>28,71</u>	<u>34,50</u>	<u>34,83</u>
	Pracowników administracji	29/29	50/50	50/50	48/48	49/49	48/48	40,58	49,25	48,17
	Pracowników obsługi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	<u>Ogółem administracja i obsługa</u>	<u>29/29</u>	<u>50/50</u>	<u>50/50</u>	<u>48/48</u>	<u>49/49</u>	<u>48/48</u>	<u>40,58</u>	<u>49,25</u>	<u>48,17</u>
Sąd Rejonowy we Wrocławiu	Sędziów	4/4	4/4/	4/4/	4/3,5	4/4	4/4	4	3,75	4
	Referendarzy	5/4,5	16/16	16/16	16/16	16/16	16/16	10,83	16	16,33
	<u>Ogółem osoby orzekające</u>	<u>9/8,5</u>	<u>20/20</u>	<u>20/20</u>	<u>20/19,5</u>	<u>20/20</u>	<u>20/20</u>	<u>14,83</u>	<u>19,75</u>	<u>20,33</u>
	Pracowników administracji	21/21	29/29	29/29	29/29	29/29	29/29	26,33	29	28,91
	Pracowników obsługi	1/1	1/1/	1/1	1/1	1/1	1/1	1	1	1
	<u>Ogółem administracja i obsługa</u>	<u>22/22</u>	<u>28/28</u>	<u>30/30</u>	<u>30/30</u>	<u>30/30</u>	<u>31/31</u>	<u>27,33</u>	<u>30</u>	<u>28,91</u>

* osoba zatrudniona na etacie w innym Wydziale, która wykonywał część prac na rzecz Wydziału XII KRS

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Minister Sprawiedliwości
6. Krajowa Rada Sądownictwa
7. Przewodniczący Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP
8. Prezes Sądu Okręgowego w Białymstoku
9. Prezes Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej
10. Prezes Sądu Okręgowego w Bydgoszczy
11. Prezes Sądu Okręgowego w Częstochowie
12. Prezes Sądu Okręgowego w Gdańsku
13. Prezes Sądu Okręgowego w Gliwicach
14. Prezes Sądu Okręgowego w Katowicach
15. Prezes Sądu Okręgowego w Kielcach
16. Prezes Sądu Okręgowego w Koszalinie
17. Prezes Sądu Okręgowego w Krakowie
18. Prezes Sądu Okręgowego w Lublinie
19. Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi
20. Prezes Sądu Okręgowego w Olsztynie
21. Prezes Sądu Okręgowego w Opolu
22. Prezes Sądu Okręgowego w Poznaniu
23. Prezes Sądu Okręgowego w Rzeszowie

24. Prezes Sądu Okręgowego w Szczecinie
25. Prezes Sądu Okręgowego w Toruniu
26. Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie
27. Prezes Sądu Okręgowego we Wrocławiu
28. Prezes Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 7 stycznia 2004 r.

DSP IV 5002/462/04

Pan
Jacek Jezierski
Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Szanowny Panie Prezesie

W odpowiedzi na pismo Pana Prezesa z dnia 30 grudnia 2004 r. Nr LKA-P/04/144, przy którym przekazano „Informację o wynikach kontroli działalności sądów rejestrowych w zakresie prowadzenia Krajowego Rejestru Sądowego” oraz działając na podstawie art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2001 r. Nr 85, poz.937 ze zm.), uprzejmie zauważam, że:

Najwyższa Izba Kontroli może przeprowadzić kontrolę działalności administracyjnej sądów, jako państwowych jednostek budżetowych, której celem jest ustalenie, czy środki przekazane z budżetu państwa są racjonalnie i prawidłowo wykorzystywane. Art. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli stanowi, iż Najwyższa Izba Kontroli bada w szczególności wykonanie budżetu państwa oraz realizację ustaw i innych aktów prawnych w zakresie działalności finansowej, gospodarczej i organizacyjno-administracyjnej tych jednostek.

Z oczywistych względów, kontrolą nie może zostać objęte wykonanie zadań przez organy sprawujące władzę sądowniczą w sferze orzeczniczej.

Pomimo zapewnienia Pana Prezesa wyrażonego w piśmie z dnia 17 marca 2004 r. w sprawie informacji o kontroli sądów rejonowych w zakresie prowadzenia rejestru przedsiębiorców skierowanego do Pana Krzysztofa Strzelczyka – Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa, iż kontrola zostanie przeprowadzona z poszanowaniem zasady niezawisłości sędziów i niezależności sądów z przykrością stwierdzam, że przedstawiona przy piśmie Pana

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Sekretariat Wiceprezesa
Jacka Jezierskiego
Data wpływu 10.01.2005 r.
L. dz. 14/05

Prezesa z dnia 30 grudnia 2004 r. „Informacja (...)” nie czyni zadość temu zapewnieniu. Przede wszystkim należy podkreślić, że zakresem kontroli Najwyższej Izby Kontroli zostały objęte nie tylko sprawy organizacji i warunków pracy, funkcjonowanie systemu informatycznego, ale również, a nawet przede wszystkim, sprawność postępowania rejestrowego, realizacja przez sądy zadań związanych z obowiązkiem ujawniania przez przedsiębiorców sprawozdań finansowych, czynności z zakresu nadzoru nad działalnością administracyjną sądów oraz kwestia rozpatrywania skarg i wniosków.

Pomimo stwierdzenia przekroczenia przez Najwyższą Izbę Kontroli ustawowych kompetencji w zakresie czynności kontrolnych podkreślić należy, że przedstawione w „Informacji (...)” dane statystyczne odzwierciedlające wskaźnik czasu trwania postępowania rejestrowego w badanych sądach rejonowych, uległy znacznej poprawie. Na dzień 30 czerwca 2004 r. średni krajowy wskaźnik czasu trwania postępowania wynosił 0,80 miesiąca.

W objętych kontrolą Najwyższej Izby Kontroli sądach rejonowych, wskazany wyżej wskaźnik czasu trwania postępowania na I półrocze 2004 r. kształtował się w następujący sposób:

- Sąd Rejonowy w Białymstoku – 0,20 miesiąca
- Sąd Rejonowy w Bydgoszczy – 0,97 miesiąca
- Sąd Rejonowy w Gdańsku – w tym:
 - Wydział XII KRS – 0,88 miesiąca
 - Wydział XVI KRS – 0,90 miesiąca
- Sąd Rejonowy w Gliwicach – 0,93 miesiąca
- Sąd Rejonowy w Łodzi – 1,51 miesiąca
- Sąd Rejonowy w Olsztynie – 1,0 miesiąca
- Sąd Rejonowy w Rzeszowie – 0,67 miesiąca
- Sąd Rejonowy w Szczecinie – 0,93 miesiąca
- Sąd Rejonowy w Warszawie – w tym:
 - Wydział XIX KRS – 0,46 miesiąca
 - Wydział XX KRS – 0,50 miesiąca
 - Wydział XXI KRS – 0,53 miesiąca
- Sąd Rejonowy we Wrocławiu – w tym:
 - Wydział IX KRS – 0,94 miesiąca
 - Wydział VI KRS – 1,09 miesiąca.

Mając na uwadze okoliczność, iż w niektórych sądach wskaźnik czasu trwania postępowania nadal pozostaje wyższy od średniego krajowego, Minister Sprawiedliwości nieustannie podejmuje działania nadzorcze mające na celu jak najdalej idące usprawnienie postępowań rejestrowych.

Zgodnie z dyspozycją art. 9 w związku z art. 37 i 38 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz.1070 ze zm.), nadzór nad działalnością administracyjną sądów sprawuje Minister Sprawiedliwości osobiście oraz przez właściwą służbę nadzoru. Tym samym stwierdzić należy, iż objęcie tego aspektu funkcjonowania sądów kontrolą NIK stanowi ingerencję w kompetencje zastrzeżone do wyłącznej właściwości Ministra Sprawiedliwości.

Ponadto objęcie zakresem kontroli Najwyższej Izby Kontroli, a w konsekwencji dokonanie przez ten organ oceny realizacji przez sądy zadań w zakresie egzekwowania od przedsiębiorców obowiązku składania w sądach rejestrowych sprawozdań finansowych, sprawozdań z działalności, a w przypadku nie wywiązania się przez przedsiębiorców z tego obowiązku – powiadamiania organów ścigania o popełnieniu przestępstwa, łączy się bezpośrednio z wykonywaniem wymiaru sprawiedliwości, a zatem nadzór nad tymi czynnościami sądu może być wykonywany – zgodnie z art. 9 zd. 2 powołanej wyżej ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych – wyłącznie przez sędziów delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości.

Podkreślić należy, że kompetencje Najwyższej Izby Kontroli nie obejmują prowadzenia kontroli zadań, realizowanych przez sądy w ramach sprawowania władzy sądowniczej. Poglądy doktryny są w tym zakresie jednoznaczne. W komentarzu do ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli czytamy: „NIK kontroluje działalność sądów jako państwowych jednostek budżetowych, natomiast nie może z oczywistych względów (niezawisłość sędziów) kontrolować wykonywania zadań przez organy sprawujące władzę sądowniczą” /M.Niezgódka – Medkova „Komentarz do ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli” tom 2, str.26, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2000/. Ponadto należy uwzględnić zasadę podziału władzy sformułowaną w art.10 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Postępowanie w przedmiocie wpisów do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzone jest przez sąd, a zatem musi odpowiadać konstytucyjnym standardom prawa do sądu. W wyroku z dnia 7 września 2004 r. (sygn. akt P 4/04) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że „Postępowaniu sądowemu w sprawach, w danym systemie prawnym, powierzonym sądom (choć ta jurysdykcja mogłaby być oddana innym organom, bez szkody dla obowiązku konstytucyjnego, czy też wynikającego z praw człowieka), stawia się wymagania takie same, jak postę-

powaniu sądowemu, które z natury rzeczy „koniecznie” musi być ukształtowane jako sądowe” /OTK ZU Nr 8/A/2004, poz.81/.

Pragnę przypomnieć, że wśród konstytucyjnych standardów właściwych dla postępowania sądowego, poczesne miejsce zajmuje niezależność sądów i niezawisłość sędziów (art. 45 ust. 1, art. 173 i art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Naruszeniem zaś owej niezależności i niezawisłości jest kontrolowanie merytorycznej działalności sądów oraz formułowanie zaleceń w tym zakresie przez organ pozasądowy, jakim w tym przypadku jest Najwyższa Izba Kontroli /vide: W.Sokolewicz, komentarz do art.203 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, tom 11, str.13 w pracy zbiorowej „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz.”, tom III, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2003/.

Powyższe wskazuje, iż kontrola działalności sądów rejestrowych w zakresie prowadzenia Krajowego Rejestru Sądowego, została przeprowadzona z przekroczeniem uprawnień przysługujących Najwyższej Izbie Kontroli wynikających z ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, a w konsekwencji w braku poszanowania konstytucyjnej zasady niezawisłości sędziów i niezależności sądów.

Pragnę też podnieść, że udostępnianie danych zgromadzonych w Krajowym Rejestrze Sądowym nie należy do właściwości sądów rejonowych, lecz do Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego.

Ubocznie jedynie należy wskazać na nieprawidłowość terminologii, jaką posługuje się „Informacja (...)” w części, w której mowa jest o „decyzjach podejmowanych przez sąd”. Należy z całą stanowczością podkreślić, że sądy wbrew twierdzeniu Najwyższej Izby Kontroli, nie podejmują decyzji, lecz wydają zarządzenia lub orzeczenia, które w odniesieniu do spraw z Krajowego Rejestru Sądowego, przyjmują formę postanowień.

Przeprowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli kontrola działalności sądów rejestrowych w zakresie prowadzenia Krajowego Rejestru Sądowego obejmowała swoim zakresem lata 2001 - 2003, czyli pierwsze trzy lata funkcjonowania systemu Krajowego Rejestru Sądowego w kraju. W przypadku uruchamiania tak dużego i skomplikowanego zarówno pod względem strukturalnym, organizacyjnym jak i ilościowym systemu, nie istnieje możliwość wdrożenia go w sposób bezusterkowy i idealny. Należy podkreślić, że przez system nie jest tu rozumiany tylko system informatyczny, ale całościowy system Krajowego Rejestru Sądowego, na który składają się:

- system prawny regulujący funkcjonowanie Krajowego Rejestru Sądowego,

- system organizacji pracy wydziałów sądów (nowatorski w stosunku do wcześniejszego systemu pracy stosowanego przed rokiem 2001 w wydziałach prowadzących rejestry handlowe),
- innowacyjne formy pracy orzeczniczej oraz pracy sekretariatów sądowych,
- system łączności teleinformatycznej pomiędzy poszczególnymi wydziałami Krajowego Rejestru Sądowego, a Centralną Bazą Danych KRS,
- informatyczny system repertoryjny oraz wspomagania pracy w wydziałach Krajowego Rejestru Sądowego,
- informatyczny system dokonywania wpisów i udzielania informacji z Krajowego Rejestru Sądowego.

Należy podkreślić, że wskazane w „Informacji (...)” usterki systemów informatycznych zostały usunięte i obecnie eksploatowane wersje systemów są od nich wolne.

Dodatkowo informuję, że od połowy 2004 r. został wdrożony miernik dostępności eksploatowanych w wydziałach Krajowego Rejestru Sądowego systemów informatycznych i odpowiednio wynosi on dla obu systemów – 99%. Miernik ten jest obliczany jako stosunek czasu w jakim dany system był dostępny do czasu w jakim dany system potencjalnie mógł być dostępny. Dane o niedostępności systemów są raportowane w trybie miesięcznym przez wszystkie wydziały Krajowego Rejestru Sądowego.

W punkcie 3 rozdziału 2.2. „*Synteza wyników kontroli*” Najwyższa Izba Kontroli „negatywnie ocenia rzetelność funkcjonowania systemu informatycznego wykorzystywanego do prowadzenia KRS” ponieważ:

- *był wielokrotnie zmieniany* – należy zauważyć, że funkcjonowanie Krajowego Rejestru Sądowego jest regulowane przez ustawę z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, a wpływ na jego funkcjonowanie mają również inne ustawy oraz, że ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym była zmieniana od 2001 r. dwanaście razy. Natomiast ustawa prawo działalności gospodarczej, ustawa prawo upadłościowe oraz Kodeks spółek handlowych, mające wpływ na funkcjonowanie Krajowego Rejestru Sądowego, ulegały odpowiednio nowelizacjom czternaście, dziewięć i cztery razy. Również w okresie od powstania Krajowego Rejestru Sądowego uchwalone zostały nowe ustawy mające wpływ na jego funkcjonowanie, tj. ustawa o swobodzie działalności gospodarczej, ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz ustawa prawo upadłościowe i naprawcze. Większość wskazanych nowelizacji i nowopowstałych aktów prawnych wymuszało nowelizację systemu informatycznego

„wykorzystywanego do prowadzenia KRS”. Jednocześnie program, ze względu na początkowy etap eksploatacji, wymagał (co jest standardowym działaniem przy wdrażaniu systemów informatycznych o poziomie komplikacji i złożoności Systemu Wpisów KRS) udoskonaleń i korekt. Należy zatem przyznać słuszność, że system był często modyfikowany, lecz modyfikacje te były z jednej strony wymuszone przez zmiany legislacyjne, z drugiej zaś wynikały z dobrych praktyk wdrażania systemów informatycznych.

- *nie zawsze prawidłowo działającego* – należy zgodzić się z twierdzeniem, że system informatyczny o tej skali komplikacji w początkowym okresie eksploatacji „nie zawsze prawidłowo działa”. Jednakże wprowadzane kolejne modyfikacje systemu mają na celu usunięcie ujawnionych usterek i błędów.
- *nie gwarantuje wiarygodnych danych* – „system informatyczny (wykorzystywany do prowadzenia KRS)” służy do wprowadzania do rejestru danych rejestrowych wniesionych przez strony w postaci danych ujawnionych na formularzach wniosków. System ten jest skonstruowany w ten sposób, że przez system jest generowany „projekt postanowienia” prezentujący wszelkie dane wprowadzane do rejestru. Do kompetencji osoby orzekającej należy zatwierdzenie tych danych poprzez złożenie swojego podpisu na „projekcie postanowienia”, który wówczas staje się postanowieniem. W przypadku wystąpienia jakichkolwiek niezgodności, osoba orzekająca nie powinna go podpisywać, a tym samym nie powinna postanawiać o dokonaniu wpisu – oznacza to, że poprawność oraz zgodność danych rejestrowych ze stanem faktycznym jest weryfikowana przez orzecznika, a nie przez system informatyczny. Jest to podstawowa zasada funkcjonowania zarówno systemu sądownictwa, jak i wszelkich systemów informatycznych wspomagających pracę orzeczniczą. Dodatkowo należy podkreślić, że zapisy ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym przewidują tryb postępowania przez sąd w przypadku ujawnienia niezgodności pomiędzy stanem faktycznym a rejestrowym oraz fakt, że miernikiem wiarygodności danych rejestrowych (czyli danych elektronicznych) jest ilość spraw wniesionych przez strony, mających na celu skorygowanie błędnych danych. Odsetek takich spraw jest znikomy i zazwyczaj korygowany błąd jest błędem ludzkim, a nie błędem systemu.
- *jest niedostosowany do rzeczywistych potrzeb i zadań sądów rejestrowych* – podstawowym zadaniem sądów rejestrowych jest prowadzenie Krajowego Rejestru Sądowego, zaś funkcją „systemu informatycznego (wykorzystywanego do prowadzenia KRS)” jest umożliwienie prowadzenia rejestru i odnotowywania w nim wszelkich danych, których

zakres jest ściśle określony przez ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym i rozporządzenia wykonawcze do w/w ustawy. Informacja Najwyższej Izby Kontroli nie wskazuje, których danych rejestrowych określonych ustawą sąd nie jest w stanie wprowadzić do rejestru. W mojej ocenie do rejestru wprowadzane są wszystkie dane, a system generuje wszystkie typy dokumentów zgodnie z odnośnymi przepisami.

W punkcie 4 rozdziału 2.2. „*Synteza wyników kontroli*” Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że „zasadniczą przyczyną powyższej nieprawidłowości jest brak odpowiedniego narzędzia informatycznego, ułatwiającego wykonanie pracochłonnego obowiązku”, przy czym przez nieprawidłowość rozumiany jest brak prowadzenia przez sądy kontroli terminowości składania przez przedsiębiorców odpowiednich, przewidzianych prawem dokumentów.

Wobec powyższego pozwalam sobie zauważyć, co następuje:

- wskazany przez Najwyższą Izbę Kontroli zapis art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity: Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694) istnieje od początku obowiązywania tej ustawy i od dnia 1 stycznia 1995 r. nie uległ zmianie, a zatem obowiązywał również w okresie, gdy oprogramowanie wskazane jako „zasadnicza przyczyna powyższej nieprawidłowości” w ogóle nie istniało;
- zarówno system wpisów jak i struktura Krajowego Rejestru Sądowego, zostały opracowane wspólnie z sędziami, praktykami, którzy wcześniej orzekali w wydziałach gospodarczych prowadzących rejestry handlowe, efektem tej współpracy było wprowadzenie w rejestrze pola zawierającego wzmiankę o złożeniu przez strony wymaganych dokumentów;
- system informatyczny „Biurowość” pełniący funkcję repertorium elektronicznego ma za zadanie umożliwić dokonywanie zapisów czynionych dotychczas w repertoriach papierowych, zakres tych zapisów określa obecnie zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. Ministra Sprawiedliwości z 2003, Nr 5, poz. 22 ze zm.), zaś w latach 2001-2003 zarządzenie o tym samym tytule, lecz z dnia 22 lutego 1988 r. (Dz. Urz. Ministra Sprawiedliwości z 1988, Nr 2, poz. 6 ze zm.). Należy podkreślić, że zarządzeniem z dnia 12 grudnia 2003 r. został nałożony na sądy obowiązek prowadzenia odpowiedniego urzędniczego ewidencyjnego umożliwiającego sprawowanie kontroli nad terminowością składania do rejestru obowiązkowych dokumentów przez przedsiębiorców. Z dniem 31 grudnia 2003 r., czyli w przeddzień obowiązywania aktualnego zarządzenia, w wydziałach Krajowego Rejestru Sądowego została wdrożona wersja systemu „Biurowość” umożliwiająca kontrolę terminowości składania

dokumentów przez przedsiębiorców. Wdrożona wersja oprogramowania dodatkowo umożliwiła pracownikom wsteczne wprowadzenie danych koniecznych do sprawowania kontroli składania dokumentów, lecz decyzję o korzystaniu z tej opcji oprogramowania pozostawiono przewodniczącym wydziałów Krajowego Rejestru Sądowego.

Odnosząc się do zawartych w „Informacji (...) uwag dotyczących najmu nieruchomości przy ul. Grabiszyńskiej 269/281 we Wrocławiu na potrzeby Wydziału Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego we Wrocławiu stwierdzam, że zarzut, iż reprezentanci Sądu Okręgowego we Wrocławiu zawierając w dniu 30 maja 2000 r. z PP-U „RZOŃCA” Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością umowę najmu nieruchomości - budynku o pow. 2750 m² położonego przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu na okres 5 lat – działali niegospodarnie, jest zarzutem zbyt daleko idącym, a wręcz nieuzasadnionym.

Wskazana w tym dokumencie możliwość uzyskania niższego czynszu, dotyczy wynajmu lokalu o powierzchni zaledwie 226 m² od Gminy Wrocław, a więc od jednostki samorządowej. Jednocześnie w następnym zdaniu podkreśla się, że Zarząd Miasta nie posiadał do sprzedaży lub wynajęcia budynku z możliwością adaptacji na potrzeby sądu rejestrowego.

Przytoczony przykład może więc świadczyć o braku możliwości wynajmu tańszego lokalu na potrzeby Krajowego Rejestru Sądowego, a nie wprost o niegospodarności. Ustalenia kontroli nie wskazują żadnego przykładu, porównywalnego co do niezbędnej powierzchni jak i form własności, z przedmiotowym najmem.

Wobec powyższego, w mojej ocenie, brak jest podstaw do twierdzenia, iż reprezentanci Sądu Okręgowego we Wrocławiu podpisali umowy z PP-U „RZOŃCA” Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością bez znajomości kalkulacji stawki czynszu.

Podkreślenia wymaga również okoliczność, że wysokość czynszu (zawierająca koszt adaptacji pomieszczeń) była ustalona dla 5 – letniego okresu obowiązywania umowy. Bezpodstawne jest zatem twierdzenie, że przy wieloletnim okresie najmu na warunkach zawartych w umowie, najemca za wykonane prace adaptacyjne zapłaciłby wielokrotnie. Przedłużenie umowy wymagałoby jedynie negocjacji cen jednostkowych ze strony Sądu Okręgowego we Wrocławiu. Wprawdzie oczywistym jest, że wyrażenie zgody na ponoszenie przez Sąd kosztów z tytułu podatku od nieruchomości wpłynęło na łączną wysokość opłat przypadających na 1 m² najmowanej powierzchni, wynoszącą 52,73 zł netto. Była to jednak i tak cena niższa od jedynej alternatywnej lokalizacji przy ul. Szewskiej, której cena jednostkowa wynosiła 17 USD netto za 1 m², co przy kursie dolara w tym czasie 4,34 zł, dawało cenę 73,78 zł/m² netto.

Zauważam dodatkowo, że przedmiot najmu dotyczył nie tylko powierzchni biurowej, ale również przyległego terenu umożliwiającego parkowanie ok. 100 samochodów. W tej sytuacji, przy braku odpowiedniej podaży na rynku nieruchomości oraz presji czasowej spowodowanej zbliżającym się ustawowym terminem uruchomienia Krajowego Rejestru Sądowego, wszelkie negocjacje były znacznie utrudnione, co miało istotny wpływ na ich wyniki. Przypuszczenie nie poparte konkretnymi faktami, że byłoby możliwe osiągnięcie korzystniejszych zapisów umowy, nie może stanowić podstawy do oceny, że działania przedstawicieli Sądu Okręgowego we Wrocławiu świadczą o niegospodarności. Natomiast niewątpliwym jest, że Sąd nie uzyskał żadnej pomocy w tym zakresie zarówno ze strony Wojewody Dolnośląskiego, jak i zarządu Miasta Wrocławia.

W stosunku do sformułowanego w „Informacji (...)” wniosku, o konieczności podjęcia przez Ministra Sprawiedliwości działań zmierzających do zabezpieczenia odpowiedniego stanu zatrudnienia w wydziałach KRS sądów rejonowych, uwzględniającego ilość wpływających spraw do załatwienia, uprzejmie wyjaśniam, że za bieżące gospodarowanie zasobami ludzkimi w ramach poszczególnych jednostek sądowych, w szczególności celem zapewnienia ich alokacji odpowiednio do rzeczywistych potrzeb, wynikających ze stanu obciążenia pracą, odpowiedzialni są przede wszystkim prezesi sądów poszczególnych szczebli. Zadania Ministra Sprawiedliwości w przedmiotowym zakresie polegają zasadniczo na podziale dodatkowych etatów orzeczniczych i urzędniczych, przydzielonych sądownictwu powszechnemu w ustawie budżetowej. Ponadto zwracam uwagę na niekonsekwencję stanowiska Najwyższej Izby Kontroli, albowiem w innym miejscu (rozdział 2.1., str. 6) stwierdzono, że „ustalenia kontroli nie potwierdziły jednak bezpośredniej zależności pomiędzy stanem zatrudnienia, a szybkością i ilością załatwianych spraw”.

Niezależnie od powyższych zastrzeżeń natury ogólnej, stoję na stanowisku, że pion Krajowego Rejestru Sądowego na dzień dzisiejszy nie wymaga wsparcia etatowego. Za powyższą oceną jednoznacznie przemawiają zestawione ze sobą informacje zawarte na str. 27 – 30 i 32 dokumentu Najwyższej Izby Kontroli oraz comiesięczne dane statystyczne wpływające do Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczące wpływu, załatwialności i wskaźników czasu trwania postępowania w sprawach o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego, z których wynika, że sprawność postępowania w tych sprawach ulega systematycznej poprawie. Średni wskaźnik czasu trwania postępowania w sprawach rejestrowych na dzień 30 czerwca 2004 r. wyniósł 0,80 miesiąca podczas gdy na 30 czerwca 2003 r. - 1,12 miesiąca, podobnie jak i za rok 2003r.

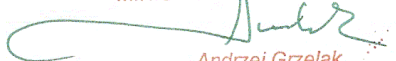
Realizując zatem uprawnienie, jakie mi przysługuje w ramach art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, przedstawiam Panu Prezesowi powyższe stanowisko.

Jednocześnie zapewniam, że moją stałą troską jest dbałość o sprawność i prawidłowość organizacji pracy sądów, nie tylko rejestrowych i w miarę posiadanych kompetencji przyznanych mi ustawowo oraz środków budżetowych będę to zadanie nadzorcze realizował.

Z powyższych względów zawarte w "Informacji o wynikach kontroli działalności sądów rejestrowych w zakresie prowadzenia Krajowego Rejestru Sądowego" ustalenia, uwagi i wnioski, które nie dotyczą zagadnień przekraczających kompetencje Najwyższej Izby Kontroli zostaną wykorzystane w dalszej pracy nadzorczej.

Z wyrazami poważania

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Andrzej Grzelak
SEKRETARZ STANU

OPINIA

Stosownie do art.64 ust.2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994r. o Najwyższej Izbie Kontroli, przedstawiam opinię do stanowiska Ministra Sprawiedliwości Nr DSP IV 5002/462/04 z dnia 7 stycznia 2005r. dotyczącego *Informacji o wynikach kontroli działalności sądów rejestrowych w zakresie prowadzenia Krajowego Rejestru Sądowego.*

Najwyższa Izba Kontroli podtrzymuje zawarte w przedmiotowej Informacji oceny, uwagi i wnioski dotyczące działalności sądów rejestrowych w zakresie prowadzenia Krajowego Rejestru Sądowego.

Zarzut, zawarty w stanowisku Ministra Sprawiedliwości, przekroczenia przez Najwyższą Izbę Kontroli ustawowych kompetencji do kontroli jest niezasadny. W czasie kontroli nie oceniano toku i sprawności postępowania w poszczególnych sprawach i nie formułowano w tym zakresie ocen, uwag i wniosków pokontrolnych. Objęto nią natomiast wykonywanie przez kierowników sekretariatów obowiązków prowadzenia kontroli terminowości składania przez przedsiębiorców rocznych sprawozdań finansowych i sprawozdań z działalności, a więc działań administracyjnych kierowników (co wyraźnie zostało zapisane w treści informacji) oraz dostosowanie systemu informatycznego do realizacji tych zadań. Nie budzi wątpliwości, że NIK uprawniona jest do kontroli działań administracji sądowej i funkcjonalności systemu informatycznego. Zawarta w Informacji krytyczna ocena sądów za niereagowanie w przypadkach przestępstw popełnionych przez przedsiębiorców jest w pełni zasadna. Wbrew twierdzeniom Ministra Sprawiedliwości ocena ta nie dotyczy wykonywania wymiaru sprawiedliwości, lecz podejmowania odpowiednich działań przez prezesów sądów jako kierowników jednostek kontrolowanych (obowiązek denuncjacji nie stanowi czynności orzeczniczych).

Z faktu, iż Minister Sprawiedliwości posiada kompetencje do wykonywania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów nie wynika – wbrew stwierdzeniu zawartemu w stanowisku - że realizacja jego zadań w tym zakresie nie może podlegać kontroli NIK. Zauważyć przy tym należy, że NIK nie po raz pierwszy zajmowała się zagadnieniami wykonywania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów i poprzedni Ministrowie Sprawiedliwości nie kwestionowali jej uprawnień w tym zakresie.

Nie budzi wątpliwości, że zagadnienie rozpatrywania skarg i wniosków mieści się w kompetencjach kontrolnych NIK i również było przedmiotem wcześniejszych kontroli. Nie ma podstaw do przyjmowania, że każda czynność wykonywana przez sędziego (w tym

przypadku prezesa sądu) zalicza się do sprawowania władzy sędziowskiej. Prezes sądu rozpoznając skargi działa bowiem jako osoba sprawująca nadzór, a nie orzekająca w konkretnej sprawie, a zatem zagadnienie rozpatrywania skarg dotyczy sfery administracyjnej działalności sądów a nie orzecznictwa

Nie jest także zasadne stanowisko Ministra Sprawiedliwości w części odnoszącej się do kwestii funkcjonalności, sprawności i dostosowania do zadań sądów systemu informatycznego.

Z ustaleń kontroli jednoznacznie wynika, że potrzeby modyfikacji oprogramowania wynikały nie tylko ze zmiany obowiązujących przepisów, ale też spowodowane były koniecznością usunięcia licznych błędów sygnalizowanych Ministerstwu w ciągu okresu 2001-2003 przez sądy. W treści informacji wyraźnie wskazano na czym - w ocenie NIK - polega niedostosowanie systemu informatycznego do rzeczywistych potrzeb i zadań sądów (np. str.41). Co więcej, do Ministra Sprawiedliwości skierowano również wynikające z tej oceny wnioski, w tym wniosek *de lege ferenda*, konkretnie wskazujący sposób usunięcia stwierdzonej nieprawidłowości.

Ponadto nie można się zgodzić, ze stwierdzeniami działającego z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości autora stanowiska Sekretarza Stanu Andrzeja Grzelaka (nadzorującego Departament Centrum Ogólnopolskich Rejestrów Sądowych i Informatyzacji Resortu), że wdrożona 31 grudnia 2003r. wersja programu „Biurowość” umożliwia kontrolę terminowości składania dokumentów przez przedsiębiorców, ponieważ jest to sprzeczne z ustaleniami kontroli zawartymi w podpisanych przez prezesów sądów protokołach kontroli.

Warto przy tym zaznaczyć, że określenie „decyzja” - przyjęte w prowadzonym postępowaniu kontrolnym na oznaczenie czynności podejmowanych w toku postępowania sądowego - stosowane jest także w użytkowanym przez sądy programie „Biurowość” i jego znaczenie nie budzi wątpliwości.

Niezasadne jest również stwierdzenie w stanowisku mogące sugerować jego czytelnikom, że w informacji błędnie przypisano zadania Centralnej Informacji sądom rejestrowym. Tymczasem zarówno w syntezie informacji, jak i w części szczegółowej poruszane są kwestie „udostępniania osobom zainteresowanym akt rejestrowych przedsiębiorców” (pkt 5 syntezy, pkt. 3.2.5 „Udostępnianie akt”).

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że przytoczone w Informacji ustalenia kontroli dotyczące Sądu Okręgowego we Wrocławiu były weryfikowane w toku kontroli w

trybie odwoławczym, a obszerny wywód zaprezentowany w stanowisku ma w istocie charakter dodatkowych wyjaśnień.

Mając na uwadze, że Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości zapowiedział wykorzystanie ustaleń, uwag i wniosków przedstawionych w informacji w zakresie w jakim, w jego ocenie, nie dotyczą one „zagadnień przekraczających kompetencje Najwyższej Izby Kontroli” NIK podtrzymuje zawarte w niej wnioski, w tym kwestionowany w stanowisku, a dotyczący podjęcia działań zmierzających do zabezpieczenia odpowiedniego stanu zatrudnienia w wydziałach KRS sądów rejonowych. Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że zgodnie z obowiązującym stanem prawnym obowiązki i kompetencje Ministra Sprawiedliwości są szersze niż wynika to z poglądu zaprezentowanego w stanowisku, gdyż ma on nie tylko możliwość, ale i obowiązek wpływania na stan zatrudnienia w sądach.

Warto zauważyć, że w dokumencie pn. Plan strategiczny Ministerstwa Sprawiedliwości na rok 2004 i lata następne – *„Misja wymiaru sprawiedliwości- podnoszenie na wyższy poziom ochrony prawnej i bezpieczeństwa obywateli realizowane przez organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości”* jako jeden z podstawowych celów wskazano usprawnienie funkcjonowania sądów powszechnych, czemu służyć ma realizacja celów szczegółowych takich jak poprawa racjonalności wykorzystania kadry orzecniczej, zmiana modelu organizacyjnego funkcjonowania administracji sądowej w tym struktury zatrudnienia w sądownictwie oraz zaktywizowanie nadzoru Ministra Sprawiedliwości i prezesów sądów.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli kontrola została przeprowadzona rzetelnie, w granicach uprawnień NIK oraz zgodnie z przekazanym w piśmie skierowanym do Krajowej Rady Sądownictwa zapewnieniem poszanowania zasad niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów.

Lech M.